

3/6/80

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును.

Post Box No. 212.

Telephone No. 2544.

Vol. 15 } చెన్నవట్టణము 1927-వ సం॥ మే నెల 23-వ తేది సోమవారము } No. 44
సంపుటము ౧౫ } శ్రీ ప్రభవనామచంద్రవైశాఖమాస బహుళ సప్తమి. } సంచిక ౪౪

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

గొప్పగొప్పవారిచే కేలకు పేలు
యూగ్యకాపత్రములు పొందియున్నది
అంజనముమామ్రును, వాయు పోట్ల
బొట్లను, పుష్పపుష్పల బారదోలును
పోట్లబొట్లను, బెణుకుల భేదించును,
వాపుల రూపుమాపును, దగ్గును తగ్గించును,
దురదను తొలగించును.
ఈ మందును రుద్దగానే చెమట పట్టుట
చలన కఠిరమౌచి భుక్తి దార్థములను తొ
లగించును. నొప్పులు తగ్గించును. విదేశము
లలో గూడ పాడుచున్నాడు.

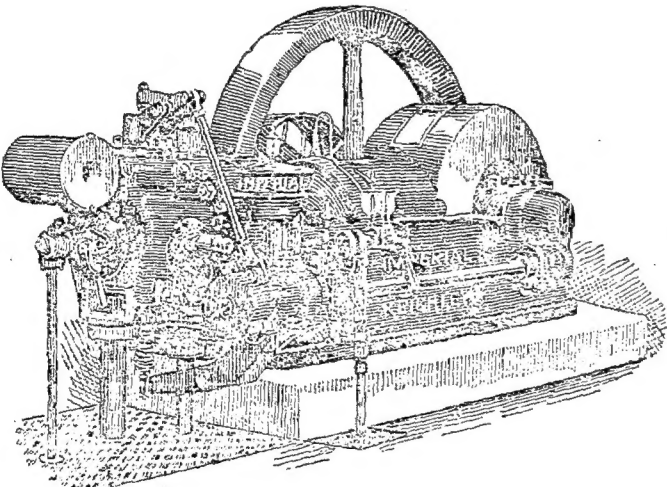
అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు
నొప్పులకు సంజీవనమిది.
పంచభావ. చీటి చూచి కొని.
మోసము గలవగును.
చక్కని డబ్బితో నడచు సీసం 1-కి 0-10-0
డబ్బా 1-కి 0-0-0 లు.
ప్రతియింట ముఖ్యునిగా నుండదగినది.
అమృతాంజనం డి-ఫో
6, 7 తంబు శెట్టిపేటి, మద్రాసు
తేక
249, ఫ్రేరిరోడ్డు, పోర్టు, బాంబాయి.

యింపిరియర్ కొల్లు స్టారింగు క్రాడు

ఆయిలు

ఇతర ఆయిలు
యింజనుల కంటె
బలమైనవి. చాలత
క్కువ ఆయిలు
ఖర్చగును.

యింజనాలో
అన్ని స్థలములలో
పనిచేయుచున్నవి.

యింజ
ను

12 మొదలు 75
గుంజముల నరకు
స్టాకులో వున్నవి.
ధరలు చాల
నరసము.

మానద్ర వైటుపేరు బెల్లింగు, బాలు బేరింగులు మిల్లులకు కావలసిన అన్ని సామానులు
చాలావరసమైన ధరలకు దొరుకును.

మరియువారు మాకు వ్రాసి అన్ని విషయములు తెలుసుకొనవచ్చును.
స్టాల్ యేజంటు 3001

ఆంధ్రా యింజనీరింగు కంపెనీ, బెజవాడ
ప్రాప్తయిటరు, చుండూరు వెంకటరెడ్డి బి.వి.

వనోషధి శబ్దార్థనిఘంటువు

సూచకము 35000 సంస్కృతశబ్దములకు తెలుగు అర్థములు కలవు. క్యాలికోలైయ నెల రూ 3-4-0 లు.
ఇందు సమస్తశబ్దములు కుడిసేసే భిన్నములుచేయు యావాని అయ్యుద్దేవిధానములగును.
రూ 1-కి 0. 500 కిన్నుముల భిన్నముల మాత్ర గలవు. క్యాలికోలైయ నెల రూ. 2-0-0
2454 రెడ్డి సోదరులు, రాయవరము, గోదావరి.

WANTED 3108

Candidates for Telegraph and Station
Master's Classes. Full Particulars and Railway
fare Certificate on 2 annas stamp.
Apply to:—IMPERIAL TELEGRAPH COLLEGE,
DELHI.

ప్రశ్న *598

భవిష్యత్తును గురించి 5 ప్రశ్నలకు బహుళ వ్రాయుట.
రూ 1-0-0. ప్రతి ప్రశ్నకు 0-4-0. వి. బి. నడక 0-0-0
అప్రెంటిస్. ప్రశ్న వ్రాయుకామున తెలుగు-రూ. 1998
మానుమా జ్యోతిషాచార్యులు, తిరుత్తనీ.

అయ్యుద్దేవిధానము, కుడిసేసే
చరక చికిత్సాసాగ్రహణము
సంపుటము

ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వము, వి. బి. భవిష్యత్తులకు రూ. 1
0-0-0; వాస్తవ ప్రమాణములు భవిష్యత్తులకు రూ. 1
0-0-0.

WANTED, SHORTHAND-TYPIST.

Wanted, Shorthand typist, experienced
by English missionary. A Brahmin with
thorough knowledge of Telugu preferred, or a
Christian. Good salary to a suitable man.
Apply to Rev. C. G. Early,
LAKSHETIPET,
3738 Nizam's Dominions.

గజ్జికీ తెలుగు

నెల రూ 1-కి 0-4-0; వి. బి. నడక 0-0-0
ఈ తెలుగును నాలుగు భాషలుగా రూ. 1000 రూ.
విలువ, 40 ముదలను వి నడచును. కష్టక పరిచయము.
అమృతాంజనం డి-ఫో, పోర్టు, బాంబాయి.

Accountancy.

London Diploma. Postal free training
Apply Prospectus. C. C. Education
3126 P O, Junnar 10 (POONA).

దిమద్రాసు అందు సదరక్ష మరాటా

రైల్వే కంపెనీ, లిమిటెడ్

(ఇంగ్లాండులో ఇన్ కార్పొరేటు చేయబడినది.)

నోటీసు

1927 సంవత్సరం జూలై నెల మొదటి తేదీన అటుపై

83-84 మిరాజ్ - బెల్గాం మిక్సెడ్ ట్రేయిములు, లోండా
వరకును గూడ యీ దిగువన వివరించబడిన వేళల ప్రకారము
నడుచుచుండును:

83 నెంబరు	84 నెంబరు
మిక్సెడ్.	మిక్సెడ్.
గం.ని.	గం.ని.
లోండా పోక్ 14-5	బెల్గాం పోక్ 7-0
గంజి రాక్ 14-41	దేసూరు రాక్ 7-28
పోక్ 14-43	పోక్ 7-30
ఖానాపూరు రాక్ 15-9	ఖానాపూరు రాక్ 8-0
పోక్ 15-16	పోక్ 8-10
దేసూరు రాక్ 15-55	గంజి రాక్ 8-37
పోక్ 15-57	పోక్ 8-40
బెల్గాం రాక్ 16-20	లోండా రాక్ 9-25

ఈ ట్రేయిములో మిరాజ్ లో 11-12 లోనా
మిరాజ్ ప్యాసంజరు ట్రేయిముల కందివచ్చును. అందువలన
పూనానుండి లోండాకు సరాసరిగా ప్రయాణము చేయ
వీలగును. 8735

1913 సం॥ రం ఇండియన్ కంపెనీ

7 వ ఆక్టు విషయములో
మతియు

ది కల్యాణ జి. అందు ప్రెస్సింగు

కంపెనీ లిమిటెడ్

(లిక్విడేషనులో నున్నది) విషయములోను

పొల్లాచిలోనున్న వై కంపెనీ జిన్నింగు

అందు ప్రెస్సింగు ఫ్యాక్టరీ అమ్మబడును

సవరు ఫ్యాక్టరీయందు సూదురకముల కట్టడములు అ
లా "పాత్ ఫ్యాక్టరీ" "కాత్ ఫ్యాక్టరీ" "ప్రెస్సు బిల్డింగ్"
అని గలవు. మాటిని ఒకటిగా చేర్చిగాని లేక ఒక్కొక్కటిని
విడిగా గాని కొనుటకు యిష్టమున్న వారు మాకు తెలుపకోరవచ్చు.

కట్టడములు, గోదాములు మంచిస్థితిలో నున్నవి. మతి
యు 8 కాల్క్ బిల్డింగు, 6 డిక్టేట్ కేటింగు మెషినులు, 5 వి
య్యపు పూర్లు, 2 వరి బాయిలరులు, 10 అయిల్ ఎక్స్ ట్రా
క్టరులు మొదలగు మెషినుకలకు యిందులో చేరియున్నవి.

మాకు ప్రాసిన యితర విషయములు తెలుపబడును.

17 అక్టోబరు 1927 } జి. వి. పిత్త
మద్రాసు 14-5-1927 } సెల్ఫ్ &
8725 } కో లిక్విడేటరులు.

ప్రతాప కస్తూరి మాత్రలు 75

మిక్కిలి ఘాటును సువాసనగలది

1-2 మాత్రలను పుచ్చుకొనిన అనంశముగా నుండుట

యేగాక అజీర్ణము, వాయువ, జలబు, జ్వరము,
దగ్గు, ఉబ్బసము, కఫము, చిన్న బిడ్డ గుణము,
కలరా, ప్లేగు మొదలగు అనేకమగు వ్యాధులను
హరించుటయేగాక బలమును, జీర్ణ శక్తిని, ఆరో
గ్యమును గలిగించు వరప్రసాదము. ప్రతి గృహ
మందుండదగినది. 8857

250 మాత్రల సీసా 0 4 0
12 సీసాలు 2 8 0
వి. పి. చార్జి ఎన్నటికైనా 0 6 0

పి. సి. పి. అందు కో. ఆయుర్వేదనమోజు,
పెరిచేపి - సెల్ఫ్ & జిల్లా.

1204 6 ఆంధ్ర క భ స్త ము నెలకు 1-కి
రు 5-0-0.

శ్రీ మహాత్మా సంతానమున 800 పుటములు వేయబడి
నది. బహుమాత్రము, వేడి, దగ్గు, తయ, పీట్లను బోగొట్టును.
కఫమును తగ్గించును. ఉపయోగించు విధము మందులో పంప
బడును. అనేకులు వాడి మెచ్చునారు. కేటలాగు ఉచితము.

2126 ఆర్థరనాయనశాల, ముక్త్యాల, కృష్ణా

సాంబాయిలో ఆంధ్ర నాయకులు

అఖిలభారత మహాజనసభ జరిగినతరువాత బొంబాయి
లో ఆంధ్ర నాయకు లందఱను బొంబాయి ఆంధ్రజనసంఘము
తరపున తెలుగువోలన మాడిన సభయందు ఆంధ్రోద్యమమును
గూర్చి మొన్న బుధవారం అనగా 18 మే 1927 సాయంత్రం
6-30 గంటలకు గంభీరసన్యాసముల గావించిరి. శ్రీయుత
గంటి లక్ష్మీనరసింహం బి.ఎ, బి.సి.ఇ. గారు అధ్యక్షత వహిం
చిరి. శ్రీయుత దేశోద్ధారక కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు పం
తులుగారు, భో. పట్టాభి శీతారామయ్యగారు, గాడిచర్ల వారిస
ర్యోత్తమరావుగారు, గద్దె రంగయ్యనాయుడుగారు, పాంబ
మూర్తిగారు, మద్దూరి అన్నపూర్ణయ్యగారు, విశ్వనాథంగారు,
డి. రామకృష్ణయ్యగారు, ఆత్మమూరి గోవిందాచార్యులుగారు
మున్నగువారు సభ నలంకరించిరి.

ప్రప్రథమమున అధ్యక్షులు ఆంగ్లమున మాట్లాడుచు,
నాయకులను, ఆంధ్రజనసంఘముతరపున ఆహ్వానించిరి. తరు
వాత ఆంధ్రోద్యమము, తెలుగుసమైక్యతనులవల్లను, తెలుగు
సమాచారసృతికాశీతముగను దినదినప్రవృద్ధమగుచున్న
టుల తెలియబరచిరి తరువాత శ్రీయుత నరసింహాచార్యగారిని
నాయకులను సభికులకు పరిచయముచేయ గోరిరి.

నరసింహాచార్యగారు, దేశోద్ధారక నాగేశ్వరరావు పం
తులుగారిని గూర్చి చెప్పచు, వారి నిరంతరకృషివలననే ఆం
ధ్రోద్యమము మొదటిది నాటకముగా నెననియు, ప్రజలలో దేశ
భక్తి రగుల్పానెననియు, వారి ఆంధ్రప్రతిక, వాడవాడలలో
ను, పల్లెలలోను, పొలము గట్ల మీద రయితుల
చే సహితము, వరుసబడుచున్నదనియు, అందువల్లనే వారికి దేశో
ద్ధారక బిరుదము సార్థకమయ్యెననిరి. పట్టాభిశీతారామయ్య
గారి అత్యద్భుతమేధాశక్తి దశదిశలు పేరుమోగిన దనియు,
బాంబ్రెకానికలు, అడ్వకేటు ఆఫ్ ఇండియా ప్రతికలు ఆమహా
నీయుని అమితముగా పొగడెననియు, ఈకాలపు రాజనీతికోవి
దుడై, కల్లలుని యంతవాడగు పండిత సైహూగారి తంత్రము
లను బయటపెట్ట ప్రజలకు వాడియనకన్న లేదనియు పల్కిరి.
ఆంధ్రతిలకగు హరిసర్వోత్తమరావుగారును అఖిలభారతమహా
జనసభలో అందరికన్న మిన్నయై ప్రకాశించు సాంబాయిలో
గారును, ఆంధ్రులలో మిగుల ప్రఖ్యాతిగాంచినయు, ఇందరు
నాయకుల సందర్శించు భాగ్యము కలిగినందుల కెంతయు వారి
సంఘమునకు శ్రేయోదా మకమునియు వెల్కాజించిరి.

దేశోద్ధారక నాగేశ్వరరావు పంతులుగారు

ఉపన్యసించుచు తాము బొంబాయికి చిరకాలపరిచితుల

మరియు పూర్వము తాము బొంబాయిలో నున్నప్పుడు ఆంధ్రా
భ్యుదయమునకై జరిగిన ప్రయత్నములను వివరించి ఆంధ్రులలో
ప్రస్తుతము అభివృద్ధికై జరుగు అమితకృషిని మిగుల ప్రశంసిం
చిరి. ఆంధ్రులు స్థానికస్వపరిపాలనమున ముందంజవేయుట
బహుశుభసూచక మనియు కామాటిపురు మనుషేరు సాధ్యముయి
నంత త్వరలో మార్చి ఆంధ్రపుర మను పేరు సోపంకవలెననియు
తాము చూచినంతమట్టుకు ఆంధ్రులకన్న దేశభక్తియందును మరి
యితరగుణములయందును మింగగల జాతి భారతదేశమున వేరొ
కటి లేదని నొక్కి చెప్పగలమనియు వక్కాణించిరి.

శ్రీయుత గాడిచర్ల వారిసర్వోత్తమరావుగారు

చాలనేపు మాట్లాడుచు పై ఉపన్యాసముల చెప్పినవిషయము
లతో నేకీభవించుమనియు భావ మరచిపోదుండునట్లు ఆంధ్రు
లనుదినంబును భారతము చదువగా శ్రహముచేయుట శ్రేయో
దాయకమని నుడిచిరి. తాము బొంబాయి ఆంధ్రులకు చిరకాల
మునుండి ఎరుగుదుమనియు, శ్రీశంకరరావు పన్నాగారికిని తమసును
స్నేహముకలిపినది కీ||శే|| కొమురాజు లక్ష్మణరావుగారియు
చెప్పిరి.

శ్రీయుత పట్టాభిశీతారామయ్యగారు

మాట్లాడుచు ఆంధ్రోద్యమము బెజవాడలో గాని కాకి
నాడలోగాని బందరులోగాని ఉద్భవించలేదనియు, బొంబాయి
నగరములోనే దేశోద్ధారక నాగేశ్వరరావుగారి కృషివల్ల మొ
దట అంతరించి తరువాత దేశమంతయు ప్రాకెననియు, మొద
టిసంవత్సరము బొంబాయి ఆంధ్రులవల్ల, ఆంధ్రులకు కల్గినంత ఉ
పకారము ఆంధ్రదేశీయులవల్ల, బొంబాయి ఆంధ్రులకు కలుగనే
లేదనియు అందువల్ల వారి దేశభావనాను నిరపమానమనియు
చెప్పిరి కామాటిపురపు పేరు ఆంధ్రపురమునకు మార్పుల మంచి
దే; కాని యుండు ఆంధ్రులందరు వారివారిదేర్లు సరిచేసికొని
ఆంధ్రులనిపించుకొనుటయే మొదటిసోపానమనియు అంతదనుక
వారుచూపిన దేశభావనాను భావభావనమును ప్రశంసార్హ
మనియు తెల్పిరి.

శ్రీయుత బులుసు సాంబాయిగారు

తరువాతమాట్లాడుచు, ఆంధ్రులందరకు దేశమునేవకదళ
ముగానేర్పడి సంఘసేవచేయుడని హెచ్చరించిరి. శ్రీయుత గద్దె
రంగయ్యనాయుడుగారు ఆంధ్రులెవరికిపోయినను నూదివలె
పోయి దబ్బనమునలె తేలిరిని సమత్కరించుగ వారిభావమును
విశేషపరచి, ఒక్క భారతమేగాక సమస్తపురాణములను భద్రు
గా వినుడని హెచ్చరించిరి. మద్దూరి అన్నపూర్ణయ్యగారు సభికు
లకు ఆంధ్రమహాసభోద్యోగుల వివరించి, ఇకముందు మహాసభా
కార్యక్రమమున పాల్గొనుడని హెచ్చరించిరి.

అధ్యక్షులకు వందనములతో సభ ముగిసెను

(విలేఖరి)

మాలవ్యాగారిని జూడవచ్చిన

తురక

మర్యాదనుడే

కాశీ, మే 21:— ఈమధ్య ఒక మహమ్మదీయుడు హా
డిఅలీబేగు అనువాడు కాశీ విశ్వవిద్యాలయమునందు పనికొర
కై వచ్చి మాలవ్యాగారియింటివద్ద వారిని జూడగోరెను. ఆతను
రాంపూరుసంస్థానమునం దందరెగిన గొప్పకుటుంబమువాడు.
మర్యాదనుడని మాలవ్యాగారికి అధికారులు నమ్మకముగా నె
రింగించినట్లు శ్రీపైనుకు తెలియుచున్నది. వానిపై నెట్టిఅను
మాన ముండవసరములేదని చెప్పిరి. అలీబేగుగారిపై గలిగిన
అనుమానము నిరాధారమని సంశ్చికించెందు వారి కన్యాయ
ము జరిగినందుకు మాలవ్యాగారు చింతించుచున్నారు.

వీడరు సరిగా దుస్తులధరింపకుండుట

భాండాగారములోనికి రానీయకుండుట

ఉదకమండలము, మే 21:—వి. బలరామయ్యరెడ్డి హై
కోర్టునకిటు సరిగా దుస్తుల ధరింపకుండున నీలగిరి భాండాగారము
లోనికి రానీయలేదు. దీనిపై చాల సంచలనముగలిగెను.

దోవతిధరించి కోటుతోడిగొని భాండాగారములోనికి
వెళ్లెను. అట్టిదుస్తులతో రాగూడవని అక్కడిభాండాగారఉద్యో
గి అనెను. బలరామయ్యరెడ్డిగారు అక్కడను అయికోపియచు
స్తుల ధరించినవారే రాదగుదురా? యని యడిగిరి.

ఈవిషయమై విచారింపగా దోవతిధరించినవాని రా
నీయరాదని నిబంధనలలో నెక్కడనులేదు. దోవతిట్టుకొనిన
వారిని రానీయచ్చునా? కూడదా? యనుగమముపై భాం
డాగారసభ్యులు చర్చించుచున్నారు. రెండుపక్షములను సమా
నబల మున్నట్లు కనుపడుచున్నది. (శ్రీ ప్రెస్సు)

రాజరాజేశ్వరి యుత్సవము

శాంతముగ గడచుట

కలకత్తా, మే 22—రాజరాజేశ్వరి యుత్సవము ఉద
యమున శాంతముగ గడచెను. హరిసను రోడ్డునుండి స్త్రాండు
రోడ్డుద్వారా ఘట్టము చేరెను. కమిషనరు ఉత్సవముతో కూడ
వచ్చెను. పోలీసువారి తిజాగరూతులకు నుండిరి. 8 గంటలమొద
లు బండ్లకు నడువనీయలేదు. మణిదులయెదుట వాద్యములతో
నూరేగింపు శాంతముగ సాగెను. (శ్రీ ప్రెస్సు)

బీజ్ బండ్

బీజ్ బండ్:—నీరైపోయిన వీర్యమును గట్టిపరచు
టకు లోక ప్రసిద్ధిచెందినది. స్వప్నమందుగాని మాత్రముతో
గాని వీర్యము స్థితిమగుచున్న యెడల తక్షణం నిలిపివేయవచ్చు.
ముసలితనమును, సపుంసకత్వమును తొలగించి యౌవన మొన
గును. ఎంతబలహీనుని కయినను రెండుగంటలలో నరములకు
బలము నిచ్చి సంసారసుఖము అనుభవించునట్లు జేసి సంతాన
వంతులగుజేయును. ఉత్తరములు రహస్యముగా నుంచబడును.
20 మాత్రలు సీ|| 1-కి 2-0-0. వి. పి. చార్జి వేరు.

ఆర్య వైద్యశ్రమం,

1159-1027 3, బైరాగిమతం వీధి, మదరాసు.

మత్స్యకార శ్రీపురుషులు

మద్రాసు నగరమునకు హుస్సేను హుస్సేను అను ఒక మహమ్మదీయుడు మత్స్యకారులతో నూన్ శ్రీపురుషుల కళాభివృద్ధిలకు తీసికొనివచ్చెను

ఈ మత్స్యకార మానవ విగ్రహములకు "ద్యూగాంగు" మత్స్యపురుషులు అని పేరు.

మత్స్యంగనకన్న మత్స్యపురుషుడే పెద్దవాడు. వీరిద్దరును దంపతులని యెంచబడుచున్నది. మత్స్య పురుషుని యెత్తు 9 అడుగులు. నడుము చుట్టుకొలత 66 అంగుళములు. తూకము 825 పౌండ్లు మత్స్యశ్రీ సాదురు 8½ అడుగులును, నడుము చుట్టుకొలత 55 అంగుళములును తూకము 280 పౌండ్లు ను ఉన్నది.

సాధారణమునకులవలెనే వీరికిని చేతులు కలవు కాని పోట్టివి. బుజములు ఏలవానిగానున్నవి కనుబొమలొకరొకరికి తదిర్పములు. కనుబొమలపై నెండ్రుకలు ఏనుగుతోక వెండ్రుకలవలె అతిబిరుగుగా నున్నవి. శిరస్సు ఆకారము వింతగానున్నది. చిన్న ఏనుగులవలెనే కోరలవంటి దంతములు గుమారు రెండంగుళముల పొడవుగలివి కలవు. శిరముపై పొలుసు లేదు. గుర్రపు చర్మమువలె చిత్తగిగానున్నది. కంది గింజరంగుగా నున్నది. చిరిగిడము పెదవులు కలిసి ఏకాంశముగా నున్నది. మత్స్యపురుషునకు మీసములు గలవు.

ఈమత్స్యకారమానవశిరములు గల మంగళవార మీసగరమునకు తీసికొనిరాబడినవి. ఈ రెండు జీవములును 1905 సం॥రం జూలై నెల 4 తేదీన కన్యా జాతాభిషేకముగారిచే హుస్సేనునకు సమీపమున పట్టుకొనబడినవి.

ఇట్టిజీవములు అట్లాంటిక్ సముద్రములోని తూర్పుపడమర భాగములయందు దొరకును.

1915 సం॥రములో ఇట్టి జీవములదంపతులు సిల్లతో సహా దొరకియండెనని బ్రాహ్మచారి నివాసులగు కానింగుగారు వ్రాయుచున్నారు. అప్పటిదంపతుల బతులోని శ్రీపురుషుల తనపిల్లలకు పాలిచ్చుచుండెనని వ్రాయుచున్నారు.

ఈమత్స్యమానవులు సాధారణమానవులవలెనే ప్రేమానురాగములకు కలిగి భాషించి వ్యవహరించెదరిని కానింగుగారు భాషాగారును వ్రాయుచున్నారు.

బయ్యోస్కోపులతో చూపబడు మత్స్యకన్యకల స్వరూపము యీ నిజస్వరూపములకన్న చాలాపెద్దవిగాను అంపముగాను ఉండును.

23 సం॥ రములక్రిందట ఈమదిరి మత్స్యమానవుడు బొంబాయిలోని యొక కిమినివారి యధీనములో ఉండెడివాడని చెప్పుచుండెడివారు ఇప్పుడిదియు కొనిలేబడిన మత్స్యకార మానవమునముయొక్క పిల్లనే పాటిచూచుచుహారాజుగారు కొంతకాలముక్రిందట కొనియుండిరిని తెలియుచున్నది.

ఇప్పుడు వద్రాసునకు తీసికొనిరాబడిన మిగులమును హుస్సేనుహుస్సేనుగారు బహంగముగా ప్రచురింపవలసివారు. ప్రచురణమునకు టిప్సెట్టు ఏర్పరచబడును. ఈనగరములో ప్రచురించినపిమ్మట ఇంకను ఇతర ముద్దకగరములలోనూడ ప్రచురించి చిట్టచివరకు ఏలమువేల అమ్మెరలు

పోస్టు ఆర్. ఎం. ఎస్. సంఘము

మధుర సమావేశము

మధుర, మే 22:—ఆ. భా. పోస్టు ఆర్. ఎం. ఎస్. యూనియను మదరాసు కాఖి 8-వ సమావేశము నేటి సాయంకాలము 8 గం॥ క్లిక్కిరిచు ఎడవర్త హాలులో జరిగెను. అధ్యక్షుని ఊరేగింపుతో చెచ్చిరి. సమారు నూగుమంది ప్రతినిధులు నచ్చియుండిరి. హైదరాబాదు వారుగూడ గలరు ఆ హావసంఘాధ్యక్షుడగు ఎల్. కె. తున్నిరాముగారు స్వాగతోపన్యాసము జదివెను. ఎ. ఎస్. శేషయ్యంగారు అధ్యక్షునిగ ఎన్నుకొనబడిరి. కార్యదర్శి నివేదికను జదివెను. (ప్రీ. ప్రెసు.)

వైజాముగారి సంచారము

హైదరాబాదు వైజాముగారు భరత్వాది శివజనులందు సంచారముజేయ నుద్దేశించినట్లు ఫర్మానా ప్రకటించిరి.

వైస్రాయిగారి రాక

ఉదకమండలము, మే 22:— వైస్రాయిగారు ఆగిస్తు 1౦ తేదీనచ్చి ఒకవారము రోజులుందురు. కేరళము మార్పు కొరకై ఎత్తురలు. అనేకవిషయములందు పాల్గొనరు. మునిసపలుసాధు సన్యాసపత్రమును మాత్రము స్వీకరింతురు.

ఇరి గేషను బిల్లునభ

ఉదకమండలముందు నేను సమావేశముగుట స్వరాజ్యోత్సవసభలు, ఉపాధ్యక్షులు సభకు హాజరగుట

(స్వకీయవిలేఖరి)

ఉదకమండలము, మే 23:—ఇరి గేషనుబిల్లు సభ నేటి మధ్యాహ్నము లామెంబరు సర్ సి. పి. రామస్వామిఅయ్యరు గారి అధ్యక్షతక్రింద సమావేశమయెను. గౌరవిన్యామెంబరు స్వరాజ్యోత్సవ అధ్యక్షులు ఉపాధ్యక్షులగు సామి వెంకటాచలం శెట్టి, స్యూరైగారలను స్వతంత్రపక్షసభ్యులు కొందరు సభ కరుడెంచిరి. జస్టిసుపక్షమువారు సభకురాలేదు.

అధ్యక్షులు లామెంబరుగారు సభను ప్రారంభించుచు సభ్యుల కాహ్లాన మొసంగి జస్టిసుపక్షసభ్యులు రానందులకు విచారమును చెప్పి ఈసభ జరుగుటకు గల నితోద్దేశములను వివరించిరి. భారతప్రభుత్వముగారి ఆజ్ఞ ననుసరించి గావింపబడలేదనియు, గవర్నరుగారిపోషాను కొనసాగించుటకును, ఇరిగేషనుబిల్లుయొక్క భావిఅభివృద్ధినిగూర్చి శాసనసభయందలి అన్ని పక్షములవారి అభిప్రాయము ఆలోచించుటకే సమావేశము గావింపబడె ననిరి. అధ్యక్షులు ఇరిగేషనుబిల్లుపై సరిత్రును ప్లుప్రయగ వివరించి, ప్రస్తుతస్థితిని బేర్కొని బిల్లునుతయారుచేయుటలో ఏయే విధానములనుఉపయోగింపవలెనో సభ్యుల అభిప్రాయముల నాహ్వానించిరి, సభ్యులు ఒక్కొక్కరి అభిప్రాయములు తెలిసికొనినపిదప లామెంబరుగారి నూచరలనుచర్చింపవలసింది అందుచే నాటికి సభ ఆంతట నిలిపివేయబడెను. బుధవారమునాటికి వాయిదావేయబడెను. ఆనధికార సభ్యులతోమహాత్మాము సంభాషించుకొనిరి

భారత స్వతంత్ర పక్షము

స్వాధీన భారతసంఘము తీర్మానము బొంబాయి, మే 19:—స్వాధీన భారతసంఘ సభ్యులు కొందరు కాంగ్రెసు మందిరమున సమావేశమయి భారతదేశమునకు సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యమును సాధించుటకు ప్రయత్నించు ప్రత్యేకపక్ష మొకటి యుండవలెననియు కాంగ్రెసుక్రిడు సంతకముచేయ సంకోచము గలవారు యిందు చేరవలెననియు గోరుచు తీర్మానించిరి:

“సౌకతాలిగారి తప్పేమి లేదు”

అ. భా. కిలాఫతు కేంద్రసంఘ తీర్మానము బొంబాయి, మే 2:—అ. భా. కిలాఫతు కేంద్ర సంఘము హాజీ అబ్దుల్లా హరూనుగారి (కరాచి) అధ్యక్షతక్రింద సమావేశ మయెను. మూలానా సౌకతాలిగారిపై అతి బహదూరుగారు మోసిన నిందితులగుర్చి విచారింది సౌకతాలిగారి లోప మేమియు లేదనియు వారు కిలాఫతు సంఘమునుంక్లి2 లేక 3 వేల వేల ప్రముఖునిరనియు తీర్మానించిరి. అతి బహదూరుగారు తగిన కారణములచేక సౌకతాలిగారిపై నిందిత నారోపించి నందులకు వారి సర్వము ఖండించు సౌకతాలిగారు యితర కార్య నిర్వాహకులనుడల విశ్వాసము చెప్పచు తీర్మానించిరి. చొంటాని రంపపు విజ్ఞులకు రెండు నెలలలో విక్రయించుటకు రి గురు సభ్యులుగల ఉపసంఘమును నియమించిరి (ప్రీ. ప్రెసు)

ద. ఇ. రైల్వేసభకు సంఘము

తూర్పుపక్ష, మే 19—ఈ సంఘము 5 వ వార్షికసమావేశముజరుపుటకు ఎన్. ఎ. వి. హైస్కూలుమందిరము నొసంగిరి పండిరకూడ పూర్తి అయినది సుమారు 300 ప్రతినిధులర తియున్నది. తూటిమెలూరు రైల్వేస్టేషనుకు చేరునగుండును. ఎం. క ఆచార్యగారు అధ్యక్షతవహించెవరు. జూను 4, 5, తేదీలలో జరుగును. ప్రతినిధి రుసుము బసఖర్చు లిచ్చుకొన నక్కరలేదు.

సీతల్పాడినభావర్యవసానము

ముగ్గురు స్వచ్ఛందనేవకుల అరెస్టు నాగపురము, మే 22:—సీతల్పాడిసభ సందర్భమున ఆయుధ శాసన ధిక్కారము గావించిన శ్రీమతి చేతులతోనుండి పోలీసువారు ఆయుధముల తీసికొనుచుండి ఆబంకపరచినందులకు మువ్వరు స్వచ్ఛంతివేవకుల నరెస్టు చేసిరి. వారు తెలుసుపై విడుదలగాక పోలీసు రక్షణయందున్నారు. (అ. ప్రె.

భారత కాంగ్రెసుసంఘ సభ

గాంధీమహాత్ముని అభిప్రాయములు

భారత కాంగ్రెసు స్థాయిసంఘమువారు బొంబాయిలో సమావేశమై చేసిన తీర్మానములను మహాత్మునకు తెలుపుచు శ్రీ మాకా శ్రీనివాసయ్యంగారు యూనెల 19-వ తేదీన పంపిన లిఠి వార్తకు మహాత్ముడిటుల ప్రత్యుత్తరమునువ్రాసెను:

“మీరు మర్యాదనుపాటించితిమివాస్తవపరిణామలకు చాల సంతోషించితిరి గాని ప్రస్తుతపు మనదేశమున పరిస్థితు లత్యధమస్థితియం దుండుటచే దానిని చుచువులనల నాకట్టి యుత్సాహమును కలుగలేదు. మనము జనసామాన్యముయొక్క ఆమోదమును బడయజాలియుండలేదు గాన వన మెట్టి శ్రేష్ఠములగు తీర్మానములు చేసిననుగూడ లాభములేకండ పోవుచు న్నది. ప్రజ లాకర్షింపగలకేర్తిని మనము గోల్పోతిమి. ప్రజలు కిరాతులవలె లేలలు పలుకొట్టుకొనుచునే యుండినచో మన మెట్టితీర్మానములను చేసినను యేమిలాభము కలుగగలదు? మీకు గాఢమైన నమ్మకము కలగు గాన నిజవర కితరులు సాధించ జాలకపోయినను మీరు సాధించగలుగునవచ్చుననియే నేనిదివరకు చెప్పియుంటిని. కావున మీకు తగినకేర్తిని భగవంతు దొసగుగాక యని నేను కోరెను అత్యవసరకరగు నీప్రజాసహాయము మీరడచివేయకలిగినచో నేను చాల సంతోషించెదను. నాకు దిన దినము నారోగ్యము కలుగచున్నది. మీప్రయత్నములను పిల్ల నంతవరకు గమనించుచు వానిని నెరవేర్చునట్లు భగవంతుని ప్రార్థించుచు నేయున్నాను” అని మహాత్ముడు శ్రీనివాసయ్యంగారికి వ్రాసెను.

ఇండియాలో జపాను మిల్లులు

భారత వస్త్రపరిశ్రమకు గల ప్రమాదము

బొంబాయి, మే 19—జపానువారుఇండియాలో ప్రతి మిల్లును స్థాపించుట నిజమేనని నేడు జపాను ప్రతినిధులుబొంబాయి ప్రతినిధిఇండియను డెయిలీమెయిలు పత్రికకుచెప్పెను. వర్తకపరిశ్రమ టారిఫుబోర్డువారు జపాను వస్త్రములపై దిగుమతి పన్ను యొక్కర జేయుమని శిఫార్సు జేయుటచే జపాను మిల్లు పరిశ్రమకు వేరుమార్గములేదని ఆయన చెప్పెను. బోర్డువారి శిఫార్సుల ప్రకారము నూటికి 4 రూపాయల ధి క ము పన్ను వసూలుజేసిన జపాను మిల్లులకు చాల నష్టమువచ్చునుగాన యిచ్చట స్వంతమిల్లులుస్థాపించెదరు మేనేజింగు ఉద్యోగులతప్ప తక్కిన కార్మికు లందరు భారతీయులే యుండురు అని ఆయన చెప్పెను.

జపాను ఇండియాను వడలుకొన జాలదు

లోకియో ప్రతి కంపెనీ అధ్యక్షుడును ప్రతిపరిశ్రమ సంఘాధ్యక్షుడును అను పుజేతిరో ఆడిగారు జపాను పత్రికలకు యిట్లు చెప్పిరి.—ఇండియాలో జపానునుండిగురుతయగు వస్త్రములపై పన్ను అధికము జేయవలసినదిగ టారిఫుబోర్డువారు నిపార్సుజేరి దీని లభ జపానుమిల్లు అధికారులకేగాక మన ప్రతివర్తకులకుగూడ చాలనష్టముకలుగను. జపానులో ప్రతి పరిశ్రమయొక్కయునినది ఇండియాలో ప్రతియొక్కనవండును. పరిశ్రమకులైన అంగుళే జపానుఇండియాను వరుసకొనజాలరు, ఇండియా యొక్కనష్టము విధించినచో జపానువారు ఇండియాలోనే కర్మాగారముల స్థాపించెదరు, యెయమెంక కైషగాుషుడే బొంబాయిలో నోటి ప్రారంభించిరి జపానులో అన్నిమిల్లులు ఇండియాలో శాఖలస్థాపించుటకు కొంత కాలముపట్టున, ఇండియా వాతావరణమునబట్టి యొక్కవస్త్రమువయోగించవలసియుండును, కాని ప్రతిపరిశ్రమయందు నిపు యుండు జపానీయులు చాలమందిగలరు, నూలనముగ స్థాపించు మిల్లులు ఒక్క బొంబాయిలోనేయుండవు, ఉత్పాదకసామగ్రి నమఃతుటకు వ్యాపించియుండును.” (ప్రీ. ప్రెసు.)

దాంగీగారికి స్వాగతము

నేడే విడుదలయ్యెదరు

బొంబాయి, మే 23:—కాన్పూరు బాల్ల పట అలెకను సందర్భమున శిక్షింపబడినట్టియు పూర్వము “సోషలిస్టు” పత్రికాధిపతులైనట్టి యన్. ఎ. దాంగీగారిని బొంబాయి తీసికొనివచ్చిరి నేడు వారు విడుదలయ్యెదరు.

4 ఏండ్ల కఠినవరకము విధింపబడినను 1 సంవత్సరము మించినదిడికిగాను మజరా యిచ్చిరి.

దాంగీగారికి స్వాగత మిచ్చుటకు శ్రీమతి సరోజినీదేవి యధ్యక్షతక్రింద బహిరంగసభజరుగెను. మూలానా సౌకతల్లి బి. జి. హార్నిమాను, సామెలు కేరేషి గార్లు ఉపన్యసించురు.

మొన్న బొంబాయిరాష్ట్ర కాంగ్రెసు సంఘమువారికి స్వాగతమిచ్చుటకు తీర్మానించిరి. (ప్రీ. ప్రెసు.)

తేదీ 21, మే 21: పోలీసువారు 18 వ తేదీ రాత్రి గోరియా గ్రామమున జరిగిన బరిసోబునుగూర్చి ఆలోచించుచున్నారు.

ఇంతకుముందు తెలుగువారికి తోలువాడు. కొరిందీయను యెంటును వాడుకగా 4 గరు వచ్చి బండిలో గూర్చుండి తాళిగంటిపై పులియమిరి. గోరియావద్ద వాడనే బండి దెవరించి క్రిందపడినది ఈ నలుగురు కలకత్తా పులి బండి తోలు కొని పోయిరి. (శ్రీ ప్రెసు.)

మీ 22: "హిందువులు మహమ్మదీయ ముస్లింలను హిందూ పాల్గొనరాదు" అని పాపానాథులుగా పిలువబడు కృష్ణశ్రీ మహాదేవులు కరపత్రముల పంపిణీగా హిందువుల మహమ్మదీయ ద్వేషము పెరుగ గలదని వాదించుచు "తెలుగువారిని ఇతరులుగాని యిట్టి విముద్రించి పంపిణీపూర్వము వ్యాధిధారి అజ్ఞాపించెను. ఇది లెండుకల లనుబట్టి సందేహము. (శ్రీ ప్రెసు.)

కలకత్తా, మీ 22: రాజరాజేశ్వరీయ్యులను సంస్కారమున హస్తాంతరమున ఒకరివారిని తోలుతూ ఒక బెంగాలీయుడును అక్రమము చేసిరి. చాల సంచలనమునకు గారణమయ్యెను. (శ్రీ ప్రెసు.)

అందకత్తెయగు భార్య శత్రువే

కలకత్తా, మీ 21: శ్రీవాధనాగరు అను నాతని భార్య మిగుల అంధకరై. ఆమెను హరించు నుద్దేశముతో 4 రు నాగరు నరంబాలో నిద్రించుచుండగా గొంతు కిసికి చంపివైచిరి. అంతలోనికి చెల్లి నాగరుగారి భార్యను పట్టుకొనిరి. నెంటునే ఆమె చేకవేయగా దుట్టుప్రక్కలవారు వచ్చి 4 రును పట్టుకొనిరి. (శ్రీ ప్రెసు.)

అలహాబాదు, మీ 21: సందీలవాస్తవ్యుడును సెంట్రల్ కో-ఆపరేటివు దాంతు మానేజరును అను ఖానుసాహెబు కామ్రాలు అహమదుసాహెబు గాకరి ధనపహరణ చేయునకు గొంతు కిసికరికము విధించిరి. (అ. ప్రె.)

రంగూను, మీ 21: కోనప్ప వద్దనున్న 10 వ సంబర బియ్యపు స్టాల్ కి నిన్న రాత్రి పూర్తిగా తగలబడి బూడిదపాలయ్యెను. ఇది వైవా కంపెనీవాడి చాల లక్షలవరకు నష్టపడెను. నిన్నెల్లం కొంత కొరతము చేయలేదు. అ. ప్రె.

రంగూను, మీ 22: లెంబలకు కాంపునుండి పారిపోయిన బండిలోను హంతు తిరిగి ఇన్స్ పెక్టును కలుసుకునచ్చి లోన చేర్చుకొనబడినది గోచెను. ఇప్పుడు ఇన్స్ పెక్టు జెయ్యునందున్నాడు. (అ. ప్రె.)

కలకత్తా, మీ 22: కొబ్బరిపోలీసు మాఫరెంటు రాను గంటలో తెలుగువారిని తీవ్రంగా ములకలతో నాకరించి కొనిపొందెను. పూర్తిగా గోరియా రాత్రి కలకత్తా తీసికొని వచ్చిరి. ఆయనకు నాలుగు ప్రక్క ఎముకలు విరిగెను. ఆయన భార్య గోరియానుండి తప్పి పయ్యెను. (అ. ప్రె.)

రెసిడెంటుకు విమర్శలు

హైదరాబాదు (దక్కన్) మీ 20: ఇంగ్లాండుకు వెళ్ళుటకు చేతియందున్న సర్ విలియం బార్న్ గారు బొంబాయికి వయనమొనర్చుచు వారికి హృదయ పూర్వకమైన విడుదల అసంగబడెను. (అ. ప్రె.)

కలకత్తా, మీ 21: బంగాలు మహమ్మదీయ ఖర్ఖాను సంఘ కార్యదర్శి సయ్యదులసాదల్లా ఫిర్యాదగారిని ఉదయమున దెంగాలు రాత్రి రాంకెసుసంఘ కచేరీయందు ఏప్రిలు 7వ తేదీ నిచ్చిన యువన్యాస సందర్భమున 124 ఎక్రింట్ అక్రమము చేసిరి. (శ్రీ ప్రెసు.)

"కాంగ్రెసుపక్షము మంత్రులకు తోడ్పడదు"

దేవాదాయవిల్లునందు మంత్రుల వాగ్దానభంగము హిందూ ధర్మాదాయవిల్లునుగూర్చి తమ (కాంగ్రెసు) పక్ష అభిప్రాయములను తెలుపుటకు మంత్రుల ఆవేశమునను ప్రత్యుత్తర మొసంగుటకు కాంగ్రెసు పక్షమువారు నిరాకరించిరి. ప్రకటించుటకు మాకధికార మొసంగబడినది. కానన సభయందు మంత్రుల సభ్యులగు కె. ఆర్. వెంకట్రామయ్యగారికిని ప్రకటించు సమాధాన మొసంగుచు విల్లునందలి ఒక్కొక్కసవరణపై కానన సభయందలి అన్ని పక్షముల వారి నిబంధనలు చెప్పినది. ఆర్. వెంకట్రామయ్యగారు ఆయభిప్రాయమును మార్చుకొని నెనుకకు వెళ్ళినట్లు కాంగ్రెసు పక్షమువారు జలంబుచున్నారు. కాంగ్రెసుపార్టీ వారివర్గవలన ముందు త్వరలో మంత్రులకు చిక్కులు కలుగించుననితలంప బడుచున్నది.

శ్రీయుత సుపాను చంద్రబోసు

కలకత్తా పురపాలకసంఘం గెజెటు కలకత్తా, మీ 21: సీమ ప్రమరింపబడిన కలకత్తా మునిసిపల్ గెజెటునందు గాంధీ టోపీతోనున్న సుపాను బాబు పటమున్నది. సుపానునకు మనఃపూర్వకస్వాగత మిచ్చుచు ఇట్లు వ్రాసినది: "కాథాగారకష్ట మనుభవించి పవిత్రుడయ్యెను. ప్రజాగౌరవప్రాప్తుడయ్యెను. ఎన్నడును పలుకుబడికై పాకులాడలేదు. సాగడ్లల నెన్నడును గోరలేదు. నిర్భయముగా నిరాడంబరముగా ఏభరితమును అపేక్షింపక ఆత్మసంతృప్తికొరకు తన ధర్మమును నిర్వహించెను. గాని ఆయన కోరికకానుక లభించెను. ప్రజల ప్రేమాగౌరవము లాయన చూడగలిగెను. ఆయన కనుబొమ్మలపై నిమిడెను చెనుబడిచువులు ప్రజల సంతోష, ప్రేమ, గౌరవ ముత్సములు. దేశమాత యాతని చూచి మురియుచున్నది. ఆయన యనుభవించిన కష్టములు దేశమాత కర్పించబడిన పుష్పము లనగాక. ఆయన చిరాయుష్యంతులై దేశమాతకు తన యనుభవాద్విలాసముతోడ నేపచేయుగాక. (శ్రీ ప్రెసు.)

చక్కెర ఫ్యాక్టరీల కంపెనీ వ్యాపార మాపివేయుట

అధికారుల నిర్ణయము అలహాబాదు, మీ 21: ఇండియను యూనియను చక్కెర మిక్సింగ్ కంపెనీ కు ముఖ్యమంత్రి తనఖాలపై యువడి యుండునలన లాభకరమౌతగారును మురియుకరును వ్రాయించుకొనిన తనఖాపత్రము ఖాయపరచించి కొనుబట్టు కొర్రుగారియెదుటకు విచారణకు వచ్చెను. ప్రభుత్వము కంపెనీ ఫరీస్టుల విచారణపనునిపంపిన అధికారులు కంపెనీ వ్యవహారములు నిలుపుటకు యని తీర్మానించిరి.

న్యాయాధిపతులకు ఆనేక బాకీ చెల్లంపగలుగులు చూచిపబడినవి. దిసెంబరు 16 వ తేదీనాటి వాటాదారులసభ యెదుటనుండునది. వాయిదా కాలమునకు తనఖాదారులకు సొమ్ము చెల్లించవలసికట్టిరి. ఇకమలాభతిగారు తమ తనఖా పత్రమును ఖాయము చేయగోరుచు కిటికను వెట్టి కంపెనీ ఇకపై వ్యాపారముచేయుట యన్యాయ మనిరి. "తనఖాదారు లనుపేరు మార్చి మాకు మానేజింగు ఏజెంటు" అని పిలువ అజ్ఞానీయవలసినదిగ గోరుచున్నాము. అప్పుడు తనఖాపత్రము సామీప్య తనఖాగా వర్తించవలెను."

లాంగ్వుర్ల జేమ్సు రమాకాంతమాల్యాగార్లు లాభకరముల పత్రము ననువాదా దారుల పత్రము నక్షలాసనాధ కట్టుగారును వాదించుచున్నారు.

జేమ్సుగారు అర్జ్యుమెంటుల ముగించిరి. కట్టుగారు వాదించుచుండగా కోర్టువారు నేటికి విచారణ నాటిరి. (శ్రీ ప్రెసు.)

తీరుకల్వేలి, మీ 22: భాగ్యతీయను శ్రీ తన భర్తను మాలికి అనుసరింపనందున అతడుతోపనించి ఆమెను తీవ్రము గగొడవతో గాయపరచి పారిపోయెను. (శ్రీ ప్రెసు.)

మంబోరీ, మీ 22: నిన్న రాత్రి యువకు డొకడు రైలుక్రిందపడి ఆత్మ హత్యగావించికొనెను. (అ. ప్రె.)

వాతావరణస్థితి

1927-సం॥ మే నెల 23-వ తేది సోమవారము

ముఖ్యస్థానాలు	కల 24 గంటలలో అత్యధిక వర్షము	కల 24 గంటలలో అత్యల్ప వర్షము	కల 24 గంటలలో వర్షము	జనవరి నెల 1-వ తేది నుండి వర్షము	సాధారణముగ సంవత్సరమునకు జరిగే వర్షము.
గోపాల్ పూర్	91.5	83.0	...	0.59	1.55
విశాఖపట్నం	98.3	85.1	...	0.49	1.69
కాకినాడ	102.5	82.8	...	0.28	1.31
మచిలీపట్నం	98.5	84.6	...	0.11	1.48
కర్నూలు	107.2	82.0	...	0.81	0.49
బళ్లారి	102.4	79.0	...	0.87	1.14
అనంతపురం	...	...	...	1.49	0.56
కడప	107.0	86.4	...	0.16	1.38
నెల్లూరు	104.2	84.9	...	0.84	0.61
మద్రాసు	99.0	82.5	...	0.21	1.04
కడపూరు	98.8	81.2	...	3.05	+ 1.94
నీలము	98.0	77.8	...	7.95	+ 2.89
కోయంబుత్తూరు	90.9	74.0	...	4.88	+ 1.16
తిరుమనాపల్లి	99.7	80.0	...	1.60	2.34
నాగపట్నం	98.4	82.0	...	2.46	+ 0.61
మధుర	102.4	80.5	...	5.72	+ 1.30
పాంబట్	89.3	82.2	...	9.50	+ 7.22
తిరునల్వేలి	...	...	...	7.49	+ 3.69
తిరువేండ్రము	85.6	75.5	0.58	6.14	2.99
కొచ్చిన్	89.6	75.1	0.49	9.91	+ 1.51
కాలికట్టు	90.8	77.8	0.02	7.74	0.71
మంగళూరు	90.0	79.2	0.81	4.27	0.06
బెంగళూరు	89.3	69.5	...	2.32	1.87
మైసూర్	78.4	63.5	...	3.64	2.22
కొడైకనాల్	63.2	54.2	0.12	10.24	+ 1.39

సర్కారులు: మధ్యభాగములందు ఆకాశము దట్టముగా మబ్బుతో గూడుకొన్నది. తక్కినచోట్ల పలచనే! యున్నవి. మేఘములు ఆర్ద్రత కొంచెము ఎక్కువై. మచిలీ పట్నములో పగటివేడిమి 8 డిగ్రీలు తక్కువ. గోపాలపురం, మచిలీపట్నములో రాత్రివేడిమి 2½ డిగ్రీలు, విశాఖపట్నములో 4½ డిగ్రీలు ఎక్కువ.

దక్కన్: కర్నూలులో మబ్బు దట్టముగా నున్నది. ఇతరచోట్ల పలచనే! యున్నది. ఆర్ద్రత మామూలుగనున్నది. కర్నూలులో పగటివేడిమి 8 డిగ్రీలు, ఎక్కువ. కడప కర్నూలులో పగటివేడిమి 107 డిగ్రీలు. కడపలో రాత్రివేడిమి 3½ డిగ్రీలు ఎక్కువ.

కర్నాటకము: మేఘములు విస్తారముగా నున్నవి. నెల్లూరులో రాత్రివేడిమి 8 డిగ్రీలు ఎక్కువ. నెల్లూరులో నిన్న పగటివేడిమి 104.7 డిగ్రీలు.

కొద్దికోజులకంటే తీతోష్ణస్థితి యెక్కువగానే యున్నది.

వ. వ. నారాయణ అయ్యర్,

హావ వాతావరణాస్త్రజ్ఞుడు.

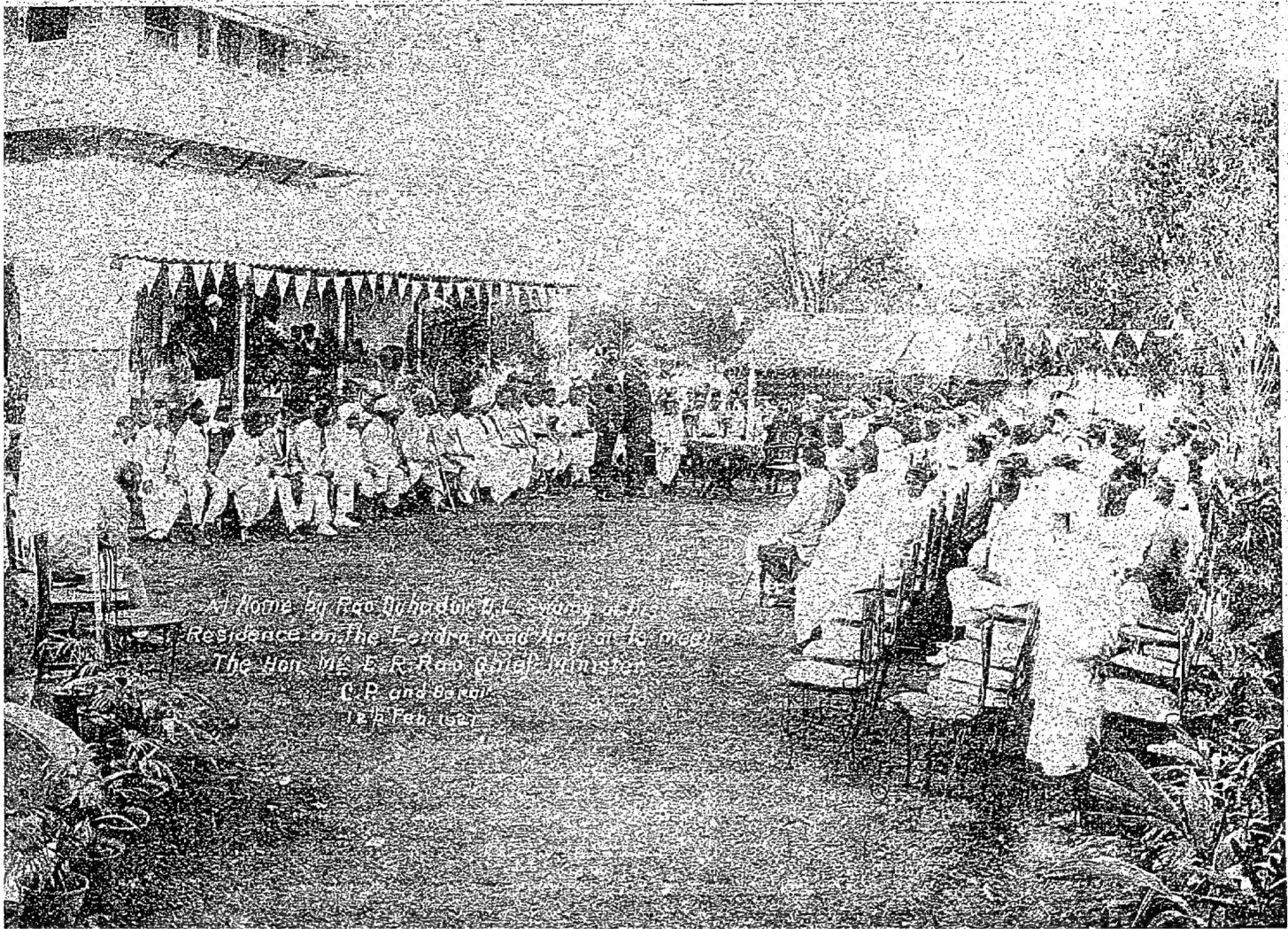
తేయాకు గృహపరిశ్రమ

ఉడకమండలము, మీ 21: తేయాకు గృహపరిశ్రమను ముందుగా కొండలపై 1000 ఎకరములందు మాత్రము ప్రారంభించుటకు నిశ్చయించిరి. ఇందునీమిత్తమై ఒకఉపసంఘమేర్పరపబడెను. జె. ఎ. డేవీసు, అరిగొడరు, మునుస్వామిపెళ్లె, సి. ప్రేజరు, పి. ఎం. సదాశివ ముదల్యూరుగార్లు సభ్యులు. వీరి 15 రోజులలో సమావేశ మగుదురు.

విలేఖకులకు సూచన

విలేఖకులు ప్రకటనార్థము సంపు లేఖలను తెలుగు భాషలోనే వ్రాయ బ్రాధ్ధితులు. (అం. ప. సం.)

At Home by Rao Subbarao, M.L.A., at his Residence on the London Road, Madras, in honor of The Hon. Mr. E. R. Rao, Chief Minister, C.P. and Berar, 12th Feb. 1927

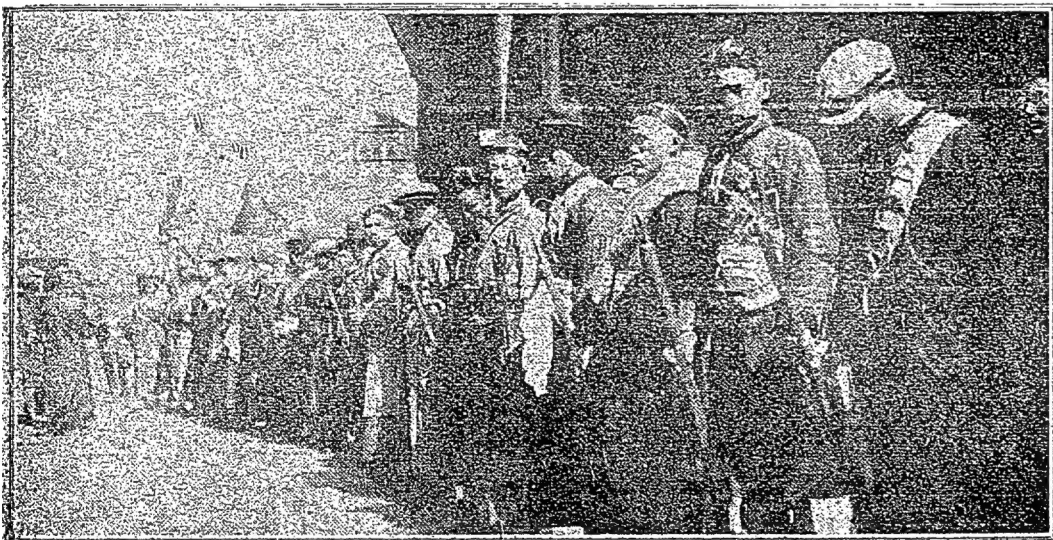
గౌ॥ రాఘవేంద్ర రావుగారికి విందు

మధ్యరాష్ట్రముల ప్రధానమంత్రి గౌ॥ ఈడుపుగంటి రాఘవేంద్రరావుగారికి రా॥ బ॥ డి. ఎల్. స్వామిగారు స్వగృహమునందు విందుసగియుండిరి.

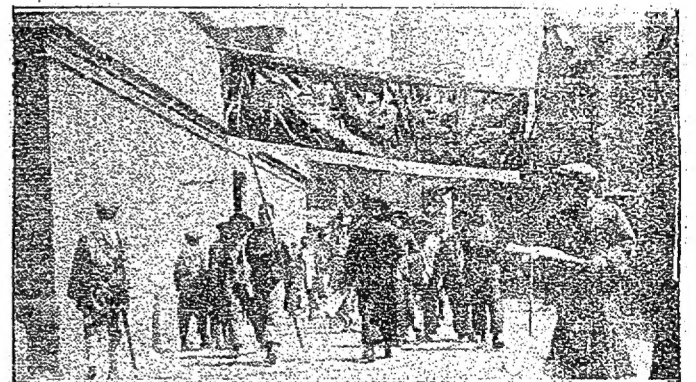
అతిథియగు రాఘవేంద్రరావుగారును, ఆతిథేయుడును మధ్య నిలిచియున్నారు.

(ఫోటో - జి. రామస్వామిగారు)

చీనాయుద్ధ పటములు

పాంగేనగరమున కార్మికులుకొందరు విప్లవనాయకుడగు చియాంగ్ కుకేషేకుగారి కాంటనీసు సైన్యమునందు చేరిరి.

పాంగేముట్టడియందు పాల్గొనిన కార్మికులు బాల్బివితుల ప్రేరేపణవలన ఆయుధసహితములై ఊరేగుచున్నారు.

పెకింగునందు చాంగ్ కుట్స్ లినుగారి ఉత్తరువు ప్రకారము ముట్టడి చేయబడిన సోవియటు భవనమునందు పట్టునడిన బాల్బివికు ఖైదీ.

నేనుగుప్తాగారు— రాజీనామాచనలు

కార్పొరేషనులోని పలుకుల కర్ణమేమి?

కలకత్తా, మే 20:—కలకత్తా కార్పొరేషనునందు బుధవారమునాడు ఎస్. సి. బోసుగారి విడుదలగూర్చి మాట్లాడుచు ధ్యత్తులగు జె. ఎల్. నేనుగుప్తాగారు యిట్లు పలికిరి:—
“ప్రభుత్వమువారు నిర్బంధితుల విడుదల విషయమున నిష్పాదు చేయనట్లే యికముందు ప్రవర్తించి గూడ ప్రవర్తింప నిష్పాదించిన వారితో ఈ కార్పొరేషనులోనే గాక బయటగూడ సహకారము చేయుటకు సంజహము లేదు.” ఈ పకటనయొక్క ముఖ్యోద్దేశ మేమి నిజముగ అర్థమేమియని ఇంగ్లీషుమనుషుత్రిక అడిగినను నేనుగుప్తాగారు అధికముగ నేమి చెప్పటము నిరాకరించిరి. ఇతర రాజకీయపక్ష నాయకులు తమ అభిప్రాయము తెలుపవలెననిగాని నేనుగుప్తాగారు నిజముగ నేమి చెప్పవల

చిరో తెలియనిది, నుడువ సాహసంపశుండిరి. నేనుగుప్తాగారు తమ స్వంత అభిప్రాయమునే చెప్పిరి. ప్రభుత్వమువారికి చనువు జూపుటలో కొంచెమెక్కువ తొందరపడిరిని అవతలిపక్షపు కాంగ్రెసు నాయకులు చెప్పెను. నేనుగుప్తాగారు స్పష్టముగ జెప్పనిది యూరోపియనులు తా మేమియు జెప్పనొల్లకుండిరి. నాహమ్మదీయులుగూడ యీవిషయమై చర్చించుట కిష్టపడకుండినను నేనుగుప్తాగారి ప్రవర్తన తమ కార్యక్రమ కలిగింప లేదనిరి.

(అ. ప్రె.)

కలకత్తా, మే 21:—శ్రీహరినాగరుగారియింట సుమారొక 12 గురు బండిపోని ప్రవేశించి అయనను బిడ్డను కట్టివేసి ఇల్లు లూటీచేయ ప్రారంభించిరి. నాగరుగారు తప్పించుకొని గొడ్డలితో ఇరువురిని చావమోడెను. కొంత సాత్తును గాయపడినవారిని వెంట జెట్టుకొని మిగిలినవారు సారిపోయిరి. పోలీసువారు ఆహాకీరీయుచున్నారు. (ఫ్రీ ప్రెసు.)

నోటీసు

3730

(1) తిరుమలతిరుపతివైరా దేవస్థానములకు యాదగిన అనుబంధములో వివరించిన మొదలు 4 వరకు ఉన్నట్లకు 1337 ఫస్ట్ పూర్తిగానున్న 5 వ అయిటం మూలం 1927 సంవత్సరం జూలై అగస్టు నెలలకు కేసు చేయబడిన కర్తలవారి అనుగన సంరక్షణ చేసినవారికి 1927 సం॥రం జూలై నెల 7 వ నాటింకా 5 ఘంటలలోపున చేయవలసిన పనులను తెలుపు.

(2) ప్రతి టెండరు కనరుపై టెండరునస్తువు పేరున్న టెండరు కాలమున్న టెండరుదారుని విలాసమును వ్రాస్తూ తిరుమలతిరుపతి వైరా దేవస్థానముల విచారణకర్తలవారిపై విలాసంతో దాఖల్ చేయవలెను. టెండరుదారుడు తన పై విలాసం వివరంగా వ్రాయవలెను. అట్లు లేనంతట సదరు టెండరును తోసివేయడ మవును.

(3) ప్రతి టెండరుతో మాదిరినస్తువును రొక్కముగాగాని లేక కరెన్సీ నోట్లరూపముగాగాని ప్రతి టెండరునస్తువుకున్న రు 100 భరావత్తుగా పంపు కోవలెను. టెండరు పంపినలాటి అయిన తరువాత గైరునుంజూడైన టెండరుదార్లయొక్క భరావత్తు సామ్యము నాపను యియ్యబడును.

(4) యే టెండరుగాని అంగీకరించుటకును లేక కారణము తెలుపకనే త్రోసివేయుటకును శ్రీవిచారణకర్తలవారికి అధికారము కద్దు.

(5) టెండరు పై సలాతి అయి మంజూరు పుత్త రపు టెండరుదారుకు న్యయముగాగాని లేక పోస్టు ద్వారాగాగాని పంపించబడిన 10 రోజులలోగా మంజూరుపొందిన టెండరుదారుడు అగ్రిమెంటు ఫారములో కనినఫర్ డర్ డిపాజిట్టు మొత్తం చెల్లించి క్రమమయిన స్టాంపులో అగ్రిమెంటు వ్రాసియియ్య వలెను.

(6) పై కండిషన్లకు విరోధముగా ప్రవర్తించినంతట మొదలచెల్లించిన డిపాజిట్టు దేవస్థానం చితాకు నష్టంకొంద జమకట్టబడి కంట్లాక్టు జవాబు దారిపై పై సలాతిచేయబడును. టెండరుదారుడు అగ్రిమెంటు వ్రాసియిచ్చేవరకు జినిసామానులు సరఫరాచేయుటకు అనుమతి యివ్వబడనేరదు. జినిసామానులు దేవస్థానం వారు కరీదుచేయుటలో కంట్లాక్టు భరకంపె యెక్కువగా వుండినంతట అందువల్ల దేవస్థానమునకు కలిగేనష్టమును పై పరత్తుల ప్రకారం నడవక తప్పినవారివద్దనుంచి వసూలు చేయబడును.

(7) ఇతర అగ్రిమెంటుపరత్తులు శ్రీవిచారణకర్తలవారి ఆఫీసులో అడిగి తెలుసుకోవచ్చును.

అనుబంధము

అందాజుగాకావలసిన శేర్లు

1. మేలరకం నెల్లూరు } బియ్యం(పాతది) కొలత } 180000 శేర్లు శేరు 18 80 తులలు
2. మేలరకం తెనాలి } బియ్యం పాతది కొలత } 47000 శేర్లు శేరు 18 80 తులలు
3. పచ్చకర్పూరం (తూకం) 195 శేర్లు శేరు 1-కి 24 తులలు
4. కస్తూరి డిబ్బో 168 శేర్లు గగయత్తులు.
5. సుహాసనగల కలపటం } శేని ఆవు లేక యెను } 10000 శేర్లు శేరు 18 24 తులలు

ఏలం నోటీసు

తిరుమలతిరుపతివైరా దేవస్థానములకు పై వరించిన సరకులుగాక యితర జినిసామానులు

నష్టయిచ్చేయు హక్కును 1927 సం॥రం జూలై నెల 15 తేదిను ఉదయం 7 ఘంటలుకు శ్రీవిచారణకర్తలవారి ఆఫీసులో ఏలంవేయబడును. ఇందు లో కొన్ని ముఖ్యమైనవస్తువులు మాత్రం యాదగిన సమూహచేయబడి వున్నవి.

- (1) మూర్త్యులకు - కంకుర పువ్వు } తూకం శేర్లు 180, శేరు } 1 కి 24 తులలు
- (2) మంచినూనెను దేవస్థానం కచ్చేరిలో గావగతి నష్టయిచ్చేయవలసినది. } 19000 తూకం శేర్లు శే } 1 కి 24 తులలు
- (3) క్రష్ణపూడ్ యిందులో మిశ్ర } తమగా 8 నస్తువులు ప్రత్యేక } 204400 పానులు.
- (4) బొంబాహనులు - సుమారు 5000 రూపాయలవలెంపు గలది.

ఏలం పరత్తులు

1. ప్రతిపాటదారుడు డిపాజిట్టు రు 100 చెల్లించినచే ఏలంలో సవాలుచేయుటకు అర్హుడు కానేరడు.

2. అజయముపొందిన సవాలుదారుయొక్క డిపాజిట్టు మొత్తమును ఫిలింముగింపు అయినంతటనే వాసుచేయబడును.

3. ఏలం మంజూరుచేయుటకుగాని కారణము తెలుపకనే త్రోసివేయుటకుగాని శ్రీవిచారణకర్తల వారికి అధికారము కద్దు.

4. ఒకరికిగాని నానుకార్థముగా మరిఒకరు సవాలుచేయకూడదు. కంట్లాక్టును మరిఒకరికి ట్రాన్స్ఫర్ చేయకూడదు.

5. ఏలంలో ఆకరు సవాలుదారుగా యేర్పడినతరువాత ఆకరు సవాలుదారుడు తనపై విలాసం పూర్తిగాయిచ్చినంతట అతనివేర దేవస్థానం కచ్చేరినుంచి సాదరుకాబడు జాబులు అతనికి చేరినట్లుగా భావించబడును.

6. మంజూరు అయిన సవాలుదారుకు పోస్టు ద్వారాగాగాని లేక న్యయంగాగాని ఏలం మంజూరుపుత్తర్వు పంపబడిన 10 రోజులలోగా యాలం మంజూరు అయిన సవాలుదారుడు అగ్రిమెంటులో కనిన ఫర్ డర్ డిపాజిట్టు మొత్తం చెల్లించి క్రమమయిన స్టాంపులో అగ్రిమెంటు వ్రాసియియ్య వలెను. అగ్రిమెంటు వ్రాసియిచ్చేవరకు కంట్లాక్టుకు వాస్తవంగాని సామానులు తీసుకోబడజాలదు. అంతవరకు కంట్లాక్టురు జవాబుదారిపై యితరత్ర సామానులు పుచ్చుకోబడును. ఫర్ డర్ డిపాజిట్టు చెల్లించకయున్న, అగ్రిమెంటు వ్రాసియివ్వక యుం డినంతట డిపాజిట్టు మొత్తమును నష్టంకొంద దేవస్థానమునకు జమకట్టుకోవడమేగాక మరు ఏలంవేళి అందువల్ల కలిగేనష్టమునకున్న కంట్లాక్టురు జవాబుదారి అగును.

7. ఏలంలో సవాలుచేయగల ప్రతివస్తువును మేలరకంగా నష్టయిచ్చేయవలసినది.

8. ఇంగ్లీషులో ప్రచురించిన విషయమునకు రున్న తెనుగులో తర్జుమాచేసిన విషయమునకు న్ను భేదమువున్నంతట ఇంగ్లీషులో ప్రచురించి నదే ఖాయముని భావించుకోవలెను.

తిరుమలతిరుపతి } Sd శ్రీమహాంతు ప్రయాగదాసుజీ }
వైరా దేవస్థానం } విచారణకర్తల వారు.
కచ్చేరి 10-5-27.

బొంబాయిలో కాంగ్రెసు కమిటీ

సభ

యస్. సత్యమూర్తిగారు

మొన్న బొంబాయిలో జరిగిన అఖిలభారత కాంగ్రెసు కమిటీ సభలో జరిగిన తీర్మానములన్నియు నిర్దిష్టముగా వర్ణించబడి అంగీకరింపబడినవి. ఒకవైపున సర్ ఆలీ ఇమామ్ గారు, సర్ మియాన్ మహమ్మదు సాఫీగారు, బిన్నా గారు మొదలగు మహమ్మదీయ ప్రముఖులును, దావూరు మూలజీగారు, బాబురాజేంద్ర ప్రసాదు గారు, కేల్కారు గారు, బయ్యకరు గారు, మున్నగు హిందూ నాయకులను చేర్చి తీర్మానములను ఆమోదించిరి. ఈవిధముగా సభ్యులుతో మెలంగినయెడల హిందూ మహమ్మదీయ సమన్య సులభముగా పరిష్కారముకాగలదు.

స్వరాజ్యనాయకులకు కార్యాంగవిధానము శేర్షరసవలసిన దని వర్గిం గు కమిటీ వారికి నియమించుట చాలా బాగుగా నున్నది. సి. విజయరాఘవాచారియారుగారు ఈ విధాననిర్మాణమునకై చాల ఉత్సాహముతో తోడ్పడ సంసిద్ధముగా నున్నారు. కాబట్టి వారు చేయగల సహాయలాభము పొందబడునని తలంచెదను.

మదరాసు స్వరాజ్యవాదుల వ్యవహార వైఖరిని అఖిల భారత కాంగ్రెసు కమిటీ వారు సూచించుట ముద్రాసు వారాపత్రిక లన్నియు హర్షించినవి. ఒక్క జస్టిసు పత్రిక మాత్రమే మామోంపలేదు. నింపసత్కారముపై నిజముగా వోట్లు తీసికొనబడినయెడల అధిక సంఖ్యనుంచే తీర్మానము ఒడగొట్టబడియెడిదే.

శాసనసభలో పనిచేయు స్వరాజ్యవాదులకు విధివిధానములను నిర్ణయించుటయు వర్గిం గు కమిటీ వారికి హక్కుగలదు. తమయధికారమును ర్తించు వర్గిం గు కమిటీ వారు స్వరాజ్యవాదులతో కలహించక కాంగ్రెసు కార్యవిధానమును శాసనసభల ద్వారా నడిపించెదరని నమ్మెదను.

బొంబాయిసభలో అన్ని రాజకీయమతములను ఏకరూపమును గలిగించుట కాని మున్నగు యాద్యైక్యభావముకూడ సిద్ధింపగలవని తలంచుచున్నాను.

స్వరాజకీయమతములవారును యైక్యముకాకుండుటకు మోతీలాలు నెహ్రూగారే కారణమని కేల్కారు గారు బహిరంగముగా చెప్పియుండుట వాకు విచారకరముగానున్నది. వారిమాటలు అసత్యములు.

మతివిరిగి తేనేగాని మంత్రిపదవులను స్వీకరించుట తటస్థమని మోతీలాలుగారు చెప్పినమాట బహుజనాభిప్రాయమేగాని వారియొక్క ప్రత్యేకాభిప్రాయము కాదు. రాగల ముద్రాసు కాంగ్రెసులో అఖిలరాజకీయపక్ష సమన్వయము జరిగగలదని తలంచెదను.

వర్గిం గు కమిటీ తీర్మానములు

ఆంధ్రరాష్ట్ర సంఘసమావేశ మత్యవసరము

బొంబాయిలో వర్గిం గు కమిటీవారు తీర్మానించిన తీర్మానములు గౌహతి తీర్మానమునకు వ్యతిరేకముగ నుండునచే ఆత్మప్రీయమైనవని వేరుగ చెప్ప నక్కరలేదు. కొందరు వ్యక్తులు నాయకులమని విర్రవీగుచు, దేశద్రోహకరమున వ్యాఖ్యానముల గౌహతి తీర్మానములపై జేయుచు, కాంగ్రెసును నడిపముద్రమున ముంచదలచియున్నారు. నిరంకుశముగ ప్రవర్తించు నీ నాయకుల దుష్ప్రవర్తనను ఖండించి, వీరిని నాయకత్వమునుండి తొలగించు బాధ్యత కాంగ్రెసువాదులపై నున్నది. కాంగ్రెసువాదు లట్లుచేయకున్న కాంగ్రెసు దేశమందు నాను రూపములు లేకుండపోవు నని స్పష్టపరుపనక్కరలేదు. ఈ సందర్భపరిస్థితులందు రాష్ట్రీయకాంగ్రెసు సంఘములు సమావేశమయి తమ యభిప్రాయములను స్పష్టీకరింపవలయును. త్వరలో అఖిలభారతసంఘము సమావేశమై దేశమునకు నిష్కలటమును, న్యాయమును కార్యక్రమ మిచ్చి చచ్చుచున్న కాంగ్రెసును పునరుద్ధరింపవలయును. ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసుసంఘ సమావేశ మొకటి రాబోవునెలలో జరుపుటకు రాష్ట్రసంఘాధ్యక్షులు నిర్ణయించి, ఆ సమావేశములో వర్గిం గు కమిటీ నూచలల చర్చించుటకు వీలగు యవకాశముల శేర్షరచెదరు గాకయని కోరుచున్నాడను.

గుంటూరు, }
21-5-27. } గో॥ వెం॥ కృష్ణారావు.

ద్వంద్వవిధానమున మరియొక ద్వంద్వవిధానము

అధికారములేనిమంత్రులు-పదవిలేని అపోజిషనువర్గము

రాజకీయములందు నిష్కాపట్యము అవసరము.

యస్. ముత్తయ్యమొదలిగారి అభిప్రాయములు

యస్. ముత్తయ్యమొదలిగారు ఈక్రింది ప్రకటనను గావించుచున్నారు:-

హిందూమహమ్మదీయ ఒడంబడిక

అఖిలభారత కాంగ్రెసుసంఘ సమావేశమున మొదటి రెండుదినములందు హిందూమహమ్మదీయ ఒడంబడికపై చర్చ జరిగెను. ఒకవిధమున రాజీ కుదిరెననికూడ చెప్పవచ్చును. కాని రాజీయ సంఘర్షణము అంతమొందునా అని ప్రశ్నింపవలసి యున్నది. మనీషుల ఎదుట మేళములు వాయించుట గోవులను చంపుట వీటివలననే దేశమునందంతయు హిందువులకును మహమ్మదీయులకును కొట్లాటలు జరుగుచున్నవి. ఈవిషయములను గురించి సంఘమువారు ఆలోచించినారు. జిన్నా ప్రభృతులు ఈనూతనము గావించినదిమొదలు పలువురు మహమ్మదీయ నాయకులు మహమ్మదీయ ప్రతిష్టాపనలు సమష్టి నియోజకవర్గముల విషయమై వ్యతిరేకాభిప్రాయము లాహుతి చూపుచున్నారు. ముద్రాను శాసనసభయందలి మహమ్మదీయ సభ్యులలో అధిక సంఖ్యాకులు సమష్టి నియోజకవర్గములకు ప్రతిపక్షముగా నున్నారు. కావున ఈతీర్మానమునల్ల ఎంతవరకు లాభమో ఊహింపజాలము.

రాజ్యాంగనిర్మాణము

రాజ్యాంగనిర్మాణము విషయమై మూడవదినమున ఎక్కువకాలము చర్చ జరిగెను. రాజ్యాంగనిర్మాణము విషయమై ఎవ్వరికి దృఢాభిప్రాయము లేకుండెను. స్వాతంత్ర్య ప్రకటనము విషయమై సాంబమూర్తిగారు గావించిన సవరణ గౌరవ తీర్మానములకు విరుద్ధమైనదగుటచే క్రమమైనది కాదని అధ్యక్షుడు నిర్ణయమొసగెను. కామనుచెల్లు బిల్లును ఆమోదించుటకై ఈతీర్మానము పెట్టబడిన దను నూతనముకూడ ఖండింపబడెను. కాంగ్రెసునాయకులు ఒకవైపున సంపూర్ణస్వాతంత్ర్యమున మరియొకవైపున దొమినియను స్థితిని అంగీకరింపకున్న రాజ్యాంగనిర్మాణము ఏవిధమున తయారుచేయుదురో తెలియకున్నది. బి. డి. సి. సమైక్యవిషయమున ముద్రానుశాసన సభయందలి కాంగ్రెసుపక్షమువారు శాసనోల్లంఘనమునకు గడంగవలయునని ఒకతీర్మానము గావించబడెను. ఇందులకు అవసరమున ఉత్తరువులను కార్యసంఘమువారు గావించెదరని నమ్మచుచున్నాను. శ్రీమయ్యునియను బిల్లుమీదను నాగపూరు సత్రాగ్రహ తీర్మానముమీదను చర్చ జరిగిన పిమ్మట కొన్ని తీర్మానములు క్రమవిరుద్ధముగ నున్నవని అధ్యక్షుడు నిర్ణయమొసగి చర్చను నిశేధించెను.

ముద్రాను మంత్రప్రవర్తము - స్వరాజ్యపక్షము

మూడుదినములు ఇతరవిషయములను గురించి చర్చ జరుగుటను మాచి ముద్రాను స్వరాజ్యవాదుల చర్యను ఖండించునోటిను ఇర్బబడిన తీర్మానమును మూలమంత్రాయ కార్యకంఠమువారు దుర్దేశించిన సందేహము పలువురు సభ్యులకు తోచెను. ఈతీర్మానము చర్చకు రావలయును సాంబమూర్తి, గోపాలమీనను, గోవిందాచారిగార్లు మరీకొందరుప్రముఖులుపట్టుదల కలిగియుండిరి. వాల్మదినము 10-45 గంటలకు ఈతీర్మానము చర్చకు లేబడెను. సభ 11 గంటలకు ముగింపబడునని ముందటి దినమే అధ్యక్షుడు ప్రకటించి యుండెను. గోపాలమీననుగారు తీర్మాన ముపపాదించలేకనే శ్రీనివాస అయ్యంగారు అధ్యక్షస్థానమును వదిలి పండిత నెహ్రూగారిని అధ్యక్షుత్వ ప హింపకొరిగి. ఈతీర్మానముపై మాట్లాడవలయునను ఉద్దేశము శ్రీనివాసఅయ్యంగారి కుండుట సహజమే గాని తన నాయకునే అధ్యక్షస్థానమునందుంచి తనకు బదులు మాట్లాడునట్లు చేయుట ఎంతమాత్రము సరసముగలేదు. గోపాలమీననుగారు రెండు నిమిషములు మాట్లాడనే సభ 11 గంటలకు ముగియునని నెహ్రూగారు హెచ్చరిక తెలిపిరి. కాని పలువురు సభ్యులు గగ్గోలు చెట్టులు చే 12 గంటలవరకు సభ జరుపుటకు అధ్యక్షుడు అంగీకరించెను. మూడునిమిషములకున్న ఎక్కువగ ఎవ్వరు మాట్లాడకుండని అధ్యక్షుడు నిర్ణయమొసగెను. పలువురు సభ్యులు మాట్లాడతలచిరి గాని తనకిష్టమున్నవారినిమాత్రమే అధ్యక్షుడు మాట్లాడనిచ్చెను. నేను మాట్లాడవలయునను ఉద్దేశముతో ఎన్నియోపర్యాయములు లేచిరి. చీటివ్రాసి పంపిరి. నేను మాట్లాడుటకు అవకాశమివ్వవలయునని సాంబమూర్తి ప్రకాశంగార్లు అధ్యక్షుని

కొరిగి. కాని నన్ను వారు మాట్లాడనివ్వలేదు. నన్ను మాట్లాడనివ్వనట్లు అని శ్రీనివాసఅయ్యంగారు పండిత నెహ్రూగారికి కఠినమున ఉత్తరు వొసగిరిని రహస్యములు తెలిసినవారు చెప్పుచున్నారు. నావంటి అభిప్రాయములు గల నారాయణరాజుగారు మరికొందరు శాసనసభ్యులు మాట్లాడుటకు అవకాశమివ్వబడలేదు. 11-45 గంటలకు నిస్సారముగచర్చ జరిగెను. చర్చ ధోరణినిచూచి ఈ విషయమై కార్యసంఘమువారు ముద్రాను శాసనసభ్యుల సంజాయిషీ పుచ్చుకొనవలయునని ఒక సవరణ ముపపాదించిరి. అంతకన్న జేరు ఉపాయము లేకపోదు. నా ఈ సవరణ ఆమోదించబడెను.

ఈ వివాదమునకు సంబంధించిన అందరి అభిప్రాయములను గైకొని కార్యసంఘమువారు అన్ని విషయములను పరిశీలించి రాజీవు కాంగ్రెసు సంఘసమావేశమున ఈ విషయమును చర్చకు మరల తెచ్చెదరని మేము తలచితిమి. కాని బేసిమిల్లిజి స్టేషనువద్ద నేను డెయిలీ ఎక్స్ప్రెస్ పత్రిక చూచితిని. కార్యసంఘమువారు ఈ విషయమై ఆలోచించి తీర్పు చెప్పిరని అందు ప్రకటించబడెను. ముద్రాను శాసనసభయందలి స్వరాజ్యపక్షపు లీడరు డిప్యూటీ లీడరుల సంజాయిషీ పుచ్చుకొనడెనని ప్రకటించబడెను. లీడరు డిప్యూటీలీడరుల సంజాయిషీ పుచ్చుకొనినప్పుడు వ్యతిరేకాభిప్రాయములు గలవారి సంజాయిషీకూడ పుచ్చుకొనుట అవసరముకదా?

స్వరాజ్యమునైన ఏగాలికి ఆచాప ఎత్తు మతమా?

సి. ఆర్. రెడ్డిగారు ఆతనిమిత్రులు ఉద్యోగకాంక్షగల వారని కొన్ని దినములక్రిందనే మనముందరము ఆక్షేపించియుండిరి. కాంగ్రెసుపక్షమువారు తమవిధానమును మార్చుకొని ఉద్యోగముల నంగీకరించుట తప్పకాదని తీర్మానించుకొనిన ఆక్షేపించువా రెవ్వరుండరు. రామలింగా రెడ్డిగారు పానగాలురాజును ఉద్యోగమునుండి తమరుగొట్టు నుద్దేశించుచుండెననియు పానగలురాజుగారు మంత్రులైనను రామలింగారెడ్డిగారు మంత్రులైనను ఒకవైపునయు కాంగ్రెసువారు చెప్పుచున్నారు. ఒక సంవత్సరముక్రింద రెడ్డిగారుచేసినపని తప్పనిచెప్పిన కాంగ్రెసు అధ్యక్షుడు అతనిమిత్రులు నేటిదినము అట్టి పనులే చేయుచున్నారు. ఏగాలికి ఆచాప ఎత్తుట స్వరాజ్యపక్షమువారి విధానమైనచో స్వరాజ్యపక్షమువారు సంపూర్ణముగ విజయము గాంచినచెప్పుచును. కాంగ్రెసు పక్షమువారి చర్యలన్ని అసంకృప్తి చెందిన దేశభక్తిలేనివారు నోరుమానుకొని యుండవలెను. బొంబాయిలో యుద్ధోచిత సహకారవాదులకును కాంగ్రెసుపక్షమువారికిని సంభాషణలు జరిగెను. యుద్ధోచిత సహకారవాదుల కార్యక్రమమును కాంగ్రెసు అంగీకరింపునట్లు చేయ ప్రయత్నములు జరిగెను. కాని పలువురకు ఈవిధముగ వ్యాయముగ ప్రవర్తించుట అసమర్థముగ నుండెను. ఉన్నతాచర్యములు కాకితములమీద వ్రాసియుండువలయుననియు వాటి మల్లంపించుటయును వెనదియకుండుటయు కాంగ్రెసువారి ఆచారమైనది. భారత శాసనసభ ఇతరరాష్ట్రములయందలి కాంగ్రెసు పక్షమువారికన్న బొంబాయి, మధ్యపరగణాలయందలి యుద్ధోచిత సహకారవాదులు ఏవిధమున తక్కువదేశభక్తి గలవారో తెలియకున్నది.

దేశీయుల నిర్ణయము ద్వంద్వవిధానమునకు వ్యతిరేకముగ నున్నది.

కడచిన ఎన్నికలలో ముద్రానునందలి స్వరాజ్యపక్షమువారు స్వతంత్రమంత్రప్రవర్తమును బలపరచెద రని చెప్పుచు ఎన్నికలయందు పోటీచేసిన ఎంతమంది గెలిచెనో చెప్పజాలను. గెలుచు విషయము అట్లుండనిచ్చి ఎంతమంది అధ్యక్షులనుగ నుండ నంగీకరించెదకో చెప్పుట దుర్లభము. ఇప్పి కు మంత్రివర్గము పనికిరాదని నియోజకవర్గములు స్వేచ్ఛ ముగియ మొసగినమాట నిజమే. కాని ద్వంద్వ ప్రభుత్వవిధానమే పనికిరాదనికూడ దేశీయులు స్పష్టముగ నిర్ణయమొసగినది గుర్తుగవలయును. ఇట్టి పరిస్థితులలో గౌరవ తీర్మానముకును ఎన్నికల సమయమున గావించిన వాగ్దానములకును అసాధ్యములకు కల్పించుట ఏవిధమున వ్యాయమో తెలియ

కున్నది. ముద్రానునందలి శాసనసభ్యులు చేసినపనితప్పని విశేషియులందరు అభిప్రాయపడుచున్నారు. తప్పైసను దేశపరిశితుల ననుసరించి వారిని మన్నింపవలయునని కేల్కార్లు, మూంజిగార్లు సంఘమునందు మాట్లాడిరి. నామట్టుకు నేను, చేసినపని తప్పని అంగీకరించి, పరిశితుల ననుసరించి అట్లు చేయవలసి వచ్చెనని వాదించవచ్చును. కాని నేను జేసినదే వ్యాయమనియు నేను గొప్ప దేశభక్తుడననియు అందరు దానిని అంగీకరింపవలయునని చెప్పుట సరసముగలేదు.

మంత్రుల జీతములవిషయమై తటస్థముగ నుండవలయునని పార్టీ సమావేశమునందు తీర్మానింపబడెను. అధ్యక్షునియొక్కయ్య, స్వరాజ్యపక్షపు నాయకుడగు పండిత నెహ్రూగారు, ఈవిధమున తొలివార్త లంపుటచే నేను ఈపదవిని విధిలేక అంగీకరింపవలసివచ్చెను. జీతములపట్ల తటస్థముగనున్నను గౌరవ తీర్మానమునందలి ఇతరభాగములకు వ్యతిరేకముగ ప్రవర్తించవలసిన అవసర మెందుల కేర్పడెనో తెలియకున్నది. అనగా పన్నులను తగ్గింపవలయునను ఉపపాదనములపట్ల కాంగ్రెసుపక్షమువారే తటస్థముగ నుండవలయునో తెలియకున్నది కడచినశాసనసభలో మూడు పర్యాయములు మాత్రమే కాంగ్రెసుపక్షమువారు తటస్థముగనుండెరిన సత్యమూర్తిగారు ప్రకటించిరి. కాని మంత్రుల డిమాండులయందుకోత తీర్మానముల నెన్నిటిని కాంగ్రెసు పక్షపు సభ్యులు పసంహరించుకొనిరో సత్యమూర్తిగారు తెల్పా చెప్పలేదు. కొన్ని పర్యాయములు పార్టీ నిర్బంధముల ననుసరించి కాంగ్రెసుపక్షమువారు వోటింగుసమయమున సభ వదలిపోవలసి వచ్చెను. ఇందులకు కొన్ని నిదర్శనములు చూపెదను. రిజిస్ట్రేషను చార్జీలను తగ్గింపవలయునను ఉపపాదన ముపసంహరించుకొనబడెను. ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయమునకు గ్రాంటు అధికముచేయవలయుననియు, రాజమహేంద్రవరముకళాశాలకు ఎక్కువగ్రాంటు ఇవ్వవలయుననియు గావించబడినఉపపాదనములు వోటుకునచ్చినప్పుడు పలువురుకాంగ్రెసుసభ్యులు సభనువదిలి వెలుపలికివచ్చిరి. పెన్నులవిషయమై హరిసర్వోత్తమరావుగారు రుపపాదించిన తీర్మానము విషయమైకూడ కాంగ్రెసుపక్షమువారు రివిజమున ప్రవర్తించిరి. సివిలువర్క్స్ డిమాండుసందర్భమునకూడ కాంగ్రెసు పక్షమువారు తటస్థముగ నుండిరి. నిజముగ కాంగ్రెసుపక్షమువారు కాంగ్రెసు కార్యక్రమము ననుసరించి ప్రవర్తించుచుండిన, ప్రభుత్వమువారు అన్ని విషయములందు అవజమును పొందియుండెడివారు. ప్రభుత్వమువారిని ఓడగొట్టుట కాంగ్రెసువారి కిష్టములేకున్న, వారు తమవిధానమును మార్చుకొని ఆ విషయమును ప్రకటించియుండవలెను.

ద్వంద్వవిధానములో మరియొక ద్వంద్వవిధానము

ముద్రానులో కాంగ్రెసుపక్షమువారు ద్వంద్వవిధానములో మరియొక ద్వంద్వవిధానము కేర్పరచియున్నారు. ప్రజాని బెంచీలయందు చేసినకు మువ్వరు మంత్రులు కూర్చొనియున్నారు. వారికి ఉద్యోగమున్నదేకాని అధికారములేదు ఎగురుగ ఆపోజిషను బెంచీలయందు కాంగ్రెసు పక్షమువారు కూర్చొనియున్నారు. వారు ఉద్యోగమునందులేరుగాని అధికారము వారిచేతిలోనున్నది. క క న బ్రహ్మచర్య మవలంబించుచున్నానని ఒక సన్యాసి చెప్పెను ధోగపుస్త్రీల పాత్రు ననుభవించుచున్నట్లు కాంగ్రెసువారు ప్రవర్తించుచున్నారు. ఇట్టి రాజకీయ విపరీతపరిస్థితులు అంతమొందవలయుననియు రాజకీయములందు కొంతవరకు నీతినిర్వృత్తి ఏర్పడవలయుననియు కొరుచున్నాను. దురుద్దేశముతో గాని ఇతరులను తూలనాడవలయుననిగాని నే నీ ప్రకటనగావించుటలేదు. కాని ఈకృపలు నాటకము అంతమొందవలయునని ఇతరులలోపాటు కొరుచున్నాను.

జార్జి జోసెఫ్ గారు

క్రీస్టెన్ ప్రతినిధి సందర్శింప, జార్జి జోసెఫ్ గారిక్రింది అభిప్రాయములు తెలిపిరి:-

కార్యసంఘమువారి తీర్మానముల విషయమై గావించబడుచున్న ఆక్షేపణలన్నియు హార్మి మెనుగారి పట్టుదలతోతమని చెప్పవలసియున్నది. ఈ వివాదమున ప్రకాశంగారు చేరినందులకు చింతిల్లుచున్నాను. కార్యసంఘమువారి ప్రవర్తనమును ఆక్షేపించుటకు వీలులేదు. మొదటినుండి కార్యసంఘమువారు గోవిందాచారిగారి తీర్మానమునకు ప్రతిపక్షముగ నేయుండిరి. గోపాలమీననుగారి తీర్మానమును అందరు ఆక్షేపించిరి. మంచి మాటచెప్పవారెవరులేకపోయిరి. ఈతీర్మానముమీదనే సమ్యకులు పుచ్చుకొనబడిన అధిక సంఖ్యాకులచే నిరాకరింపబడియుండెడి గోపాలమీననుగారికిట్టి అవమానము జరుగకూడదని సాంబమూర్తిగారు రుపపాదించిన సవరణను అయ్యంగారు ఆమోదించిరి. ఇది పొరపాటు. కనుకనే ఇప్పుడు గోపాలమీననుగారు ఎదురు తిరిగి కార్యసంఘమువారి చర్యను తీవ్రముగ ఖండించుచున్నారు. అఖిలభారత కాంగ్రెసుసంఘపు అవసరసమావేశము జరుగవలయునని కొందరు కొరుచున్నారు. కాని ఆసభ యందు స్వరాజ్యపక్షమువారిచర్య తప్పక ఆమోదింపబడును.

ప్రతీకాంక్షలుగల జరిగిన, ఉత్సాహముల నంగీకరింప
మామన నిర్ణయము, అంతిమమున నా అభిప్రాయము.

ప్రకాశంగారి ప్రత్యుత్తరము

అభిప్రాయము కాంగ్రెసు సంఘ సమావేశము విషయము
ప్రకాశంగారి యీ దిగవ ప్రకటనము గావించుచున్నాడు:-

సాంబర్యముగారి సవరణ యొక్క ఉద్దేశమును కార్య
సంఘమువారు గుర్తించి యుండిన అట్టి తీర్మానములను గా
వించి యుంచిన నేను కలదితిని. అప్పుడును యీ విషయము
లను చాచివారు తగుదర్శన దీసికొందురని నమ్మితిని. కాని
తాను మరి నలువురు సభ్యులు కలిసి కార్యసంఘసమావేశము
పరిషత్తు అండ్రిస్ తీర్మానమును గావించుట న్యాయమనియు తను
అభిప్రాయమును ప్రకటించుటకు కార్యసంఘమువారికి అధి
కారమున్నదనియు సూచించుచున్నాడు. అభివేదన తీర్మా
నము కాంగ్రెసు సంఘమునకు చెప్పుకు తే బడకుండున
కాననసభ్యులకు తగు మూలములు గావించుటకు
కార్యసంఘమువారికి అధికారమున్నది. కాని అ|| భా|| కాం||
సంఘమున అభివేదనతీర్మానము ఉపపాదించబడెను. అవిష
యమై సభ్యులయొక్క పూర్వమే కార్యసంఘమువారు తగుసం
జాయిషీ తీసికొని మరియొక సమావేశమున యీ విషయమున
సభ్యులతోను సభ్యులను తీర్మానించుటను. శ్రీనివాసయ్యంగారి స
మీక్షనము యొంతవరకు న్యాయమో పరిశీలించవలెను. సాంబ
ర్యముగారి పాపాదించిన సవరణ యీ దిగవ ఉపపాదించుచు
న్నాను:- "గురువారము కాననసభ్యులకు కాంగ్రెసుపక్షము
వారు మంత్రుల జీతములను నిరాకరింపక, మంత్రులమును ఉ
ద్ద్యోగమునండి నెడలగొట్టుటకై ప్రయత్నింపవలయునని వారి
సంజాయిషీ కార్యసంఘమువారు పుచ్చుకొని రాజీవు కాం
గ్రెసు సంఘసమావేశమునందు యీ విషయమును చెప్పుచు చేవలె
నని సభవారు తీర్మానించుచున్నారు" శ్రీనివాసయ్యంగారి
ప్రతివాదములను సాంబర్యముగారి యీ సవరణను ప్రతి
పాదించిరి. ఈ విషయము యీ సభయందు తీర్మానము గా
వించు మాడవలయు మరియొక సమావేశమువరకు చెప్పుకు ఆపున
లక్ష్యము ఉచితమునని శ్రీనివాసయ్యంగారు నాతో జెప్పిరి.
మదరాసు కాననసభ్యులకు స్వరాజ్యపక్షమునందలి తీరుడి
పూర్వతీరుడు నిపుడు జెప్పిన సమాధానములు యొంతవరకు స
ర్వమైనవో నేను శ్రీనివాసయ్యంగారు కలిసి పరిశీలించునట్లుగ
వారే చూచించిరి. పుచ్చుటనే మేము యీ సవరణ నంగీకరించి
తిమి. శ్రీనివాసయ్యంగారుగూడ సభ్యులను సంగీకరింపవ
లెనని కోరిరి 12 గంటలకు అ. భా. కా. సం. సభ ముగిసెను.
23 గంటలకు కార్యసంఘ సమావేశము జరుగునని ప్రకటించ
బడెను. కార్యసంఘము నందు ముఖ్యవిషయము
లేవని ననుచు చెప్పుకు చెప్పుచు నా యని నేను
రంగస్వామి అయ్యంగారిని అడిగితిని. మదరాసు స్వరాజ్య
వాదుల చర్యనుగూర్చి చెప్పు జరుగవచ్చునని వారు జెప్పిరి. కార్య
సంఘమువారు కేవలము సమాధానము తీసికొనవలెనని వారగుటచే
నేనసభ్యుడగు నున్నందున సభకు నెక్కలేదు. కాని కార్యసంఘ
మువారు యీ విషయమై యిట్టి తీర్మానము గావించెనని నేను
లెలపలేను. మాంబర్యముగారు రంగస్వామి అయ్యంగారు బసజీన
సభ్యుల గూర్చునందే నేను బసజీనతిని. కార్యసంఘ సమావేశ
మునకు రావలెనని సాయంకాలము 8 గ. డా|| మాంబర్యగారికి లేచి
పోవవలెనని చెప్పెను. కా|| మాంబర్యగారు మెట్లు దిగిపోవుచుం
డెగ నేను వారికి యెదురుబడితిని కార్యసంఘసమావేశము
నకు రారా యని వారు నన్ను ప్రశ్నించిరి. సాంబర్యముగారి
సవరణంగీకరింపబడుటచేతను, రాజకీయపక్షముల వికమత్యము
విషయమై గావించబడిన ప్రయత్నములు విఫలమగుటచేతను
యీ కార్యసంఘ సమావేశమునందు సభ్యులవలెనని ముఖ్యవిష
యములేవియు లేనని కలిసి సభకు రానని వారికి చెప్పితిని.
మదరాసు సమావేశమున ముఖ్యపత్రికయందు కార్యసంఘము
వారి తీర్మానములను చదివెతిని. ఇట్టి తీర్మానములను
గావించుట పూర్వము చెలిభోనుద్వారానైన కార్యదర్శి
తోకావలయును - తేలియుండిన బాగుండెడిది. అన్నివిషయ
మును తెలియజెప్పిన కాంగ్రెసును గుర్తించి కార్యసంఘము
వారు యిట్టి తీర్మానముల గావించియుండవలయు కాంగ్రెసు
సంఘమువారి తీర్మానపు బద్ధతను సభ్యులు తమ అభి
ప్రాయములను మార్చుకొనెదననియు నేను తలచితిని.
కాని కార్యసంఘసభ్యులు అన్నివిషయములు తెలిసిన అట్టి
తీర్మానముల గావించెననియు, అట్టి తీర్మానము గావించ
వారికి సంపూర్ణాధికారము గలవనియు అసభ్యులు డెటాపు
చున్నారు. కాంగ్రెసుపక్షమువారికిని యభివేదనాధికారము
మువారికిని వికమత్యము ముగియుటకై గావించబడిన రాయ
బారములు నిష్పలమైనవి. మహారాష్ట్ర కాంగ్రెసుసంఘమువారి
మూలముతోనుండిన భిక్షతీర్మానము కార్యక్రమమునందు చేర్చ
బడెను. కాని కేవలములకు రాజీవులకు రాయబారములు
బయటముననియు 2 వసూరుగనే రంకుపక్షములవారిని అను
మోలమును మూలముల అభిప్రాయము కాంగ్రెసు సంఘసమావేశమున
చేర్చు సేగ గలది అధ్యక్షుడు వాగ్దానములేనెను. ఈవాగ్దాన

ము ననుసరించి మహారాష్ట్ర కాంగ్రెసుసంఘమువారి తీర్మాన
మును కేల్గారు ప్రభుత్వము ఉపసంహరించుకొనిరి. ఇదంతయు
జరిగినపిదప కార్యసంఘమువారు గౌరవతీర్మానమునకు అపా
ర్థమగుచుండి కాననసభ్యులకు కాంగ్రెసుసభ్యుల ప్రవర్తన
ము విషయమై సూచనలు గావించుట ఆశ్చర్యము
కలిగించుచున్నది. కాంతముగ యీ విషయము
లను అధ్యక్షుడుగమనించి చేసినతప్పును గుర్తించి అ. భా. కాం||
సంఘపు అవసరసమావేశము అక్కరలేకయే కార్యసంఘమువారి
తీర్మానము రద్దుచేయుదురని నమ్ముచున్నాను. మహారాష్ట్ర
కాం. సంఘమువారి సూచనలగూర్చి అ. భా. కాం. సంఘము
వారు చెప్పించి తీర్మానము గావించియుండిన అందరకు తృప్తిక
లిగియుండెడిది. విధరా జీతము పక్షముల
వికమత్య మేర్పడుటకు అవికాశమేర్ప
డియుండెడిది. కాని అ. భా. కాం. సంఘమువారే చేయ
బాలని పనిని 5 వండి సభ్యులతోనుండి కార్యసంఘమువారు
పరిష్కరించుకొనుట యేవిధముగ న్యాయమునకును యూహించ
బాలను. కాన్యసంఘమువారుజేసిన పని పరియని యింకను అధ్య
క్షుడు సూచించిన అ. భా. కాం. సంఘ సమావేశముగాని
దేశీయ మహాసభగాని జరుపుటవలెననియును.
దేశీయమహాసభజరిగిన హిందూమహమ్మదీయ వికమత్యము వివి
ధ రాజకీయపక్షములరాజీ, యీరెండువిషయములగూర్చి నిచ్చి
తాభిప్రాయమునకు రావచ్చును.

కాంగ్రెసువారు మంత్రులపదవుల నేల నంగీకరింపగూడదా?

ప్రస్తుతము అధికారమునందున్న మంత్రులమువారికి అ
నుచులు లేరు. దేశమున పలుకుబడి లేదు.
గౌరవతీర్మానము ననుసరించి అవికాశ మేర్పడినపుడు
మంత్రులము నోడగొట్టుట కాంగ్రెసువారి ధర్మమై యున్నది.
ఇట్టిపరిస్థితులలో యీమంత్రులమును బలపరుపవలెననియు,
కాంగ్రెసుపక్షమువారికి మరింతబలము వీర్యదేవదత్త మంత్ర
వ్యమును తృప్తికరింపవలెననియు కార్యసంఘమువారు తీర్మానిం
చిరి. ఇట్టి మంత్రులములను బలపరుచుటకంటే కాంగ్రెసువారే
ఉద్ద్యోగములను అంగీకరించుట ఉచితముగ నుండునని నా య
భిప్రాయము.

జస్తిను పక్షము అధికారమునకు వచ్చునా?
స్వతంత్ర మంత్రులము ఓడగొట్టబడిన జస్తిను పక్షము
వారు అధికారమునకు వత్తునని మదరాసు కాంగ్రెసు పక్షము
వారి భీతివిషయము చెప్పవలసియున్నది. మార్చి 15 తేదీ సో
దర్యమునకు సభయందుపన్నగించుచు ఈ కానన సభయందు తన
పక్షమువారు ఉద్ద్యోగముల నంగీకరింప రని పాన గలు
రాజాగారు బహిరంగముగ ప్రకటించిరి. వారి ప్రతికయందు
18-వ తేదీన యీ విషయమై విపులముగ వ్రాసియుండిరి. మే
7-వ తేదీన తంజావూరు బ్రాహ్మణేతర మహాసభాసభ్యులతోను
హించిన ఎం. కృష్ణస్వామయ్యగారు యీ విధముగనే ఒక ప్ర
కటనగావించిరి. ఇంక కాననసభకు ప్రభుత్వమువారు రద్దుచే
యుదురేమోయని ఒక సూచన యుండెను. ప్రభుత్వమువారు
ప్రాతసాంప్రదాయముననుసరింతురేగాని క్రొత్తసాంప్రదాయ
ములనుయేర్పరుచరు అనుచులులేనిమంత్రులు క్రొత్తయెన్నిక
ల జరుప పూనుకొనెదరా యని ప్రశ్నింపవలసియున్నది.

విందుగాదు, ఫలహారము

సత్యముగారి బహు కోపముగానున్నాడు. ప్రధాన
మంత్రి తాను విందుగ లేవనియు, మంత్రులముతోకలిసి పని
చేయువిషయమై చెప్పింపలేదనియు చెప్పి నేను గావించిన
ప్రకటనలు ఖండించిరి. నానేరా కోపాలు నీచముగనుండెనని
వారు నుకివిరి. నిజముజెప్పుట నీచమేనో నాది. నేరమేయగు
ను. మిత్రునకును, శిష్యులకును విందుగల తప్పుగానని సత్య
ముగారి గుర్తుగ వ్రాసిరి. విందు లాసగుట తప్పని నే
ననలేదు. అది విందుగాదనియు, ఫలహారము లాసగవడెనని
యు సత్యముగారి గావించిన సవరణకు సంతోషించు
చున్నాను. ఫలహారముల సందర్భమున యేవిషయములను
గూర్చి చెప్పజరిగినో డెటాపుచున్నాను.

(1) సంవత్సరమునకు 25 లక్షలను పన్ను ఎక్కిజాతదా
యమును తగ్గించుటకు ప్రధానమంత్రిగారి రంగీకరింతురా? (2)
జిల్లాబోర్డులను రద్దుచేసి తాలూకాబోర్డులను మాత్రమే ఉంచు
నట్లు సానిటేషన్ముల రాసనమును సవరింప ప్రధానమంత్రిగారి
రంగీకరింతురా?

కానన సభయందు కాంగ్రెసు పక్ష
మువారు కొన్ని విషయములను
తలుస్తూగ నుండినయు, మంత్రులమును బలపరుపలేదనియు
సత్యముగారి గూర్చి వ్రాసిరి. ఇందలి సత్యాసత్యములను వేరొక
పర్యాయము పరిశీలించెదను. ఈ వివాదము యేర్పడినందులకు
చింతించుచున్నాను. ఈవిషయమై సంపూర్ణమునచర్చ అ. భా.
కాం సంఘసమావేశమునందు జరుగునని తలచి నేనింతవరకు
యీవిషయమై సభలయందు గాని పత్రికలయందుగాని ముచ్చ
టించలేను. ఇప్పుడు చెప్పుక తప్పినదికాదు. అన్నివిషయములు
ను కాంగ్రెసు సంఘమువారు పరిశీలించి తగు కార్యవిధానమును
నిర్ణయింపవలెననినీరమన్నాను (అ. ప్రె.)

మద్యనిషేధము

ఆరోగ్యశాఖ మంత్రిగారి ఉపన్యాసము

"నిషేధవిధాన మవలంబించినచో క్రొత్తపనుల
నేయవలెను".

ఉదకమండలము, మే 21:- మద్యపాన నిషేధము
గూర్చి జరిగినసభలో అధ్యక్షతవహించిన గౌ. డి. బి. ఆర్.
ఆరోగ్యశాఖ మంత్రిగారు యితరరాష్ట్రములకన్న మద
రాసు ముందంజ వేసియున్నదని జెప్పిరి:- "వివరకు విశదము
గా నొకవిధానము చెలియవచ్చెను. సంపూర్ణ నిషేధమే ముఖ్య
ద్వేషముగ గలదుకాని యంతకాలముగా వేరొకరవలెనో నిర్ణయం
చుటలేదు. ఇప్పుడా విషయమంతయు చర్చయందున్నది నీల
గిరిజిల్లాయందు ప్రారంభించిన విధానము అనుకొనునంత లాభ
కరముగనే యుండెను. బడుగాజాతినారికి చాలలాభము కలి
గెను. ఈవిధానమున్నదని నమ్మకము కలుగుచున్నది సంపూర్ణ
నిషేధము జరుగరలెనన్న ప్రజలకొంత త్యాగమునకు సిద్ధపడ
వలెను. యెక్కువపన్నులను చెల్లించవలెను" అనిజెప్పి మద్యని
షేధసమస్య చాలిక్లిష్టమయినదని నుడిచిరి
దానియలు దామసు ఎం. ఎల్. సి గారు ఉపన్యాసం
చుచు ప్రభుత్వమువారు ఉదక సానుభూతిజూపిన లాభములే
దు. కార్యమునకు గడంగవలెనని జెప్పిరి (ప్రె. ప్రెసు)

నూజివీడు తాలూకాబోర్డు

గొల్లపల్లిజమీందారుగా అధ్యక్షు లగుట

నూజివీడు మే 20:- నూజివీడు క్రొత్తతాలూకాబో
ర్డుసభ్యులు 18-వ తేదీన సమావేశమై శ్రీగొల్లపల్లి జమీందారు
గారు శ్రీమాను వారాయా అప్పారావు బహదూరుగారిని
ఏకగ్రీవముగ తద్యక్షులుగ నెన్నుకొనిరి
(స్వత్యయవిలేఖరి)

30 సంవత్సరములుగ ప్రసిద్ధిగాంచిన వైద్యరత్న పండిత డి. గోపాలాచార్యులువారి వేగుళికలరా బౌధధములు

వైగు, హైమాదీపానకము (రిజిస్టర్డు)
వైగు జ్వరములను అన్నివిధములైన జ్వరములను
రామబాణమువంటిది
తేలికాతప్పుతమ (వైగు) బొబ్బలకు శ్లేష్మ 1 కి యా 2-2 1/2
వాంతిభేది సంహరిణి
కర్పూరాద్యరిప్తము విషాది సంజీవిని శ్లేష్మ 1 కి 1-2-0

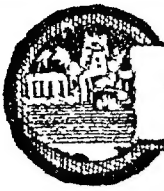
జీవామృతము

(రిజిస్టర్డు చేయబడినది)
జీవామృతము నరముల బలహీనముచేత కలిగెడు రోగ
ముల కిది యమోఘమైన రసాయనము, జీవామృతము బలహీన
ము, ధాతుక్షయము, రక్తక్షయము, వీర్యనష్టము, మెదడుయొ
క్క బలహీనము మున్నగు రోగములకు జీవామృతముతో సా
టియైన రసాయనము లేదు. బుడ్డి 1-కి యా 8-4-0
క్యాటలాగు కోరినవారికి పుచితముగా పంపవలెను.
ఆయుర్వేదాశ్రమం,
151, గోవిందప్పనాయునిబిడి, మదరాసు 1045

హిందీ తెలుగు

తెనుగు తెలిసినవారికి హిందీ నేర్చుకొనుట
వలయున సులభమైనది వ్రాయబడినది.
బాలశిక్ష 0-6-0
మొదటివాదకము 0-6-0
హిందీ పాకెట్టు డిక్షనరీ 1-0-0
అంధ్రప్రదేశ్కాకార్యాలయము, మదరాసు.

మహాకవి వాత్సల

కాంగ్రెసు అధ్యక్షుడు గాంధీమహాత్ముని
సందర్శించ బోవుట

శ్రీమాన్ యస్. శ్రీనివాసయ్యంగారు గాంధీ మహా
త్ముని సందర్శించుటకై నేడు సందిపర్వతములకు వెళ్లుచు
న్నారు. తిరిగి 26 వ తేదీ మదరాసుకు వత్తురు.

వి. రామస్వామి అయ్యగారు బి. ఏ. ఎం.
ఎస్. సి. శనివారము పత్రికలో (22-5-1927) ప్రకటించి
చివరముల వృత్తాంతములలో ఈసవరణను ప్రకటించుచున్నా
రము. రామస్వామియ్యగారు బి. ఏ. పరీక్షను వద్రాసు ప్రె
సిడెన్సీ కళాశాలలోనే పూర్తిచేసికొని ఆలహాబాదు విశ్వవిదా
లయమున ఎం. ఎస్. సి. పరీక్షలో రాజధాని కంఠకును అగ్ర
స్థానము నలంకరించిరి. హైకోర్టులో ఆర్టింగు అసిస్టెంటు రిజి
స్ట్రార్ గారు ఆర్. సత్యమూర్తిఅయ్యరు ఎం. ఏ. ఎం. ఎల్. గారి
యల్లుడు.

రాకపోకలు:—పల్లకిమిడి రాజాగారు నేటి ఉద
యము మదరాసు వచ్చిరి.

కే. టి. పాలుగారు (వై. యం. సి. యే. కేసరలు సెక్ర
టరీగారు) నేటి ఉదయము కలకత్తానుండి మదరాసు వచ్చిరి.
నేటిరాత్రి నేలము వెళ్లెదరు.

రాయ చాదరీయను వంగదేశ చిత్రకారుడును శిల్పియు
ను ఉదకమండలమునకు బోవుచు నేటి ఉదయము మదరాసు
వచ్చిరి.

సర్ హజి ఇస్మాయిల్ నేట్ గారు నేటి ఉదయము
కలకత్తానుండి వచ్చిరి.

ఏ. ఏ. బిగ్గూరును వారిభార్యయును నిన్న బెంగ
ళూరు వెళ్లిరి.

సర్ అన్నామలై చెట్టిగారు నేటి ఉదయము మద్రాసు
వచ్చిరి.

సత్యమూర్తిగారు, సామి వెంకటాచలం చెట్టిగారు, ము
త్తయ్యమొదలియారుగారు శనివారము రాత్రి ఉదకమండలము
వెళ్లిరి.

జమ్నాలూలు బజాజుగారు సందికొండలనుండి రేపు ఉద
యము మదరాసు వచ్చితిరిగి రేపు సాయంకాలము బొంబాయి
వెళ్లెదరు.

ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయము

బి. ఇడి - పరీక్షాఫలితములు

1-వ తరగతి:—21, 27 అండ్ 58.

2-వ తరగతి:—6, 8, 9, 15, 16, 22, 26, 29, 31,
32, 39, 46, 48, 59, 63, 68, 71, 72, 74.

3-వ తరగతి:—2, 4, 5, 7, 11, 12, 13, 14, 19,
20, 23, 24, 25, 28, 33, 34, 36, 43, 44, 45, 50, 51,
52, 54, 58, 60, 61, 67, 69, 76, 77, 78, 79, 80, 82,
83.

ఇంగ్లీషులో మాత్రము కృతార్థులైన వారి నెంబరు:—
2, 13, 16, 32, 39, 43, 46, 48, 58, 67, 74.

9, 44, 59. నెంబరు విద్యార్థుల ప్రత్యేక ఇంగ్లీషు
పరీక్షాఫలితములు ముమ్మందు ప్రకటింపబడును.

కిరసనాయిలు కంపెనీ తగాదాలు

స్టాండ్డు ఆయిలు కంపెనీలోని ఇద్దరు పనివాండ్లు వ్య
వహారపరిష్కారానంతరము అన్యాయముగా బర్రిఫుచేయ
బడిరి. ఇందుకొరకై స్టాండ్డు ఆయిలు కంపెనీ పనివాండ్లును,
బర్బా ఆయిలు కంపెనీ పనివాండ్లును, ఏషియాటిక్ పెట్రోలి
యం కంపెనీ పనివాండ్లును గతిలేనివారం సాయంకాలము చా
కలిపేటలో దక్షిణామూర్తి కో నెలవద్ద సమావేశమై పెద్దసభచే
రిరి. వి. చక్రయ్యచెట్టిగారు అధ్యక్షత వహించిరి.

సవరు సభకు రాయపురములోని మానీ అంతుకో పని
వాండ్లు అనేకకష్టములపాలై తమ కష్టముల నివారణకై యొ
క సంఘముగా నేర్పడుటకై చక్రయ్యచెట్టిగారి సహాయమును
కోరచలచి సభకు విచ్చేసిరి.

చక్రయ్యచెట్టిగారు మానీ అంతు కంపెనీ పనివాండ్లకు
స్వాగతముసంగుచు నిట్లు చెప్పిరి:—పనివాండ్లందరును మన
స్థానిగా స్టాండ్డు ఆయిలు కంపెనీలో చేసబడుగా ఇద్దరు
పనివాండ్లు ర్లిబరఫు చేయబడిరి నాకు తెలిసినది.

మొదటిరకము సీమక మలములను అతి తక్కువ ధరలకు
నేరుగా తెప్పించునట్టివారైన

బా పా లాల్ అండు కో.

టోకు చిల్లర సీమక మలముల వర్తకులు

మేము పచ్చలు, ప్రాతరకము వజ్రములు, ఆణిముత్యములు మొదలగువాటిని క్రయమునకు తీసుకొనెదము.
216 చైనాబజారు రోడ్డు, (పూల అంగడికి సమీపము) జి. టి. మద్రాసు.

ఆ కంపెనీలోని రాజుమొదలి, ఓమలాపురం నాయుడు
అను ఇద్దరు వ్యక్తులు సమ్మెదారులను దుర్భాషలాడి యగౌరవ
పరచిరిని తెలియచున్నది. వ్యవహారపరిష్కారమైన వెంటనే
యిట్టి స్వర్ణాలు తిరిగి చెలరేగుట విపరీతముగా నున్నది. నేను
యావిషయమై కంపెనీ అధికారులకు మితరపుక ఉత్తరము
ప్రా విచారిం చెదను. మీరుమాత్రము మీపనులను యథావిధిగా
లోపములేకుండా నిర్వహించవలెను.

సీంగాళ్ళెలు చెట్టిగారిట్లుపన్ననించిరి:—పనివాండ్లు పి
రికితనముగా పోరాడినంతకాలమును కష్టములేడెరవు. పనివాం
డ్లకును, కంపెనీ అధికారులకును సమానబాధ్యులగు మధ్యవర్తుల
కమిటీ యొకటి ఏర్పడుట ఆవశ్యకమనియు అట్టి కమిటీకొరకై
పట్టుదలతో ఆందోళనచేయవలెననియు చెప్పిరి.

బర్బా ఆయిలు కంపెనీవారు తమ కార్యకర్తలపై మేనే
జరుకు సర్వస్వతంత్రాధికారము నిచ్చితిమనియు, ఏపనివాండ్లు
అనవసరమో తా ను నిర్ణయించెదమనియు, క్రొత్త షరతులను
తెలియజేసినారు. ఈ షరతులు పోలీసు కమిషనరుగారి ప్ర
కటనలో చేర్చబడియుండలేదు. కాబట్టి యీక్రొత్త షరతులు
పనివాండ్లను బాధింపబాలవు.

ఈ విషయమై పత్రికలోలో ఆంధ్రేశన జరుపవలసినది
గా చక్రయ్య చెట్టిగారిని కోరినాను.

చక్రయ్యచెట్టిగారు ఆప్రకారము పత్రికాప్రచారము
చేయుట కంగీకరించిరి.

సభాధ్యక్షునికి వందనములతో సభముగి నెను.

మద్రాసులోని నీటిసరఫరా

ఇంజనీరుగారి సంజాయిషీ

ఈ నెల 18 తేదీని కార్పొరేషనులో జరిగిన సభలో
డాక్టరు వల్లయ్యగారు గావించిన యుపన్యాసమునకు కార్పొ
రేషను ఇంజనీరుగా రిదినవప్రత్యుత్తర మొసంగిరి. గత సంవత్స
రము డిసెంబరు నెలలోనే నీటిసరఫరా నియామక మేర్పరను
టకును, వ్యవసాయమునకు నీరువదలకుండుటకును ప్రయత్నము
లు చేసితిమి. డిసెంబరు 23 తేదీని కమిషనరుగారు చెంగల్ప
ట్టు కలెక్టరుగారిని సందర్శించి దాఖాపంతుకు నీటి సరఫరా
ను నిలుపుటకు మెట్టుపాలములకు నీటిని తగ్గించుటనుగూర్చి
యు సంభాషించిరి. కలెక్టరుగారు వారుచెప్పిన ప్రకారము
ఒప్పుకొనిరి. కాని నిబంధనలప్రకారము అట్లు చేయుటకు వీలు
లేదనియు 88 నెంబరు గుర్తువరకు నీటిమట్టును ఉంటేనేగాని
వీలులేదనియు వారుచెప్పిరి. కమిషనరుగారు జనవరి 7-న తే
దీని యీ క్రింది సూచనలను చేసిరి:—

(1) రోడ్లపై నీళ్లుజల్లుటను మాన్పించుట.

(2) స్నానపు మళాయాలకు నీటిసప్లయ తగ్గించుట లేక
పూర్తిగా నిలిపివేయుట.

(3) ధోబీఖానాలకు నీటిసప్లయ నిలిపివేయుట లేక
8 గాలిలు మాత్రమే నీరు సప్లయచేయుట.

(4) పశుశాలలకు స్వకానమునకు నీటిసరఫరాను తగ్గిం
చుట.

(5) నీరు జాగ్రత్తగా వాడుకొను మని టముకుద్వారా
నగరములో చాటించుట.

(6) సముద్రపు బూడ్డున తోటలను, తోటలు మొదలగు
వానికి నీటిసప్లయ తగ్గించుట.

(7) నీరు ఎట్లు ఎచ్చలు వ్యర్థమగుచున్నదో కలిపెట్టు
టుకు ఒక ప్రత్యేక తాత్కాలిక నిబ్బందిని నియమించుట.

(8) చెడ్డమీల్లు చెరువునుండి రెండుకారు పంటకు
నీటిసప్లయ నిలుపుటకు గూర్చి ప్రభుత్వమునకు తెలియ
జేయుట.

మొన్న స్థాయిసంఘమువారు పై సూచనలను ఆంగీ
కరించి వెంటనే ఆచరణలోనికి తెచ్చిరి. 7 న
నూచనకు మాత్రము కార్పొరేషను సభవారి
అంగీకారము కావలసియుండెను. ఈ సూచన మార్చి 4 తేదీని

సమావేశమైన సభయందు సభ్యులచే నిరాకరింపబడెను. ఈ
ప్రతిఘటనకాలములో డా॥ వల్లయ్యగారు రోకరు “ఇల్లు జరిగి
నను ఉన్నఉద్యోగులతోనే నీటిదువారా, విచారాచేయుచు
దానిని అపవేయింపుట యత్నించుచున్నాము. నీరు వ్యర్థమగు
చుండెడి పంపులకు నీరుకట్టివేయబడినది ఇదిగాక ఉద్యోగులు
ఇంటింటికి తిరిగి రంధ్రములద్వారాను ఇతరవిధములను వ్యర్థ
మగునీటిని కనిపెట్టి ఇంటివారికి తెలియజేసి దాని నాపుటకు
యత్నములుచేసియున్నారు. కార్యనిర్వాహకోద్యోగులు బహు
జాగరూకతతో తగినచర్య తీసికోలేదని పలుకుట సత్యవిరు
ద్ధము. పంపులు ఇంజనలవిషయమై గడచిన 1½ మాసముల
నుండి పట్టకువచ్చుకాని స్టార్టు నూ ప రిం టెం
డెంటుతో ఉత్తరప్రత్యుత్తరములను జరుపుచునేయున్నాము.
నూపరిం టెం డెంటుగారివద్ద మనకు పనికివచ్చెడి యంత్రములు
రెండుమాత్రమేయుండినను యీలోగా సర్కారువారికి అనసర
మగునేమో యని వాని నియంజనకపోయిరి. సర్కారువారికి
అవి కావలసివచ్చినందున అవి మాకు చిక్కిలేదని సభవారికి
తెలియజేసికోవలసి వచ్చినది.

నీటిసరఫరా తగ్గించుటకు మరేక్షేపంచన లేకుండాప్రయత్నా
లు చేస్తున్నాము. నీటిదువారాను కనిపెట్టి ఆపునలచేయుటకు
పలమారులు సూచనలచేసియున్నాము. 1972 సం॥ములో మీ
టర్లుపెట్టేపద్ధతి సిఫార్సుచేయబడెనేకాని అమలులోపెట్టలేదు.
1924 సం॥ రములో నేటిదువారాను కనిపెట్టుటకొక యు
ద్యోగుల నిబ్బందిని నియమించుటకు సలహాయివ్వగా దానిని సభ
వారు నిరాకరించిరి. ఆ నిరాకరించినవారిలో వల్లయ్యగారు
ఒకరు.

1926-27 మీటర్లు కొనుబుకై నిర్ణీతమైన మొత్తమును సభ
వారు త్రోసివేసిరి. ఈసం॥రము మార్చి నెలలోకూడా నీటిదు
వారాను కనిపెట్టుటకై యొకనిబ్బందికాని నియమింపబడవలె
నను సలహాకూడా నిరాకరింపబడెను. కార్యనిర్వాహకోద్యో
గులు తమబాధ్యతల నెరింగియేయున్నారు. చివరసలహానే యి
చ్చుచున్నారు. ఈవిషయపరిస్థితులవిషయమై డాక్టరు వల్ల
య్యగారే ప్రప్రథములు గారు.

యం. సి. సి. క్రీడాంగములకు మైదానములందు నైరు
ఇంజనీకొరకై నీటిని వాడుచుండు విషయమై రెండురోజులు
మాత్రమే రోజు 1-కి అరగంటవొప్పన నైరు ఇంజను ఉప
యోగసాధనకై నీరుపయోగించుట తప్పనిసరియై యున్నది.
యం. సి. సి. మైదానములమీద సులభముగ నివ్వంటుకొనగల
పాకలు చాలా ఉండుటచే, అగ్నిప్రమాదసమయములం దుప
యోగపడు నీటిగొట్టముల ద్వారము లక్కురకు నచ్చునో లేదో
పరీక్షించుటకై నీటినివదలుట అనసరమని కమిషనరుగారు
తలచిరి. అట్టి నైరు ఇంజనుసాధకములు అనసరమైయున్నవి.
ప్రపంచములో లేనిసంగతి కాదు.

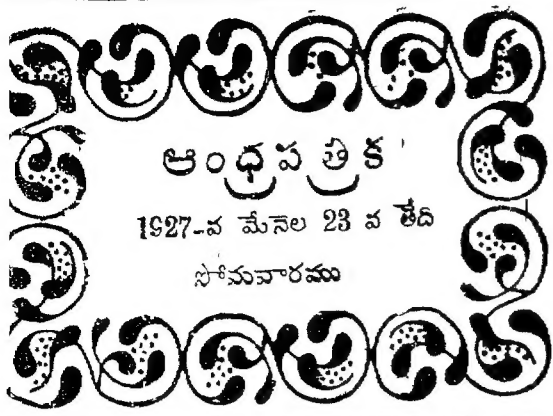
నీటి సరఫరా ఎల్లప్పుడు ఉచితముగానే ఇట్టిపనులకు
సప్లయ చేయవలసియున్నది.

నాగపుర సత్యాగ్రహము

అర్రెసెనవారి నభినందించుటకు సిద్ధ

సభలో రాకల్లు

నాగపురము, మే 23:—నిన్న సాయంకాలము అర్రెస్ట
యిన మువ్వర సత్యాగ్రహులకు అభినందించుటకు సభగావించి
పబడెను. ఉపన్యాసములందు శ్రీమాన్ శ్రీనివాసయ్యంగారు
పండిత మోతీలాలు నెహ్రూగారు 3వ్వు యిగిలిన అభిలచారత
కాంగ్రెసు సంఘసభ్యులందరును నాగపుర త్యాగ్రహమును ఆ
మోదించిరి తెలుపబడెను. అంతి సభపై రాష్ట్ర విసంపడెను.
అనుమానింపబడినవానిపట్ల ధర్మలోనక నిలబడ్డెను. వారియొకడు
కూడ పట్టునడి పోలీసువారి కప్పనింపబడెను. ఇరువురు ప్రేక్ష
కులను పోలీసువారు కొంచెముగ పైబడికొట్టిరి. దానిగూర్చి పో
లీసువారికి తెలుపగా వారికి అధికారులు తిరుతిని శిక్షించిరిని
వెంటనే ప్రకటింపబడెను. (అ. ప్రె.)

కృత్రిమ స్వాతంత్ర్యము

ఈజిప్టుకు పేరుకు సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యము లుగినను, అయ్యది కృత్రిమముగ నున్నదని, జగ్గుల్ పాషా ప్రభుత్వము పలికిరి. వఫ్ ద్ పక్షమువారే గాక, మితవాదపక్షమువారునుగూడ యిటులనే తలచుచున్నారు. లాయడు ప్రభువుగారి యుద్ధోగ మెద్దియో, ఈజిప్టు ప్రముఖులకు తెలియకున్నది. ఈజిప్టు సంరక్షకసాసముగ నున్న నాటి యధికార మును హోదాయు, లాయడు ప్రభువుగారికి నేడు గలవాయనునదియే ప్రశ్న. లాయడు ప్రభువుగారు తమహోదా ఎద్దియో తెలుపకబోయిరి. ప్రభుత్వము వారు తమ విధిని నెరవేర్చవలయును, లేకున్న స్వాతంత్ర్య మనునది వట్టిబూటకమని అంగీకరింప వలెనని, జాతీయవాదనాయకులు చాటిరి. బ్రిటీషు వారి నిష్కాపట్యమువిషయమై సందియ మేర్పడు చున్నదని, లిబరలు పభ్యులొకరు తలచిరి. హై కమిషనరుపదము క్రొత్తదనియు, దీనియర్థ మిం కను నిరూపణగాలేదనియు, బ్రిటీషు ప్రభుత్వము వారితో తా మివిషయమై సంప్రదించుచున్నార మనియు, నూతనమంత్రి సరవత్ పాషాగారు జవాబిచ్చిరి. వీరి సమాధానమును వినిన పిమ్మట, ఈజిప్టు హోదాకును స్వాతంత్ర్యమునకును తగిన తిధిని పరిష్కారము జరుగవలయునని, ఛేంబరువారు తిర్మానించిరి. ఇక నయినను బ్రిటీషు ప్రభుత్వము వారు సందియమున కెడములేకుండ జేసెదరో లేక ఇంకను బేరము గావించదొడంగెదరో, చూడవల యును. ఈజిప్టు ప్రజలుమాత్రము నామమాత్రపు స్వాతంత్ర్యముతో తృప్తి జెందజాలరు. మరల ఆం గ్లోనిన జరుగుట నిశ్చయము. అధినివేశ రాజ్యముల గ వర్ష రు జనరలు హోదాను బ్రిటీషు ప్రభుత్వమువారి టీ వ ల నే నిర్ణయించి యుండిరి. గవర్నరుజనరలు ప్రభుత్వప్రతినిధి కాడ నియు, బ్రిటీషు ప్రభుత్వమువారితో అధినివేశ రాజ్య ప్రభుత్వములు సరాసరి ఉత్తరప్రత్యుత్తరములను జరుపుకొనవచ్చుననియు, నిరూపించియుండిరి. అట్టి ంరి, ఈజిప్టులో బ్రిటీషు ప్రతినిధి హోదాను నిర్ణ యించుట వివేకము. ఇంకను అశాంతిని పెరుగ నిచ్చుట పాడిగాదు.

హిందూదేశము గూడ నామమాత్రస్వాతంత్ర్య ముతో తృప్తి జెందకున్నది. ప్రాచ్యఖండమయినను పర్షియో సంతసించు కాలము దాటిపోయినది. రాజ్యాంగసంస్కరణముల ప్రకారము మంత్రులు, శాసనసభలు, అధ్యక్షులు, నాయకులు, ఉపనాయ కులు మున్నగు అట్టహాసము లేర్పడినను, వీని కుందు స్వరీపాలనపు చాయ యయినను లే చున్నది. సంస్కరణముల స్వభావ మెట్టిదో ఎల్లర కును బోధపడినది. ప్రభుత్వమునందు కార్యనిర్వా

హాక సభ్యులుగ బనిచేసిన నచ్చిదానంద సింహా గారు నయితము, ద్వంద్వప్రభుత్వము నిస్సార మనియు, ఆచరణయోగ్యము గాదనియు, దీనిని వెంటనే తొలగించి రాష్ట్రప్రభుత్వములు శాసన సభలకు సంపూర్ణ బాధ్యతను వహించునటుల జేయ వలయు ననియు ఇటీవల గోరియుండిరి. ఇట్టిస్థితిలో ద్వంద్వప్రభుత్వమును నిర్వహించి తమ సామర్థ్య మును జూపవలయునని ప్రజలను కోరుట పాడియా? రాబోవు రాయల్ కమిషనువారు, దీనిని ప్రధాన పరీక్షకొని ప్రజలపజయముగాంచెని నిర్ణయించుచో, ఇంతకన్నను అస్థాయము వేరుండజాలదు. కదల మెదలలేని కొయ్యగుట్టముపై స్వారీజేయలే దని నిందించువా రుందురా? ప్రజలు గోరెన్వరీపాలన మెట్టిదో కనుగొని దానిని సఫల ప రు చుటవేరు. ద్వంద్వప్రభుత్వమును తిన్నగ నిర్వహించిరాయని పరీక్షించి, సంస్కరణములను తగ్గించుటో హెచ్చించుటో వేరు. రాయల్ కమిషనువారు కడపటి మార్గము నవలంబించుచో, ఇంగ్లండుకును ఇండియాకును తీరనినష్టము గలిగించినవారగుదురు. పరీక్షలకు హిందూదేశ మంగీకరింపబోదు. మరి కొన్ని నిర్ధకసంస్కరణముల నొనగిన మాత్రాన భారతీయులు సంతృప్తి జెందజాలరు. కృత్రిమస్వా తంత్ర్యముతో వారికి బనిలేదు. స్వరీపాలనము దక్క నితరవరములవలన ప్రయోజన ముండదని వారు అనుభవములద్వారా గ్రహింపగలిగిరి. కృ త్రిమ స్వాతంత్ర్యముతో తనకు బనిలేదని ఈజిప్టు ప్రకటించుచున్నది. హిందూదేశముగూడ అట్టి సత్యమునే చాటుచున్నది. భారతీయు లొండొరు లు పోరాడుకొనుచు, ఐకమత్యవిహీనులై మెలగు చున్నారుగాన, స్వరీపాలన మీయనక్కరలేదని, బ్రిటీషుమంత్రులు తలంచుచో, కొంతకాలములుల గడువవచ్చును! కాని, త్వరలో హిందూదేశము తన హింసాత్మిని గ్రహించి, మరియొకమారు స్వేచ్ఛను గోరకమానదు. తత్సంపాదనకై కృషి నలుపక మా నదు. ఐకమత్యమును బలపరచుకొనక మానదు. స్వాతంత్ర్యతృప్తి ప్రజలను పీడించుచుండ, ఎంతకాల మని వారు ఉపేక్షవహింపగల్గుదురు? ఇంగ్లండుకు దూరదృష్టి గలదేని, హిందూదేశమునకు వెన్నెంటు నే స్వరీపాలనమిచ్చుట తనకును సామ్రాజ్యమున కునుగూడ లాభకరమని గ్రహింపగలదు. హిందూ దేశము నావరించిన మాంద్యమును, జడత్వమును చిరకాలము నిలువబోవని ఘాత్రము గ్రహించుట ముఖ్యము.

మద్యపాననిషేధము: మంత్రయూహ

మద్యపాననిషేధముకట్టి మదరాసు ఎక్సైజు మంత్రిగా రేకారణముచేతనో సంపూర్ణోత్సాహము జూపుటలేదు. వీరియభిప్రాయము లింకను వెను కాడుచునే యున్నవి. సంపూర్ణనిషేధము నవలం బించుచో, కష్టములు వానియంతటయవియే సమసి పోవుననియు, ఉన్మాదశరణాలయములు, ఆస్పత్రు లు, పోలీసు, మేజిస్ట్రేట్లకు గుఱువు తగ్గుననియు, శాసనసభ్యులగు డానియల్ ధామసుగారు ఉదక మండలమునందు ముచ్చటించిరి. ఈసభ కధ్యక్షత వహించి, డి. బి. ఆరోగ్యస్వామిగారు చెల్లెన విషయములు ఆశ కెడమియకున్నవి. వీరి దృష్టికి గోచరించునది, ఆధికసమస్య యొక్కటియే. మద్య

పాననిషేధమును ప్రభుత్వమువారు ఆదర్శముగ కైకొనినను, ఎప్పటికి జేరవలయునో నిర్ణయింప రయిరి. ప్రభుత్వము వారి విషయమై ఆలోచించు చున్నారని, మంత్రిగారు చెప్పిరి. అంతటితో మారు కొనక, మద్యపాననిషేధమువలన గలిగెడి రివిన్యూ నష్టము భర్తీయగువరకు, గమ్యస్థానముచేరుటకు వీలుండదని, మంత్రిగారు స్పష్ట ప ర చు ట చే ఇక్కార్యము చూపుమేరలో నెరవేరగలదని తలంపవీలులేదు. మద్యపాననిషేధము ప్రబలినకొల దియు, నేరములు తగ్గగలవు. రోగములు తగ్గిపో గలవు. అట్టితరి, పరిపాలనపుఖర్చు పైతము తగ్గునో ముందుగరివిన్యూనష్టముభర్తీచేసి, ఆపిమ్మట సంస్కరణకు గడంగవలయుననుట పాడిగాదు. ఇటుల భర్తీచేయగలవారెవరు? ప్రభుత్వమువారే గద. రివిన్యూ ప్రజలవశమందు లేదు. రాష్ట్రకష్టములు తొలగుటవలన గలిగెడి లాభమును, మద్యనిషేధ మున కేల యుపయోగింపగూడదు? ఇచ్చయున్న చో, మార్గము లభుడే గనుపించును. నీలగిరియందు బడగజాతివారికి మద్యపాననిషేధమువలన అమిత లాభము గలిగెనని, మంత్రిగారే యంగీకరించిరి. అట్టితరి, ఇతరప్రదేశములలో ఎక్కుడు నాగరి కము గలవారికి మద్యపాననిషేధమువలన విశేష లాభముండదో? మిషనరీములను లెక్కింపక, కొన్ని భాగములందు వయినను మద్యపాననిషేధ మును వెంటనే విధించుట యవసరము. రివిన్యూ ప్రశ్నను ప్రభుత్వమువారు సరకుకైకొనగూడదు. ఏ కార్యమయినను ప్రజల నీతికిని, ఆరోగ్యమున కును, హానికరమగుచో, దానిని వెంటనే నివారిం చుట ప్రభుత్వమువారి ధర్మము. రివిన్యూ కొరకు ప్రజలలో దుర్మీతిని బెంచుట పాడియగునా? ఇందువలన పరోక్షముగ దేశమునకు మితిలేని హాని చేకూరుటలేదా? ప్రజలమేలుకన్నను రివిన్యూ ఎక్కుడు ముఖ్యమా? దుర్మీతికి ఫలమగు నిట్టి రివిన్యూను ప్రభుత్వమువారు వెంటనే వదలుకొని, ఇతరవిధముల రాబడిని వృద్ధిజేసికొనినగాని, మద్య, పాననిషేధము కొనసాగజాలదు. లేని యె డ ల, ఎప్పటికిని మద్యపానసంస్కరణము తీర్మానము లో మాత్రమే నిలిచియుండును. అ మె రి కా లో మద్యపాననిషేధమును విధించినపుడు, యిటుల వెనుకాడియుండలేదు. జప్తిసుమంత్రివలె, స్వతంత్ర మంత్రియు వెనుకాడుచో, వీరి అతిశయ మేముం డును? మద్యపాననిషేధము విషయమై మంత్రి గారికి నిజమగు నభిమాన మున్నచో, సి. రాజగో పాలాచార్యులుగారు తయారుజేసినచట్టము బోలు చట్టమును వెంటనే ప్రవేశపెట్టవచ్చును. అం దు తగిన రక్షణోపాయములు గలవు. అటుగాక, రివిన్యూ నష్టము పూర్తియగువరకు, సంస్కరణము జరుగదని పలుకుట, దానికినున్న జుట్టుటయే య గును. ప్రభుత్వమువారి రెటుల మెలగినను, దేశ నాయకులు మరియొకమారు మద్యపాననిషేధ సంస్కరణవ్యాప్తికై పోటుబడవలయును. ప్రజలలో ప్రబోధము గలిగింపవలయును. రాజకీయప్రముఖు లే గాక, యితరులుగూడ యందుకు తోడ్పడ వచ్చును. లేనియెడల, మద్యపానదురభ్యాసము తొలగుట దుర్లభమగును.

భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రములు

మొన్నటిదినము బీచియొద్దను జరిగినసభలో శ్రీనివాసయ్యగారు భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రనిర్మాణావశ్యకతను సహేతుకముగ నిరూపించిరి. తమిళనాయకు లింతవరకును తమిళరాష్ట్ర నిర్మాణమును వాంఛింపకుండుటకు కారణము శ్రీనివాసయ్యగారికి తెలియలేదు. ప్రత్యేకతమిళ రాష్ట్రమువలన, ప్రస్తుతమున్న స్వల్పలాభములు రాన్ని తమిళవిద్యార్థికులకు తగ్గవచ్చును. ఆంధ్ర రాష్ట్రమునందేమి, కర్నాటరాష్ట్రమునందేమి, కనుభూమి కిప్పటికిని ఉద్యోగములు లభింపక బోవచ్చును. కాని ప్రత్యేకరాష్ట్రములవలన ప్రజా సామాన్యమునకు గలిగెడి సౌకర్యములు మిక్కిట మరిగ్రహింపవలయును. వీని ముందర విద్యార్థి గురు సౌకర్యముల నంతగ పాటింప నక్కరలేదు. భాషలబట్టి రాష్ట్రములను నిర్మించుచో, పరిపాలనము దేశభాషలలో జరుగుటయు, ప్రజలు పరిపాలనమునందెక్కుడు శ్రద్ధ వహించుటయు తటస్థించును. పాలకులకును పాలితులకును మధ్యనుండే హితవరము తగ్గును. స్వపరిపాలనము లభింపక ముందు రాష్ట్రము లేతరుననున్నను, స్వపరిపాలనము ప్రజలనుభవించునమయమున, రాష్ట్రములను భాషలబట్టి నిర్మించుట యత్యంతావశ్యకము. ఈ సంగతిని మాంటుఫర్డు గ్రంథకర్తలే నిర్వహించిరి. కాంగ్రెసుమహాసభ భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రములనేర్పరచినపిమ్మటనే కాంగ్రెసునందేశము మూలములకును బ్రాకినది. జనసామాన్యము రాజకీయవ్యవహారములలో పాల్గొనుట తటస్థించినది మతభేదములు తొలగి, సాంఘికకలహములు చల్లారుటకు, భాషాప్రయుక్తవిభాగము లనుకూలంపగలవు. శ్రీనివాసయ్యగారు తమిళరాష్ట్రనిర్మాణము విషయమై తమిళులను ప్రోత్సహించుటకు యావచ్చుకీని బీచియోగింప వాగ్దానము జేసిరి. భాషలబట్టి రాష్ట్రములను నిర్మింపకబోయినచో, శాసనోల్లంఘనము గావింపవచ్చుననిగూడ, వీరు పలికిరి. ఆంధ్రులు ప్రత్యేకరాష్ట్రనిర్మాణమునకై కృషిసలుపుట కింత కన్నను అనుకూలనమయము లభింపబోదు. అఖిల భారత కాంగ్రెసు సంఘమువారు ఆంధ్రరాష్ట్ర నిర్మాణావశ్యకతను నిరూపించుట శుభచిహ్నము. ముదరాసు శాసనసభవారిదివరకే ఆంధ్రరాష్ట్ర నిర్మాణము నామోదించిరి. భారతశాసనసభవారు కూడ తప్పక యామోదించెదరని నమ్మెదము. ప్రస్తుతసమయమున, భాషాప్రయుక్తరాష్ట్రవిభాగ మత్యంతావశ్యకమని, రాజకీయవేత్తలు గ్రహించుచున్నారు. ఈవిషయమై గల దురభిప్రాయములు తొలగుచున్నవి. ఇట్టి యనుకూల పరిస్థితులలో ఆంధ్రులు ప్రత్యేకరాష్ట్ర సంపాదనకై పాటుపడని యెడల, మరల నిట్టి సమయము లభించుట దుర్లభమగును. ఆంధ్రులకు విశ్వవిద్యాలయము లభించిన చూత్రాన, వారి యభీప్రము నెరవేరదు. రాష్ట్రము లభించినగాని, ఆంధ్రులు తృప్తిజెందజాలరు. ప్రత్యేకరాష్ట్రమును సంపాదించుటచే, ఆంధ్రులు గెలుపు మేలు నే గాక, దేశ శ్రేయమును గూడ పెంపొందింపగలరు. స్వరాజ్యమునకు తగిన పునాదులను వైవగలరు. స్వరాజ్యానుభవమునకు భారతీయులకు త్రోవజూపగలరు. ఈవిషయమై తగిన యాందోళన జరుగునని నమ్మెదము.

ఇంగ్లండు: రుష్యా

ఇంగ్లండు రుష్యాసంబంధ మేచుగునని, ఈ పురు విశిష్టించుచున్నారు. ఆర్కాసు సంవేది భవనమును బ్రిటీషు ప్రభుత్వము వారికి పత్రము కొరకై బలవంతముగ సోదాజేయటయు, ఆ పత్రము తుదకు దొరకకబోవుటయు, విషమస్థితికి కారణమయ్యెను. ఇట్టిచర్య అంతర్జాతీయసంబంధమునకు విరుద్ధమని, రుష్యాప్రభుత్వమువారు దెలిపిరి. రుష్యాకు బదులు జెప్పచు, ఛేబర్లేనుగారు తమ చర్యను సమర్థించుకొనిరి. ముందేమి జరుగును? డెయిలీమెయిలు పత్రికకు రాజకీయ విలేఖకుడు దెలిపిన సమాచారము ప్రకారము, ఇంగ్లండు రుష్యా సంబంధము తెగిపోక తప్పదని బ్రిటీషు మంత్రులు భావించుచున్నారు. రాబోవువారమున, వాణిజ్యపు ఒడంబడికయు, రాజకీయ సంబంధమనుగూడ అంతరించినట్లు, బ్రిటీషు ప్రభుత్వమువారు రుష్యాకు దెలిపెదరట. ఇటీవలనే, రుష్యాను అంతర్జాతీయసభలలోనికి రానిచ్చుచున్నారు. రుష్యాకును ఇతర జాతులకును మధ్య సఖ్యము ప్రబలునని, తలంపబడుచున్నది. ఇట్టి సందర్భములలో ఇంగ్లండు రుష్యాను బహిష్కరించుచో, మిగిలిన రాజ్యముల వారును వీరి మార్గము ననుసరింపకబోరు. ఇతియగాక, దక్షిణ చీనాతో ఇంగ్లండు ఇటీవలనే తన సంబంధమును వదలుకొనెను. ప్రపంచశాంతి కిట్టి పరిస్థితులు తోడ్పడజాలవు. విశాలభావపూరితులగు మంత్రు లిట్టి వ్యవహారములను చేపట్టినగాని, భావిరిజామ మనుకూలముగ నుండజాలదు. ఛేబర్లేనుగారికి, ప్రాతమార్గములే రుచించుచున్నవి. విశ్వకళ్యాణదృష్టి వారి నావహించుటలేదు. స్వల్పలాభసప్తములనే వీరు ప్రధానముగ పాటించి, నిజ శ్రేయమును గమనింపకుండుట శోచనీయము.

హిందూదేశము: దూరశ్రవణము

ఇంగ్లండుకును న్యాయార్థుకును మధ్య దూరశ్రవణము జరుగుచున్నట్లుల వార్తలరు దెంచుచున్నను, హిందూదేశమునందట్టి ఏర్పాటు ఇంకను జరుగలేదు. కాని, ఈనెల 20-వ తేదీరాత్రి యూరపులో బుట్టిన ధ్వనులు కలకత్తాలో స్పష్టముగ వినిపించినట్లుల వార్తలు దెలుపుచున్నవి. జేవిసుకప్పు తెన్నినుపందెముల వివరములుగూడ స్పష్టముగ వినిపించెనట. ఇక ముందునుండియు లండనులో బాడెడి సంగీతము, కలకత్తా చెన్నపురి మున్నగు పట్టణములలో వినిపించుట కెట్టియాటంకముండదు. దూరశ్రవణముతోబాటు దూరదర్శనముగూడ గలుగవచ్చును. పాటతోబాటు పాటకుల ముఖవిశేషలాభముగూడ గలుగుచో, కొంతతృప్తిగ తీరును. ప్రకృతిశాస్త్రమహిమలతోబాటు, ఆధ్యాత్మికసంపదగూడ వృద్ధి యయినగాని, మానవులకు నిజానందము గలుగజాలదు.

టిల్దెనుగారి విజయము

తెన్నిను ప్రపంచమునందు, టిల్దెనుగారు అద్వితీయప్రతిభ గాంచిరి. కాని రెండుమూడుసంవత్సరములనుండియు, ఫ్రెంచి నిపుణులవలన టిల్దెనుగారిోడిపోవుచుండిరి. టిల్దెనుగారి శక్తియు ముగిసెనని, పలువురు తలంపసాగిరి. లాకస్ట్రీ, బరోట్రాగార్ల ప్రతిభ హెచ్చెను. ప్యారిసులో నిటీవల జరిగిన

తెన్నిను పందెములో తిరిగి టిల్దెనుగారు లాకస్ట్రీ గారిని రెండు సార్లు లో వరుసగ నోడించినము, కొత్తరకపు ఎత్తుల నెత్తిరనియు, వార్తలు దెలుపుచున్నవి. టిల్దెనుగారి ఆటస్వభావము నెరిగినవారెవరును, వారి శక్తి మంతరించెనని తలంపజాలరు. ఎదుటివారి ఆటనుబట్టి, తమ ఆటను మార్చుకొనగల శక్తి వీరికి గల దని ప్రతీతి గలదు. వీరికిని బరోట్రాగారికిని జరిగెడి సంకులమునకు ఫలిత మేమగునో చూడవలయును.

దక్షిణాఫ్రికా భారతీయులు

దక్షిణాఫ్రికా భారతీయ ఒడంబడిక తిరిగి వెచుకకు బోయెనని, ఆంధ్రాసుగారు తెలుపుచున్నారు. జెడాచట్టము, వివిధపక్షములవారి దృష్టి నాక్రమించుచున్నదట. ఈవేడిలోనే, ఒడంబడిక శాసనముగానివో, భావిపరిస్థితు లెటులుండునో జెప్పవీలులేదు. ఇదివరకే నేటాలునందు తీవ్రప్రాతికూల్యము ప్రబలినట్లు, వార్తలు దెలిపెను. ఇయ్యది క్రమక్రమముగ నన్నిప్రదేశములకును వ్యాపించుచోనాశ్చర్యకరమైన సందరముండదు. శ్రీనివాసశాస్త్రిగారి తిరుణమున వెడలుటవలన, భారతీయులలో ఆశ పెరుగవచ్చును. కాని శాస్త్రిగారి పలుకుబడి, తెల్లవారి నెంతవరకు ప్రేరేపింపగలదో ముందుగాని తెలియదు.

అకాలీ నిర్బంధితులు

బెంగాలు ఆర్థి నెన్ను నిర్బంధితులవలె, అకాలీ నిర్బంధితులనుగూడ ప్రభుత్వమువారు విడువకున్నారు. పంజాబు ప్రభుత్వమువారు ప్రతిష్ఠనే ముఖ్యముగ భావించుచున్నట్లుల దోచును. వీరి పట్టుదలవలన, గురుద్వారా చట్టము శాంతముగ కొనసాగు మార్గము దప్పచున్నది. తమయనమ్మతి జూపుటకు అకాలీ సభ్యులు శాసనసభ్యత్వములకు రాజీనామాల బుపిరి. ప్రజలచే నెన్నుకొనబడిన సభ్యులేగాక, నామినేటెడు సభ్యులుగూడ గాజీనామా నిచ్చినట్లు, వార్తలు దెలుపుచున్నవి. అకాలీ సభ్యులపట్టుదల ప్రశంసార్హము. కార్యసాధనవిషయమున, ఇతరులెల్లరకును వీరు మార్గదర్శకులగుచున్నారు. ప్రభుత్వమువారి కనయినను వెనుకటి దృక్పథమును విడిచి, సామ్యమార్గము నవలంబించుట ప్రయోజనకరము.

ఆంధ్రనాటక సభ: పృథ్వీరాజు

ఆంధ్రనాటకసభవారు వీరరసప్రధాన మగు పృథ్వీరాజు నాటకమును నిన్నటిదినము ఎన్వెల్లసేడు నాటకశాలలో కడు మనోహరముగ ప్రదర్శించి ప్రేక్షకులనున్నవలకు ప్రాశంసలయిరి. కథ సామాన్యముగ నెల్లరెరిగినదే. నటులెల్లరును తమ ధర్మమును యథావిధిగ నిర్వహించినను పృథ్వీరాజు సంయుక్త పాత్రధారులు ప్రత్యేక ప్రశంసకు పాత్రులని చెప్పకతీరదు. పృథ్వీరాజు పాత్రధారులకు కామాక్షిసుందరకాష్ట్రుగారు తమ వీర్యకార్య ప్రతాపములను జూపునపు డేమి, మాతృదేశ ప్రేమను కనబరిచునపుడేమి ప్రేక్షకులను పులకాంకురితులగావింప గలిగిరి సంయుక్తపాత్రధారులగు సీతారామకాష్ట్రుగారు కనబరచిన ప్రేమవిలాసములను పతిభక్తియు, భర్త సాహసములను సూపరులకచ్చెగపు గలిగించెను. హిందూదేశము తనస్వేచ్ఛకు కోల్పోయిన విషమును ప్రత్యక్షముగ జూచినపుడు ఎట్టివారి హృదయమయినను విపాదమున మునుంగక మానదు. దేశచరిత్రకు సంబంధించిన నాటకముల నింకను ప్రదర్శించి ఆంధ్రనాటక సభవారు దేశభక్తిని పురికొల్పెదరని నమ్మెదము.

“బొంబాయిలో స్వరాజ్యసాధపున”దులు సాఫీపబడెను

మదరాసు కాంగ్రెసు శాసనసభ్యులచర్య సమర్థింపబడుట

కాంగ్రెసు అధ్యక్షుని ఐకమత్యసందేశము

వి. రామదాసుగారు, ఆంధ్రరాష్ట్ర నిర్ణయాధికారము నాక్మేపించుట

(శ్రీ)- రంగసామిఅయ్యంగారు, సత్యమూర్తి, ఆచార్యప్రభృతుల ఉపన్యాసములు

“రాజకీయములం దుండునంతవరకు నేను మితవాదిగ మారబోను. శాసనసభ్యులందును రాయల్ కమిషనులందును నాకు విశ్వాసము లేదు.”

శ్రీ యస్. శ్రీనివాసయ్యంగారు

“చెన్నపురి కాంగ్రెసు శాసనసభ్యులకు మంత్రివర్గముతో సహకార మిదివరలో లేదు. ప్రస్తుతము లేదు. ఇకముందుండ బోదు”

శ్రీ యస్. సత్యమూర్తిగారు

“నే నసంభవముగ తలంచినపనిని శ్రీనివాసయ్యంగారు సమర్థింపజాలిరి. ఆంధ్రరాష్ట్రసంఘము లేనియధికారమును తల పై బెట్టుకొనినది”

శ్రీ వి. రామదాసుపంతులుగారు

హిందూమస్లిము సఖ్యత-స్వరాజ్యపునాది

మొన్న బొంబాయిలో సమావేశమైన ఆఖిలభారత కాంగ్రెసు సంఘసభ అనేకవిధముల సంఘనీయము. ఈ సభయందు స్వరాజ్యసాధమునకు కంఠస్థాపన సీరముగ గావించబడినది. ఏమనిన హిందూమహమ్మదీయ సహకారములేనిది స్వరాజ్యము అసంభవము. కాకపోయినను అసంభవ మనగలుగునంతటి కష్టసాధ్యమని గుర్తింపవలెను. అసహాయోద్యమవిచ్ఛిన్నా నంతరము నేటివరకు హిందూమహమ్మదీయ సఖ్యత సాధ్యముగానిదై, ఇరుసంఘములవారిలో ఎడబాటు అధికముగను వచ్చెను. సాంఘికవిభేదములు నిజమైనవి కావనియు రెండు సంఘముల నాయకులందుగల అవిశ్వాసము సంశయమువలన జనించిన రాజకీయ వ్యక్తిభేదములేయని నేను కనుగొంటిని. రెండుసంఘములకును పాదుకొనిన ద్వేష మెందునూ లేదు. అజ్ఞానము, అపనమ్మకము, నాయకుల అసామర్థ్యము, వ్యక్తిపరముగ అనూయ, మాత్సర్యములే ఇందులకు కారణములు. తగవులు, కోట్లాటల వలన హిందూమహమ్మదీయ సఖ్యత దుర్బలముగ గన్పించెను. కాని భారతీయ హృదయ మెప్పటియట్లే యుండెను. హిందూమహమ్మదీయు లిరువురముందు జాతీయ భావానబంధము లేకుండిన 1921 సం॥నందెట్లు ఏకీభవించగలిగియుండురు? సాంఘికోద్యమము జాతీయతకు మార్గ మనియు సాంఘికోద్యమము వలన స్వరాజ్యము చేకూరుననియు కొందరితలంపు. ఇంతకంటెను ప్రమాదము వేరొండలేదు. భాంతీయులెల్లరకు అవిచ్ఛిన్నమును అభేద్యమునగు జాతీయోద్యమమే వాంఛనీయమును కేరణ్యమని ప్రజలును నాయకులును అంగీకరించిరి. నామిత్రులు జిన్నాగారి విషయములో గావించిన సహాయమునకు వారికి నేను కృతజ్ఞుడను. నారుమాత్రమేగాక మహమ్మద్ హఫీ, కిద్వానీ, మహమ్మదాబాదు రాజా, డాక్టరు అన్నాసీ, షేక్ తాలీగార్ లెంతయో తోడ్పడిరి. సర్ అబ్దుల్ రహీంగారును చాల సాయ మొనర్చిరి.

“సంయుక్తనియోజకవర్గములై లాభదాయకములు”

సంయుక్త నియోజకవర్గము లావశ్యకములని మహమ్మదీయులు లక్నో ఒడంబడిక పిమ్మట గ్రహించిరి. అల్పసంఖ్యాకుల సంఘములకు ప్రత్యేక నియోజకవర్గములేమాత్రమును లాభదాయకములు గావు. క్రైస్తవులు, పార్సీలు, బ్రాహ్మణులు మొదలగు మైనారిటీ సంఘములవారు ఈ ప్రత్యేక నియోజకవర్గముల వలన తమకెట్టి సంతోషముగాని లేదని తెలిసికొనిరి. కావున మహమ్మదీయమిత్రు లనేకు లీసంయుక్త నియోజకవర్గములగుర్చి దీర్ఘముగ నాలోచించిరి. ప్రత్యేక నియోజకవర్గములకై పట్టుబట్టిన హఫీదావూద్ గారు తమ అభిప్రాయమును మార్చుకొనుట వలన ఎంతయో లాభము కలిగెను.

“రెండుసంఘములకు సంపూర్ణస్వాయము”

దురదృష్టవశాత్తము హిందువులు రాజకీయ విభేదములపై చీలిపోయిరి. హిందూసభ కేవలసాంఘికసభ గాదు. రాజకీయ మగుసాంఘికసభ. హిందూనాయకులు పూర్వమునులే జాతీయ భావతేరితలై యున్నారు. అందుచే వారి హృదయపరివర్తనకై పాటుబడుట నావిధిగను, మహాభాగ్యముగను ఎన్నుకొంటిని. మహారాష్ట్ర లీవీషయమందు నాకొనంగిన తోడ్పాటును నేను

తిరిగిచెల్లించజాలను. హిందూసభాభిప్రాయములను వారు ప్రకటింపజాలిరి. లాలా లజపతిరాయగారును నేగావించిన నూచనలతో ఏకీభవించిరి. బొంబాయిసభలో గావించబడిన తీర్మానములు హిందూమహమ్మదీయసంఘములు రెంటికీని సంపూర్ణ న్యాయమును ప్రసాదించుచున్నవి. సింఘదేశమందలి హిందువు లిప్పటికంటె ఉత్తమసిద్ధియందుండగలరు. వారి కెట్టిసప్తము గలుగబోదు.

భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రవిభజన

భాషాప్రయుక్త విభజనమాత్రముపై నీమాచన ఆధారపడియున్నది. ఆంగ్లభాష భారతదేశమునకంతటికిని సామాన్య భాష గ నుండజాలదు గావు న ఆ భాషపై ఐకమత్యమేర్పడగలదని నమ్ముజాలము. ఈ భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రములు కాంగ్రెసునం దింతకుపూర్వమే గావించబడినవి. స్వరాజ్యపరిపాలనకు నిదర్శనముగ కాంగ్రెసుకు అనుకూలగు విధానము దేశమునకుగూడ అనుకూలముగ నుండితీరును. సింఘదేశముతోబాటు ఆంధ్రకర్నాటకదేశములకు గూడ ప్రత్యేక రాష్ట్ర మొసంగటకు తీర్మానింపబడినది. చెన్నపురి శాసనసభ యందు ఆంధ్ర తమిళసభ్యులెల్లరును ప్రత్యేకాంధ్రరాష్ట్రమునకై సమ్మతులొసంగు లెంతయు ముదాపము. కర్ణాటకులకును ఇయ్యది అవశ్యకమే. తమకులు తమకు ప్రత్యేక రాష్ట్రమునెల యాశింపకో నాకు తెలియకున్నది. నా తమిళసోదరుల తరపున నేను వారికి ప్రత్యేక రాష్ట్రమును కోరుచున్నాను. (వినుడు, వినుడు.)

శాసనోల్లంఘనమునకు తగిన యవకాశము

పనికిమాలిన ఈ మాంటెగ్యూ ఫలమ్ముపర్చు సంస్కరణములకు తుడుపుబెట్టి భారతదేశమును భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రములుగ విభజింపవలెను. (హర్షధ్వనులు) ఈ విధానము నెవ్వరు ప్రతిఘటించగలరు? వలయుచో శాసనోల్లంఘన మొనర్చుట కిది తగినవిధానము.

కాంగ్రెసు - కార్మికులు

దేశమునం దెచ్చట శాసనోల్లంఘనము పన్నుల నిరాకరణమును ప్రవేశపెట్టుటకు తావుగలదో విచారణ గావించుటకు తీర్మానింపబడినది. కార్మికోద్యమమందు కాంగ్రెసువారు నిజమగ్రధ వహించు టావశ్యకము. ప్రస్తుతముండెడి ప్రేడుయూనియను సంఘములకు ప్రతిపాలముగ పనిజేయు నుద్దేశ మెందున లేదు. మీదుమిక్కిలి కాంగ్రెసువారు వారిసహకారముతో పని జేయగలరు. ప్రేడుయూనియనుసంఘములు లేని తావులందు కాంగ్రెసువారు కార్మికసంఘములను నెలకొల్పవలెను. కార్మికుల క్షేమాభివృద్ధిల నారయుట కాంగ్రెసువారిపరమధర్మము. కడకు నిరుద్యోగసమస్యను పరిష్కరించుటకును, దారిద్ర్యనివారణకై గదా మన మింతకృషిసలుపుట? కాంగ్రెసుయొక్కయు కార్మికులయొక్క ఆదర్శములు, ఆశయము లొక్కటియే యగుటవలన ఇరువురు కలసిపనిజేయవలెను.

బ్రిటిషు వస్తుబహిష్కారము

చీనావారి స్వాతంత్ర్యసంరంభముతో సానుభూతిని ప్రకటించుటకై నేవాదేశమును పంపుటకు తీర్మానము గావించితిమి. (బ్రిటిషువస్తుబహిష్కారము అధికసంఖ్యాకులచే అష్టాదింపబడెను. కేవలము కాగితముపై తీర్మానమును వ్రాసి అంగీకరించినంత మాత్రమున నెట్టిప్రయోజన ముండజాలదు. వ్యాపారమునందుండెడివారితో నీవిషయమై ప్రసంగింపవలసి యున్నది. అట్టిమిత్రులు నాతోకలసి సంభాషింప గోరుచున్నాను. ప్రాచీన భారతపరిశ్రమలను పునరుద్ధరించుటకు లేక ప్రస్తుతము నీరసెల్లుచున్న స్వదేశీపరిశ్రమల పోషించుటకై బ్రిటిషు వస్తు బహిష్కారము నవలంబించవలెను. ఇదియునుగాక (బ్రిటిషువస్తు బహిష్కారమువలన రాజకీయముగ ఒత్తిడి గలుగును. ఇందు ద్వేషముగాని, దౌర్జన్యముగాని ఏమాత్రమునులేదు. భార్యను ప్రేమించుట, పరాంగల ద్వేషించుట? పురుషుడు తనభార్యను ప్రేమించినచో ప్రపంచమందలి స్త్రీల నెల్లరను ద్వేషించుట యగునా? (నవ్వు) అటులే నా దేశవస్తువుల నేను ప్రేమించిన ఇతరదేశముల వస్తువుల ద్వేషించుట గాజాలదు. కావున విదేశవస్తు బహిష్కారము అవశ్యకము. విదేశవస్తు బహిష్కారము (బ్రిటిషు దేశమునకమాత్రమే వర్తింపజేసినచో రాజకీయముగ ఒత్తిడిగలుగజేయజాలదము. అంతర్జాతీయసహకారమునుగూడ సంపాదించజాలియుండుము. చీనావారివలె నేమన మీబహిష్కారమును కొనసాగించిన అపారముగ లాభము కలుగగలదు. ఇందు ద్వేషములుమాత్రమును లేదు. గాంధీమహాత్ముని అభిప్రాయ మీవిషయమై భేదించెను. కాని ఆఖిలభారతకాంగ్రెసు సంఘమువారు దీర్ఘచారణపై తీర్మానము నొకతూరి గావించినవిదప అడ్డానిని

బొంబాయిలో ఆఖిలభారత కాంగ్రెసుసంఘ సమావేశమునందలి నిర్ణయములనుగూర్చి వివరించుచు నీన్నటిసాయంత్రము చెన్నపురి తిలకుఘట్టమునందు కాంగ్రెసుయూజమాన్యమున గొప్పసభ జరుపబడెను. దేశీయ మహాజనసభాధ్యక్షులగు శ్రీ మాన్ యస్. శ్రీనివాసయ్యంగారు సభకధ్యక్షులుగ నెన్నుకొనబడిరి.

శ్రీయుతులు ఏ. రంగసామిఅయ్యంగారు, వేమవరపు రామదాసుపంతులు, యస్. సత్యమూర్తి, యమ్. కె. ఆచార్య, చల్లా శేషగిరిరావుపంతులు, కె. భావ్యమయ్యంగారు, ముత్తురంగ ములీయారు, శ్రీని యస్. గోవిందరాజ ముదలియారుగారలు పెక్కిద్రు సభకరణించిరి.

శ్రీ యస్. సత్యమూర్తిగారు

శ్రీమాన్ యస్. శ్రీనివాసయ్యంగారిని సభకధ్యక్షులుగ నుపసరించుచు శ్రీమాన్ అయ్యంగారు కాంగ్రెసు సభాధ్యక్షులై యుండుకాలములో హిందూమహమ్మదీయ సఖ్యతకై పునాది ఏర్పరపబడినందులకు గర్వితులమును కృతజ్ఞులమునై యుండుటకు హేతువు గలదని పల్కిరి. బొంబయి సభయందు గావించబడిన తీర్మానములనుగూర్చిమాత్రమే నేను నుడువుట లేదు. ఆతీర్మానములు దేశమందలి హిందూమహమ్మదీయ ప్రతినిధి ప్రముఖులచే నెట్లు హర్షింపబడినవో దానినిగూర్చి ముచ్చటించుచున్నాను. హిందూమహమ్మదీయ నాయకుల వనము లందుచెలంగు నీసాహేద్దీయు ఇకమందుగూడ పర్లిమెంట్ ఐకమత్యమును కామార్గము సిద్ధింపగలరని నాకు సిద్ధివిశ్వాసము గలదు. బొంబయిసభయందు రాజకీయపక్షములందు ఐకమత్యమేర్పడలేదని “హిందూ” మొదలగు మద్రాసుపత్రిక లసంతృప్తి జెందియున్నవి. ఇతరులు కొందరు తలంచునట్టి కార్య మంతటి కులభసాధ్యముగాదు. శ్రీ శ్రీనివాసయ్యంగారు అధ్యక్షులుగ నుండుకాలములోగ కాంగ్రెసు 1921-22 సం॥ లందే సిద్ధియందుండెనో అట్టి మహోన్నతదేశకు గొనిరాగల మని నమ్మకము గలదు.

మదరాసు శాసనసభయందలి కాంగ్రెసుసభ్యులు జట్టి నుపక్షమును అధికారమునుండి తొలగించి తిరిగి దరికిరా నీకుండ జేసినందువలన కాంగ్రెసుయొక్క గౌరవప్రతిష్ఠలను నిలువబెట్టిరని బొంబయిసభ కరణించిన నాయకులెల్లరును సంతృప్తి జెందిరి. కాంగ్రెసువారికిని మంత్రివర్గమునకును సహకార మిదివరలోలేదు. ఇప్పుడు ఉండలేదు. ఇకముందు ఉండబోదు. శాసనసభయందు స్వరాజ్యాదోళనను ఉన్నతసితికి గొంపోవుటకు తరుణముకొరకై వేచియున్నాము. మీరెల్లరు బొంబయిలో ఆఖిలభారత కాంగ్రెసుసంఘమువారు గావించిన పనితో సంతృప్తి జెందియున్నారని ఆశించుచున్నాను. రాగల కాంగ్రెసుమహాసభ చెన్నపురియందు సమావేశమగును. చారిత్రక సుప్రసిద్ధమై యుండగలదు” అని పల్కిరి.

శ్రీ యస్. శ్రీనివాస అయ్యంగారు

కాంగ్రెసు మహాసభాధ్యక్షులును, నాటి సభాధ్యక్షులునగు శ్రీమాన్ యస్. శ్రీనివాసయ్యంగారు హర్షధ్వనులు చెలగ నిలచి ప్రథమమున తమిళములో కొలదినిముసము లుపన్యసించి పిమ్మట ఆంగ్లమం దీవిధముగ మాట్లాడిరి.

మృతాక్షరముగ జేయరాదు. వ్యవహారదక్షతగల తెలివితేటలు గలిగిన తమిళు లీకార్యక్రమమును జనుప్రదముగ నిర్వహింప వలెను.

“రాజ్యాంగ నిర్మాణము”

అసెంబ్లీ రాష్ట్రశాసనసభలందలి ప్రతినిధులనే గాక, భారతదేశమందలి వివిధసత్తుముల నాయకులతో సంప్రతించి రాజ్యాంగ నిర్మాణప్రణాళికను తయారుచేయుటకై వర్గీకరింప కమిటీకి అధికార మొసంగబడినది. ఆ. భా. కాం. సంఘముందలి కొందరుసభ్యులు తలంచినట్లు ఈ రాజ్యాంగవిధానమును తయారు జేయుట రాయల్ కమిషనుయేదగుట సాత్వమొసంగు నుద్దేశ్యము గాదు. నాకుగాని నైహూపండితునకుగాని అట్టి అభిప్రాయ మేమాత్రమును లేదు. దేశమందు రాజకీయ విద్యార్థిప్రభాగన గావించుటకై ఇట్టి విధానమావశ్యక మని మాత్రం ప్రతిపాదించుచున్నాను. ఇట్లు చెప్పి మొదటి సభ్యులనుగ తలెత్తుటావ శ్యకమై యున్నది. ఈ ప్రణాళికను తయారుజేసి ప్రభుత్వము నకు తుదిచెప్పరికగ నొసంగగలము. అప్పుడే ఇట్టి ప్రభుత్వమును లొంగదీయుట కవకాశముండును. ప్రస్తుతము స్వరాజ్య మను పదమునకొక్కొక్కరు ఒక్కొక్క అర్థమును దీయుచు న్నారు. అన్ని రాష్ట్రములకును సమ్యక్తముగ నీ ప్రణాళికను తయారుజేసినచో నూతనాంశాలను గలిగించి పరప్రభుత్వ హక్కులనుండి స్వరాజ్యమునుబడయ వీలగును. అంతయేగాని రాయల్ కమిషనువారి సమక్షమున నేను సాత్వమొసంగబోవుట లేదు. రాయల్ కమిషనులందు నాకు విశ్వాసము లేదు. ఈ కమిషనులతో నాకు విమతమైనది. (నవ్వు).

చన్నపురి కాంగ్రెసువాదులచర్య సమర్థింపబడుట

చన్నపురి శాసనసభయందలి కాంగ్రెసువాదుల ప్రవర్తననుగూర్చి గృహకలలోమొకటి సంప్రాప్తమైనది. కాంగ్రెసు వాదులు మంత్రిపదవులను నిరాకరించి గౌహతి కాంగ్రెసు తీర్మానమందలి యొకభాగమును నిర్వర్తించిరి. రెండవభాగము ననుసరించి మంత్రివర్గ మేర్పడుటకు ప్రతిఘటనను సలుపవలెను. ఒక మంత్రివర్గమును తొలగించి వేరొక మంత్రివర్గమును ఏర్పరుచుటయూ యనునది ప్రస్తుతసమస్య. ఈ విషయము శాసన సభయందలి కాంగ్రెసుసభ్యులకే వదలివేయవలసి యుండును. దేశబంధు చిత్తరంజనదాసుగారైనను ఒక మంత్రివర్గము నోడించి వేరొక మంత్రివర్గమును ఏర్పరచియుండలేదు. ద్వంద్వపరిపాలనా విధానమును అంతరింపజేయుట సాధ్యమైనచో స్వతంత్ర మంత్రివర్గమును ఏర్పరచియుండవలెను. ఈ విషయములందు సభయందలి సభ్యులకే నిర్ణయముగూర్చుకొనునొసంగవలెనుగాని ఇతరులు చొరచగలిగియుకొనుట నిష్ప్రయోజనము. కాంగ్రెసు సభ్యులు గావించిన పని యుక్తమైనది. కాంగ్రెసు కార్యక్రమమును నిర్వర్తించవలెనా లేక మంత్రివర్గము నోడింపవలయునా? మంత్రివర్గము నోడింపబడినచో కాంగ్రెసు తీర్మానమందలి “సి.డి.ఇ.” క్లాజులందు వివరింపబడిన కాంగ్రెసు కార్యక్రమమును కొనసాగించుచు ద్వంద్వ ప్రభుత్వమును అంతమొందించుటకై సమయమునకై వేచియుండవలెను. మంత్రివర్గ మేర్పడుటకు ప్రతిఘటింపవలయుననిన ఏ మంత్రివర్గమునైనను ప్రతిఘటింపవలెను. కాని ఒక మంత్రివర్గమునోడించి వేరొక మంత్రివర్గమును దాని స్థానమందుంచుటగాదు. కాంగ్రెసునందలిపోరాటము గృహకలలోమొకటి పెంపుజేయును కావున ఈ యాందోళన నింతటితో కట్టిపెట్టవలసినదని నా మిత్రులనుగోరుచున్నాను. కాంగ్రెసుపట్ల నేనుసంపూర్ణభక్తివిశ్వాసములుగలిగియున్నాను. అఖిలభారత కాంగ్రెసుసంఘమువారి అభిప్రాయముల నిరశించుటగాని వారి నిర్ణయముల ప్రతిఘటించు నుద్దేశ మేమాత్రమును లేదు. ఎన్నటికైనను వర్గీకరింప కమిటీవారి నిర్ణయముల ప్రతిఘటించు నుద్దేశ మేమాత్రమును లేదు. ఎన్నటికైననువర్గీకరింపకమిటీ వారి నిర్ణయములను మార్చుజేయుటకు ఆ. భా. కాం. సంఘమువారి కధికారముగలదు. కాని ఆ. భా. కాం. సంఘమువారిట్టి చర్యను గడంగరనిమాత్రము నమ్ముచున్నాను.

మనలోమనకు ప్రతిఘటన గలదు

మంత్రివర్గమునకు సహకార మొసంగవలెనని చాల అపోహ లుండియుండవచ్చును. అట్టి సందర్భముల నే విచారించి పరిష్కరించుటకు నేను సంగీకృతమై యున్నాను. ఆంధ్రులును, తమతమమిత్రులును, విమర్శకులు, ఆక్షేపణలునూని నాకివిషయమందు తోడ్పడెదరని ఆశించుచున్నాను. మనవిమర్శనాయకులను అధికారవర్గముపై నుపయోగించుటకు వాడిగనుంచును. కాని మనపై పదనుజేయవలదు. మనలనుమనము ప్రతిఘటించుటకు మనకెంతయో ప్రతిఠిగలదు. ప్రభుత్వమును ప్రతిఘటించుట కింకను అధిక ప్రతిభగలవారైన యుండగలరెదను. శాసనసభయందలి కాంగ్రెసుపక్షమును విమర్శించుమిత్రులకే నాకంటెను శాసనసభ కార్యక్రమమందెక్కుడు విశ్వాసముగలదు.

“కాన్సిల్లో నమ్మకములేదు”

కాన్సిల్లు కార్యక్రమమందు నాకెన్నడును విశ్వాసము లేదు. శాసనసభలందు ప్రతిఘటనయొందినను దేశమందలి నోరొకకత్తి ప్రోత్సహింపబడునని దేశబంధు చిత్తరంజనదాసుగారును, సత్యమూర్తిగారును చెప్పియుండెడివారు. కాని నాకానాదనయందు నమ్మకములేదు. రాజ్యాంగవిధానమును హతమొన

ర్చుటకై శాసనసభలు నిర్మింపబడలేదు. శ్రీనివాసయ్యగారు, రంగస్వామి అయ్యగారు విధానమును తుదముట్టింపబాలరు. (నవ్వు). కాని శాసనసభల యందు రక్షక భటులుగ దేశ నైనికులుగ మనవారుండుటమాత్ర మావశ్యకము. ప్రజాప్రతినిధి సభ్యులు మానమిత్రులై యుండవలెను. రంగంగమందు వారు ప్రధాన సాసము నాక్రమింపకుండుట గాక, వారట్టి ప్రధానసాసము సాక్రమింతురని నేనెన్నడును నమ్మియుండలేదు.

మితవాదినిగాను

నేనీ రాజకీయములందుండనంతవరకు ఎన్నటికిని మితవాదినిగా మారను. నాచేనెంతవరకు స్వరాజ్య సాధనకై ప్రయత్నింపగలను. పనిజేయక భుక్తిప్రియములు బల్కువారే మితవాదులయ్యెదరు! ఈ విషయమై నేను అహంభావముతో మాటాడినందులకు తుమింతురుగాక. వదరాసునందు కాంగ్రెసు సభ సమావేశముగానున్నది. మీరెల్లరు తోడ్పడి మహాసభను జనుప్రదముగ నిర్వహింతురని నమ్ముచున్నాను నే ననేక రాష్ట్రములందు సంచారముజేయవలసి యున్నది. మీ యందలి తోడ్పాటు లేనిచో నేనీ చన్నపురియందేను జేయబారియుండును. కావున మీచేవోదోసంగి స్వరాజ్యోద్యమమును జయప్రసముగ జేయుడని కోరుచున్నాను. (హర్షధ్వనులు)

శ్రీ వి. రామదాసు పంతులుగారు

శ్రీ వేమవరపు రామదాసు పంతులుగారు మాట్లాడుచు బొంబయి ఆ. భా. కాం. సంఘమువారు గావించిన తీర్మానములు దేశమందు సంపూర్ణముగ సంతృప్తికొల్పించినవనిరి హిందూ మహమ్మదీయ సభ్యులనుగూర్చి మనమెన్నిపట్టుబడుచుంటిమో ఎల్లరకువిదితమే డిల్లీయందు శ్రీనివాసయ్యగారు గావించుచుంటిని. హిందూమహమ్మదీయ సభ్యుల అసంభవమనియే నేను తలంచితిని. హిందూమహమ్మదీయ నానాయకులు తమతమసంఘముల కనుకూలములగు సూచనల గావించుట కులభమైనవని, కాని ఇరుసంఘములవారికిని న్యాయముగ సూచనలను గావించవలసిన భారము శ్రీనివాసయ్యగారిపై నుండెను. ఈ కార్యసాధన మానవశక్తి మించినదని నేను తలచి యుంటిని. అయ్యది సాధ్యమైనందులకు శ్రీనివాసయ్యగారియశక్తి ఇనుమడించును ఈ తీర్మానమును దేశప్రజలు ఆరగింపబడినచో ఆశయము నిస్సంశయముగ ఈదేశగలదు నాయకులమైనచి భారమిప్పుడు ప్రజలపై వేయబడినది. కావున ప్రజలందరూ భక్తితో తీర్మానము ననుసరింపవలెను.

కాంగ్రెసునందుండెడి వేర్వేరుపక్షములందు ఐకమత్యమును పెంపొందించుటకై ప్రయత్నము గావించబడినది. కాని అది సంపూర్ణముగ నెరవేరియుండలేదు. యథోచిత సహకార వాదులుగూడ చర్యయందు సహృదయముతో పాల్గొనుట చూడ ప్రారంభము శుభావహముగ దోపగలదు.

గౌహతి తీర్మానమునను అర్థమును వివరించి దేశమునకు మార్గమును జూపెట్టుట కాంగ్రెసుసంఘమునా రొనర్చిన మరీ యొక ఘనప్రయోజనము. తీర్మానముయొక్క భావకంటెను అందలిభావము ప్రధానమైనది. మదరాసు స్వరాజ్యవాదులు గౌహతికాంగ్రెసు అజ్ఞాకాండబకిరా లేదాయను విషయమై నే నిప్పుడు వాదింపబూచియుండెదను. దానియందు దివిడియుండు అభిప్రాయానుగుణ్యముగ వర్తించి యుండిరి నిక్కముగ జెప్పగలను.

“ఆంధ్రుల నిస్సారవాదము”

తీర్మానముయొక్క భావముకంటె భావనే ముఖ్యముగ నెంచి అక్షరములప్పకవర్తించిన దేశమున కెక్కుడు మేలుకలుగ గలవని ఆంధ్రమిత్రులు జెప్పుచున్నారు. ఈవాదనయందెంతయో భ్రమగలదు. స్వేచ్ఛాకాన్సిల్ సభయందు తొమ్మిండుగురు స్వరాజ్యవాదులుగలరు. అనకాశము లభించినపుడెల్ల ను గౌహతి కాంగ్రెసు తీర్మానము అక్షరము తప్పకవర్తించుచున్నాము. కాని మానిగ్నహామిత్రుగూడ మేరలేదు. “లేదు లేదని” కేకవిధము చేతులుపైకెత్తుటతప్ప మేము చేయగలగునదెదయులేదు. కాని అమెర్లీయ గుర్వరాజ్యవాదులు 45 గురు కలరు. ఇతరపక్షముల సహకారముతో ప్రభుత్వమునోడింపబడు వారికి బలము గలదు. అట్టితెలి అసెంబ్లీయందలి కాంగ్రెసువారలకంటెను పట్టుకాన్సిల్లులోని తొమ్మిండుగురు కాంగ్రెసువారు కేకమున కెక్కుడు నేనజేయుచున్నారనటకంటె విపరీత ముండదు

“వర్గీకరింపకమిటీ నిర్ణయము సక్రమము”

వర్గీకరింపకమిటీచర్య మోసమును శ్రీ. ప్రకాశం, సాంబమూర్తిగారు త్వరపడి పత్రికలందు ప్రకటించినందుకు విచారించుచున్నాను. వర్గీకరింపకమిటీ తననిధిని నెరవేర్చినది. అందెట్టితోడము నులేదు. ఈ వ్యవహారమును వెంటనే పరిష్కరింపిస్తామి అని నిర్ణయమొసంగబడినది. వర్గీకరింపకమిటీ గావించిన దోషము. ప్రకాశం, సాంబమూర్తిగారిట్టి అభిప్రాయము లొసంగుట కేమి ఆధారముగలదో నాకు తెలియకున్నది.

“బహిష్కరణమొనగలకు ఎన్నిజాతులు”

కాన్సిల్లులందు గావించుపనియు వెలుపలదేశములో జరిగెడిపనియు ఒకదానిపై మరొకటి ఆధారపడియుండుననినా

యభిప్రాయము. కొంతకాలముక్రితము శాసనసభలందలి కాంగ్రెసువాదులపై ప్రభుత్వమువారు లక్ష్యముంచెడివారు. నేడట్లు కాదు. కారణమేమి? దేశమందు కాంగ్రెసుబలము తగ్గుటయే. దేశమందు కాంగ్రెసు ప్రచారము విస్తరించి కాంగ్రెసుబలము సాపింపబడినచో కాన్సిల్లులో నుండెడివారి బలము వృద్ధియగును. అటులే కాన్సిల్లులోపల జరుగువనియు వెలుపలదేశములో వృద్ధియగును. కావున శాసనసభలలోపలను, బయటను జరిగెడివి ని ప్రోత్సహింపవలెను ఖద్దరు, అస్పృశ్యతా నివారణ హిందూ మహమ్మదీయ సభ్యులను సిద్ధాంతముల నాధారముగకై కొనిఉత్తేజకరముగ నిర్మాణకార్యక్రమమును శ్రీశ్రీనివాసయ్యగారు దేశముల కొసంగెరని నమ్ముచున్నాను. గ్రామపునర్నిర్మాణము వెంటనే జరుగవలసియున్నది. అటులొనర్చిన బహిష్కరణ వాదులకు దేశమందు పనిదొరకగలదు. దేశమునందు వారు పనిలేని వారైపోవననే కాన్సిల్లు కాంగ్రెసు సభ్యులతో ఎల్లప్పుడును పోరాడుచున్నాను.

శ్రీనివాసయ్యగారు :—నిజమైనమాట.

లేనియధికారమును తలపై పోట్టుకొనుట

రామదాసు పంతులుగారింకను ఇట్లు పల్కిరి. “బహిష్కరణవాదులకు అధికబలము గలిగినట్టిన్ని, శాసనసభాకార్యక్రమమునకు ప్రతిహేతులమునకొంద్ర రాష్ట్ర కాంగ్రెసుసంఘము వారు తమ నిర్ణయములచే శాసనసభయందలి కాంగ్రెసుసభ్యుల బంధింపజూచుచున్నారు. శాసనసభా కార్యక్రమమందే విశ్వాసములేని కాంగ్రెసుసంఘము; కాంగ్రెసుసభ్యులు శాసనసభలను వదలివేసి రావలయునని ఎట్లు తీర్మానింపగలవో అర్థముగాకున్నది. శాసనసభయందలి ఆంద్రకాంగ్రెసు సభ్యులు తమ రాష్ట్రసంఘ తీర్మానమునకు విధేయులైనచో శాసనసభయందలి కాంగ్రెసుపక్షమువారిచే ఖండింపబడెదరు. కాంగ్రెసుపక్షము వారి నిర్ణయముంగీరించిన రాష్ట్రసంఘమువారిచే ఖండింపబడెదరు. రాష్ట్రకాంగ్రెసు సంఘమువారి నిర్ణయములు వారిని నిర్బంధింప జాలవు ఆంధ్ర రాష్ట్ర కాంగ్రెసు సంఘము తనకు లేని యధికారమును తలపై పెట్టుకొనెనని నాయభిప్రాయము.

అధ్యక్షుడు:—అఖిలభారత కాంగ్రెసు సంఘమువారికి తప్ప వేరెవరికిగాని అధికారములేదు.

శ్రీ రామదాసు పంతులుగారు ఉపన్యాసమును ముగించుచు స్వరాజ్యసాధనకు మనలో మనము పోరాడుట మార్గముగాదనియు కలతల నింతటితో ముగించి శ్రీమదాశ్రీనివాసయ్యగారికి తోడ్పడవలెనని కోరిరి.

శ్రీ యమ్. కే. ఆచార్యగారు అధ్యక్షుని సేవల కొని యాడుచు కాంగ్రెసునందే భిన్నభిన్న పక్షము లుండుటకు విచారమును నూచించిరి. దేశమునందు కాంగ్రెసు సంఘముల బలపలచి కాంగ్రెసు అధ్యక్షుని పట్ల భక్తి విధేయతల జూపవలసినదని కోరిరి.

శ్రీ ప. రంగస్వామి అయ్యగారు

తమిళముం దిట్లు మాట్లాడిరి. హిందూమహమ్మదీయ ఐకమత్యముకొరకై పలు సంవత్సరములనుంచి పెక్కు ప్రయత్నములు గాంచి ఎట్టి సమాధానమునకుగాని రాని సందర్భములో బొంబాయి అఖిల భారత కాంగ్రెసు సంఘమునందు శ్రీ శ్రీనివాసయ్యగారి అధ్యక్షతక్రింద హిందూమహమ్మదీయ నాయకులు సదాశయముతో సౌమనస్యముగనవ్వరచి సమాధానమునకు వచ్చుట దేశదరిత్రయందెంతయు శుభదినము. ఇట్టి సదాశయ సౌమనస్యములు లేకుండుటకై నే ఇంతకాలమునుండియు ఎన్నియో కిలహములు నైమనస్యములు అభిప్రాయ భేదములు గలిగినవి. భగవానుని యనువలన ఇట్టి ఘనకార్యము సాధింపబడినది ఇంక మన నాయకులకు శ్రీమత్ శ్రీనివాసయ్యగారి రొచ్చిన కృషి ఆసామాన్యములు విశేషక్రిగాదు. ఈ హిందూ మహమ్మదీయ సభ్యులకై మన అధ్యక్షులు దేశమునంతటయు ప్రచారము సలుపునపుడు హిందూమహమ్మదీయ నాయకులెల్లరు తమ హృదయములను విప్పి వారికితోడ్పడియుండిరి. ఇది ముందు నిర్మింపబోవు ఘనసౌభ్రాతృత్వ పునాదిగా నుండగలదు. మనలో మన మీ సభ్యులను సాపింపగలిగినయెడల స్వరాజ్యంపాదన దూరములోనుండబోదు. స్వరాజ్యరాజ్యాంగ విధానమును నిర్ణయించుటలో రాయల్ కమిషనువారి ఎదుట సాత్వమొసంగు నుద్దేశ మేమాత్రమును లేదు. ప్రభుత్వమునా కీ విధానము నంగీకరింపజేయ అప్పుడే పన్నులనిరాకరణ మోసివిలు శాసనోల్లంఘనమో ప్రారంభింపగలము. మదరాసు శాసనసభయందలి కాంగ్రెసు సభ్యుల ప్రవర్తననుగూర్చి వర్గీకరింపకమిటీవారు కాంగ్రెసు శాసనసభాసభ్యులకు దారిజూపమనివచ్చినది. వారు సంగతినందర్భము లన్నియు విచారించి సక్రమమైన అభిప్రాయ మొసంగియుండిరి. వినప ఉపన్యాసకులు మద్రాసు శాసనసభయందలి కాంగ్రెసు సభ్యుల చర్యను సమర్థించి వర్గీకరింపకమిటీవారు గావించిన తీర్మానంపైంతయు న్యాయ ముచి పల్కిరి.

డిదప సభ వందేమాతరధ్వనులతో ముగింపబడెను.

హ్యోకో పరిస్థితులు

ప్రతికూల కమ్యూనిస్టులు చుట్టవేయుట

హ్యోగోపా పటాలమును తగ్గించుట

రుగ్బీ, మే 20:— రేపు ల్యాంపుక్ గారు హ్యోగోపా కు వచ్చెదరు. ఇతలు పదిరోజులగా గెదరు. అతలు బ్రిటిషు అధికారులతో పరిస్థితులను చర్చించెదరు.

సర్వసాధికరి ఇతనిని కలిసికొనుటకు హ్యోగోపాకు వచ్చుచున్నాడు. చియంగుకే పేరుగారిని కలిసికొనుటకు ల్యాంపుక్ గారు వస్తున్నారన్న మాట నిజముగాదు. పూసింగు కోటను ముట్టించుచున్నారు. చియంగుకే పేరుగారు హ్యోగోపాలో బయలుదేరిరి. హ్యోకింగుకు వచ్చి సైన్యాధిపత్యమును విహించెదరు.

హ్యోగోపా పటాలము

ను తగ్గించుటకు, ఇంకా చీనాపరిస్థితులు కుదురుపడలేదుగాన, వీలులేదని యుద్ధమంత్రి సర్ ల్యాంపుక్ వర్గింగ్ కు తువ్వగారనిరి. పార్లమెంటులో వచ్చేవేసవిలో కొంత సైన్యమును అదుట్టుప్రక్కల ఆరోగ్యముగ నున్న ప్రదేశమునకు బంపుటనుగూర్చి, ఉపేక్ష జేయుట లేదనిరి.

హ్యోగోలో యుద్ధము

జరుగనున్నది. హ్యోగో రేస్ కోర్సుగర్గర్ ప్రతికూల కమ్యూనిస్టు సేనల కేంద్రీకృతమైనవి. ఇతరసేనలతో వీనిమీద ముడికొనడకో యుద్ధమునుచున్నారు. అందుచే చీనాప్రజలు భయపడి విదేశీయులను పట్టాములోనికి వచ్చిచేరుచున్నారు. యాంగుసేన సేనలు పియట్టుయాను సేనలతో జేరెను. పూచంగు సేనలతో పోరుచుండెను. హ్యోగోకు 15 మైళ్లదూరములో, హ్యోగోనుచుట్టవేయుచున్నారు నలుమూలలనుండి. ఒక వాయవ్య మూలను మాత్రము చుట్టవేయలేదు. దక్షిణమున తూర్పున చియంగుకే పేరుగారున్నారు. పడమట యాంగుసేన, పూర్వాపేగార్లున్నారు. ఉత్తరమున చాంగ్ లీనుగారున్నారు. అందుచే కమ్యూనిస్టులు వాయవ్యముగ చెంగ్ ముఖముగా పోకతప్పదు. ఇది ముఖ్యమైనరైలు జంక్షన్. ఒకవేళ ఓకెపోయినచో కమ్యూనిస్టులు మంగోలియాకు పారిపోవుటకు వీలునటులు చెంగ్ లీను బట్టుకొనవలెను. వీరు సిపింగును బట్టుకొని రనుచున్నారు. కాని ముందు కేగలేకపోవుచున్నారు. రెడ్ స్పియర్స్ సైనికులు వీరిని వేధించుచున్నారు.

అతి భయంకరముగానే యున్నది. చీనా ప్రజలు కాకాకార్యాలయములలో నిండిపోవు చున్నారు. టిక్సెట్లకు ఎంత అడిగితే అంతసొమ్ము ఇస్తున్నారు. దేశీయనగరమునుండి మంద రాకుండజేయుటకు ప్రాతీబిషి పట్టణమును మూసివేసిరి చీనాప్రజలు. జాతీయప్రచారముతో సంబంధమున్న రషీయనులు జర్మనులు హ్యోగోపాకు బయలుదేరు చున్నారు. కాని ఇంతవరకు చోటు దొరకుట లేదు. బాకోడినుగారు విసిగిపోవుచున్నారు. ఒక విమానమును ప్రక్కనే బెట్టుకొనిరి.

సామాజ్యప్రతి

లండన్, మే 21:— మంచిప్రతిని తయారు చేసినంత మాత్రాన చాలదు. ప్రామ్మబోర్డు సౌకర్యములను హెచ్చు చేయవలెను. ఎక్కువసేలను పండించవలెను. విత్తనములు మేలైన రకము ముఖ్యముగా ఎక్కువజరుగును. ప్రపంచములో చాలాచోట్ల వర్షము లేకపోవుటచే ప్రతిపంట చెడినది.

నాషింగ్ బిడంబడిక

ఫ్రెంచి పార్లమెంటు అంగీకరించుట

పార్లమెన్, మే 21:— రోజు 18 8 గంటలు వారము 8 ను 48 గంటలు పనిచేయవలెనను నాషింగ్ బిడంబడికను ఫ్రెంచి పార్లమెంటు ఆమోదించెను. పెనెలువారు కొన్ని అధికారములను బెట్టుకొనిరి. బ్రిటను, జర్మనీ ఇంతకు పూర్వము సునవరసినదానికి లోపై అంగీకరించిరి.

కర్తక లిండెర్గారు వేలంపెయ్యుట 100 మైళ్ల దూరములో కనిపించిరి.

ఆర్మోన్ మందిరపు ముట్టడి

రుగ్బీ, మే 20:— పార్లమెంటులో వ్రాతమాలముగ చాంబర్లకుగారు రషీయా వర్తక రాయబారి ప్రతిపత్తిని గూర్చి ఇట్లు ప్రత్యుత్తరము నిచ్చిరి: 1921 వర్తకపు టూడం బడికలోనున్న హక్కులే రషీయా వర్తకపు పైదై కున్నవి. కిందుకుగారిపేరును రాయబారుల సానమున కేర్చుకొనవలెనని సోవియటు రాయబారి డిశంబరు 8 తేదీని గోరిరి. సోవియటు రాయబారులలో విసానమును అక్రమించుకొనలేదు గాన అట్లు చేర్చుటకు వీలులేదనిరి. గ్రేటు బ్రిటనులో నున్న ఇతర విదేశ ప్రభుత్వముల ప్రతినిధు లనుభవించు హక్కులైన వీరికిచ్చుటకు జేయవలెనని ఫిబ్రవరి 4 తేదీని వ్రాసిరి. వర్తకపు ఏజెంటు కార్యాలయమున నున్నవారికి ఇదివరలో 1921 వ బిడంబడిక ప్రకారమున్న హక్కులనే ఇచ్చెదమని ఫిబ్రవరి 16 తేదీని ప్రత్యుత్తరము నిచ్చిరి.

లిండుబర్గ్ నై మానికుకు ప్యారిసుకు బయలుదేరెను, 20 తేదీ యుద్ధము 7/52 గంటలకు. బెర్లాడుగారు పోవుటకు వీలు లేకపోయెను, ఆతనిపై ఇకాజ్ జారీయగుటచే.

ఎడిలెయిడులో పాములనాడించుచున్న వా డొకడు పాముకంటి చనిపోయెను.

మద్రాసు అందు సదరకమరాటా రైల్వే కంపెనీ, లిమిటెడ్

(ఇంగ్లాండులో ఇన్ కార్పొరేటు చేయబడినది)

సత్తెనపల్లె ప్రేషను పేరు మార్చబడుట

1927 సం॥ం జూలై నెల మొదటి తేదీనుండి మిటర్ గేజ్ సెక్షనునైన గుంటూరు, ఫిరంగిపురము ప్రేషనులకు మధ్య నున్న,

సత్తెనపల్లె ప్రేషను పేరు:— (కోడ్ ఇనిషియలు ఎస్. ఏ. పి)

“వీరిచర్ల”:— (కోడ్ ఇనిషియల్స్ పి. ఆర్. సి. ఏ.) అని మార్చబడునని యిందుమూలముగా అందరికిని తెలియ జేయడమైనది. 8784

ఆయుర్వేద పత్రిక

బరంపురం, గంజాం జిల్లా 3690

ఆయువు, ఆరోగ్యము, సత్సంతానము, కుటుంబము, వైద్యసద్భాషాది వశేషవిషయముల బోధించు తెలుగు మాసపత్రిక. స్త్రీ పురుషులకును మిక్కిలి యుపయుక్తము. వ్యాసకర్తలకు గొప్ప సహదరణము. సం॥ర చందా రూ. 2-0-0 బి. శ్యామసుందరరావు బ్రదర్స్ సంపాదకులు

200 రూపాయలు బహుమానము జేమ్స్ - కొకోనటు ఆయిలు

(సుఖమైన నిధానమైన పరిమళము గలది)

మిక్కిలి పరిశుభ్రముగా నూతనమైన కొబ్బరిగిట్టలనుండి ప్రత్యేకముగా తీయబడిన నిర్మలమైన తైలములను తయారైనది. నవనవలాడు గల బిచ్చువృక్షుల పరిమళమునిచ్చును. దీని నిర్మలత్వమునకు గాగ్రంటి యిచ్చెదము. అనేకులు కయిటాయిలో తయారుచేసి చాకగా కొకోనటు ఆయిల్ పేరుతో ఒక్రయించుచున్నారు. అవి వెంట్రుకులకును, శరీరద్రావైద్యమునకును మిగుల హానికరమైనవి: ఈ “జేమ్స్ కొకోనటు తైలము” అట్టి విదేశ తైలములచే తయారగుట లేదు. మరియు మిగుల శ్రేష్టమైనది. అట్టి మినాల్ ఆయిల్స్ తయారైనదని రుజువు చేయు వారు పై బహుమానమును పొందవచ్చును.

ఈ తైలము వెంట్రుకలను పెంచును. మృదుత్వము నిచ్చును. తైలని వెంట్రుకలను నలుపుననునకు తెచ్చును. చర్మమునకు మృదుత్వము నిచ్చును. దేహమును మిగుల కాంతివంతమొనరించును.

హెచ్చరిక:— విదేశములనుండి విరివిగావచ్చుచున్న కొత్త బాబు “క్రీములు” వగైరాలు దేహమునకు చెడ్డపని చేయగా చెప్పనవసరము లేదు. దేహతైలముతో తయారైన ఈ సుగంధి కుగ్రహము “జేమ్స్ కొకోనటు ఆయిల్”ను సదా ప్రవయోగించి నుభవింపుడు. 8197

జేమ్స్ ఫర్ ఫ్యూమరీ కంపెనీ,

48, టైరాగిమండ్లి, నుగ్రాను.

మహాత్ముని సందర్శనము

సర్ ఎం. విశ్వేశ్వరయ్య, దేశభక్త వెంకటప్పయ్య గోవిందరాఘవయ్యగార్లు మున్నగువారు సందర్శించుట

ఇటీవల నీచుట్టుపట్ల గ్రామములవారు చాలమందివచ్చి మహాత్ముని సందర్శించి సారంభించిరి. మహాత్ముని దేవలనుండుట వలనను ప్రముఖులతోను ప్రభుత్వోద్యోగులతోను సంభాషించు చుండుటవలనను మేనూరు సంస్థానమునందు ఖడ్గప్రచారము చాలాపెచ్చినది. వెనుకటి మేనూరుదిచానును బెంగళూరు గాంధీ సన్మానసంఘాస్థానము నగు హంజా హుస్సేనుగారును మరి యొకవెనుకటి దివాన్ సర్ మోక్షగుండం విశ్వేశ్వరయ్యగారును యిప్పటిదివాను మిర్జాపహునుడు యిస్కాయలుగారును కలసి వచ్చి మహాత్ముని సందర్శించి చాలనేపు పెక్కువిషయములను గూర్చి సంభాషించిరి. గాంధీగారికి ఆరోగ్యము బాగుగా కలుగుచున్నది. ప్రస్తుతము రక్తపుహేటు 150 ఎం.ఎం. ఉన్నది. ప్రతిదినమును పికారువెట్టుచున్నారు. వెనుకటికై యింకను పూర్తిగారా లేదు. కాని ఆరోగ్యమాదనలు బాగుగా కనబడుచున్నవి. ఇంకొక నెలరోజులపాటు యిచటనే విశ్రాంతిపుష్పకొనవలెనని డాక్టరులందరూ యేకగ్రీవముగా తెలిపియున్నారు. చాలనేపు ఆలోచించుట చర్చించుట సంభాషించుట మున్నగు పనులనేకధాటిని చేయగూడదని వైద్యులు తెలిపిరి. నేటుజము నాలాలు బజాజ్ దేశపాండ్వా బాబూ రాశేంద్రప్రసాదుగారి చిరజీవించిరి. రాజగోపాలాచారిగారి చిరజీవనీ నిశ్చయించుచున్నారు. జాను నెలఖరువరకును యిచటనేయుండురని తెలియుచున్నది.

దిల్లీ ఎల్. ఏ. గోవిందరాఘవయ్యగారి చిరజీవించిరి. జాను నెల 15-వ తేదీవరకు నిచటనేయుండురు.

దేశభక్త కొండా వెంకటప్పయ్యగారు మహాత్ముని సందర్శించుట కిచటికివచ్చిరి. మహాత్మునితో మధ్యాహ్నముపూట చాలనేపు మాటలాడిరి. మహాత్ముడవును నూలుపడుకుమండెను. చాలమంది స్త్రీలును పురుషులునువచ్చి మహాత్ముని సందర్శించిరి. మహాత్ముడు పనిచేయుచున్నపుడు చాలకత్సహముతో సంతోషముగానుండెను.

చిక్కలూపురము, బెంగళూరు సన్మానసంఘమువారిచట మహాత్మునకును తదితరులకును సర్వసౌకర్యములను సమకూర్చుచున్నారు బెంగళూరు సేవాదళము వంటిరులు హెచ్. రామా రావుగారి నాయకత్వముక్రింద పంతులప్రకార మిటనుండి సేవ చేయుచున్నారు. ఇప్పుడు కొండమీద చాల హాయిగనున్నది. (అ. ప్రె.)

జార్జి జోసెఫుగారు మహాత్ముని సందర్శించుట జార్జి జోసెఫుగారి మహాత్ముని సందర్శించి బెంగళూరు వచ్చిరి. “మహాత్మునకు క్రమముగా వెనుకటి ఆరోగ్యము కలుగుచున్నది ఇప్పుడు ఉష్ణాధిక్యములేదు. అసగా ఆయుసులో నుండఁగినంత మాత్రముగనే యున్నదిగాని హెచ్చుగా లేదు. వెనుకటివలె ఇట్లుపైని మహాత్ముడు విశ్రాంతిలేకుండ పనిచేయగూడదని భగవంతు డీవ్యాధిరూపమున మహాత్ముని మందరించెనయే నేను తలచెదను. మహాత్ముడుగూడ నీ విషయమును గ్రహించియే యున్నాడు. వెనుకటి దారుణ్య మిప్పుడు లేదుగాన వెనుకటివలె సహర్షిశలు కష్టపడి పనిచేయగూడదు. ప్రతిదినమును కొన్నిగంటలసేపు మాత్రమే పనిచేయవలెను గాని 24 గంటలును పనిచేయగూడదు. వేసవికాలములో నసలే ప్రయాణము చేయగూడదు. తక్కినరోజులలోనైన ఏకదిగిరి ప్రయాణము చేయగూడదు. శ్రమలేకుండ పనిచేయుచుండవలెను. ఈ విషయమును మహాత్ముడు గ్రహించియే యున్నాడు గాన నలులే చేయగలను” అని జోసెఫుగారు నుడిపిరి. (శ్రీ ప్రెశు.)

ఏలూరు పాండురంగ సినిమా హాలులో, బందరు ఇండియన్ డ్రెమటిక్ కంపెనీవారిచే

25-5-27 బుధవారము హరిశ్చంద్ర

29-5-27 ఆదివారము పాండవవిజయము

ప్రదర్శింపబడును హరిశ్చంద్రుడు } డి. వి. సుబ్బారావుగారిచే కృష్ణుడుపాత్రలు } ప్రదర్శింపబడును.

కె. వి. రమణయ్యనాయుడు, బి. ఎ. బి. ఎల్.

3741 ప్రెసిడెంటు

“Bynin” Amara

జగద్వ్యాపితకీర్తిగలగొప్పటానికు
ఇది దేహమున కత్తెల్లకాలములో శక్తిని
ఉత్సాహము నిచ్చును, అజీర్ణము ఆకలి
లేమి, చే బాధపడు వారలకు అకలి
గర్భించి జీర్ణశక్తిని పెంపొందించును

లైనిక్ అమరా (ప్రతి గృహమునకు
ఉండవలసినది. 3466
హిందూదేశమునందలి అన్ని ముఖ్య
మైన ఉగ్రాణములయందును మందు
లమ్మువారి కడను దొరకును.

Allen & Hanburys Ltd.
LONDON
Special Representative for India:
A. H. P. JENNINGS,
Block E, 2nd Floor, Clive Buildings,
CALCUTTA

ఇంద్రజాల మహేంద్రజాలము

ఈ గ్రంథములో జర్మనీగారడి, హస్తలాభము, ఆంగ్ల ఇంద్ర
జాలము, మంత్రశాస్త్రము, భూతవైద్యము, యంత్రములు, చీట్ల
పేక తమాషాలు, వినోదవిద్యలు మనుష్యుని మాయముచేయుట,
మామిడిచెట్టును పుట్టించుట, జీవముతో కమాధియగుట, శరీరము
లేని తలచేత మాట్లాడెదముట, గాలిలో మనుష్యుని నిలుపుట మొద
లగు విచిత్రములున్నవి. దీనిచే మేజిక్ చేయగలరు. వెల రూ. 4.

చమత్కార గణితము:— (టెక్స్టు బుక్ కమిటీ
వారిచే ఆమోదము కాబడినది.) ఇందులో విచిత్ర వినోద మనో
గణితములు, సమస్యలు, చిక్కుప్రశ్నలు, యుక్తి తమాషా
లెక్కలు, గణితావధానము గలవు. జ్ఞానము మనోబలము
ఇచ్చు రసవంతపు లెక్కలున్నవి. ప్రతివానిదగ్గర నుండవలసిన
పుస్తకము. వెల రూ. 1 వి. పి. చార్జి అ. 5.
6 కి రూ. 5. 12 కి రూ. 9. పోస్టేజి యినాం.) 2113
(పి. ఆర్. జనార్దననారాయణుడు, బంగోలు. (గుంటూరుజిల్లా)

No. 315.

డిక్లయైన సువాసనగల సబ్బు. పరిశుద్ధ
మైననపుడు, శ్రేష్ఠమైన చందన తైల
ము మొదలగువాటినిండి చేయబడినది.
Made by GOODWIN'S, Manchester

Agents: **P. HOLT & Co., Ltd.**
P. O. BOX 237 3434
MADRAS.

గ్రామ పునర్నిర్మాణము

“గ్రామములను పునరుద్ధరించవలయు” నను శ్లోకము నలు
దిక్కులనుండియు వినవచ్చుచున్నది పత్రికలు తటదుగా నీవి
షయమునుగూర్చి వ్రాయుచున్నవి దేశనాయకులు ఉపన్యా
సము లాసంగమమైనారు. దొరతనమువారు ప్రయత్నములు
గావింపబడునని చెప్పుచున్నారు నాబోటి సామాన్యులు ఎప్పు
డైన దైవమునకు పల్లెటూరి ప్రజలయెడ దయవచ్చునా? ఇవి
మరల నదరింపబడునా? అనియోచించుచు కాలమున కెదురు
చూచుచున్నారు. చేయునదిరేక, గ్రామవాసులు తమదైన
మునుగుర్చి చింతించుచున్నారు మార్పు అపేక్షింపబడుచు
న్నది. కాని అది వ్రాతలయందును వాక్కులయందును మాత్ర
మే జరుగుచున్నది. ఇంకను క్రియారూపముగ పరిణమించుట
లేదు. కాలము గడచిపోవుచున్నది కాని కార్యముమాత్రము
జరుగుటలేదు. లిఖిత వాగ్దానములయిన పనులను జరపుట
అతిసులభము. కార్యమును జరపిచూపుట ఆత్మంతకష్టము
ఈకార్యభారము దేశనాయకులపైనున్నది ఏమియు
కలుగని గ్రామవాసులమీదగాని మిడిమిడి జ్ఞానముగల సామా
న్య మానవులమీదగాని ఈభారములేదు. దేశసేవాతత్పరులైన
నాయకులారా! మీకొకటకు దేశ మెదురుచూచుచున్నది. కాసన
సభలనల ప్రయోజనము లేదని మీరు గ్రహించియే యున్నా
రు. వానినలన హిందూదేశ బానిసత్వమునకు ముక్తికలుగనేర
దని మీరు చాచుచున్నేయున్నారు. అయినను మీలో కొంద
రింకను ఆమోహమున బడి కొట్టుకొనుచు మార్గము నన్వేషించు
చున్నారు మహాత్ము డొక్క రాట్నము తప్ప మరి దేనినిగూ
ర్చియు నొక్క వక్కాణించుటలేదు. మనమందరమును పరమే
శ్వర సంపద్యనమును గోరుచున్నాము. ఆతడు రమావినోదియై
వైకుంఠపురములో నగరిలో నామాలసాధనబుధావల నిందు
కాంతోపలత్తుల పర్యంకముపై నున్నాడు. ఆతనిని మనకును
నడుమ భువంగహానమున్నది. దీనిని గడచుట కనేకు లనేకమార్గ
ములను గనపఱచుచున్నారు. కొందఱా మార్గముల నేగి తుద
కంటుపోనేరక వెనుకకు దిరుగుచున్నారు. అయినను ఇప్పుడు
ఒక్కమార్గము సులభమయినదని అందఱు సంగీకరించుచున్నా
రు. అదియే గ్రామపునరుద్ధరణము. నాయకోత్తములారా! మీ
రందఱు నితరమార్గములను విడనాడి, ఈమార్గమున నడచుచు
మాబోంట్లనందఱను మీతోగూడ గొంపోయి పరమేశ్వరసంపద
ర్యభాగ్యమును బడయరాదా? ఈమార్గమునందు కొంచెము
కొంచెము ముండ్లు రాట్న లేకపోలేదు. కాని యిది యితరమార్గ
ములనె దుర్భేద్యముకాదు. ప్రజలు మీతోగూడనుండి అతి
సులభముగా మార్గములు సుసాధ్యముగా చేయగలరు. ఈ
మార్గమున బోయినచో పరమేశ్వరసంపదర్యము సులభముగా
లభింపగలదని యశుభవజ్ఞు లనేకు లుద్ఘోషించుచుండ నిజ బాప్య
మెందులకు?

గ్రామపునర్నిర్మాణము—గ్రామపునర్నిర్మాణము అని
యనుచుండుటయేకాని, దానికొకవిధానము ఏర్పరుపబడి యుం
డలేదు. ఆంధ్రదేశ నాయకులకు టంగుటూరి ప్రకాశముగా
రివిషయమునుగూర్చి పత్రికలలో కొన్ని వ్యాసములు వ్రాసి
యుండిరి. ఇందుకొకట ప్రచారముచేయుదు మని చెప్పియుం
డిరి కాని వారయినను పనియెట్లు ప్రారంభింపవలయునో ఏ
విధముగా చేయవలసియుండునో ఒకవిధానమును నిర్ణయించియుం
డలేదు. గ్రామ పునర్నిర్మాణవిషయమున నాంగ్లముల ముంద
డుగువేసే చూపవలయునని నాచనోరధము. కావున నాంగ్లదేశ
నాయకులు సాధ్యమయినంత శ్రమముగ నొకచో సమావేశ
మయి ఆసమావేశమున నితరరాజకీయ సాంఘికవిషయములను
జూపింపక, ప్రత్యేకముగ గ్రామపునర్నిర్మాణమును కొనసా
గించుటకు దేశమున పర్యటనము సలిపి, ప్రజలను ప్రోత్సహించ
వలయునని కోరుచున్నాడను. నాయకు లేర్పరచు విధానము
ప్రజలకు ఆచరణీయముగా నుండవలయును. కాని అదర్శనీయ
ముగా నుండునట్టివిమాత్రమే కాకూడదు. చెట్టుననున్న కాయను
చూపించి ఉవ్విళ్లూరించిన లాభములేదు. కాయకొనికొనుటకు
కట్టను చూపింపవలయును. కొనికొనుటను నేర్పవలయును. ఇది
నాయకులధర్మము. ఆంధ్రదేశసేవకై తమజీవితమును ధారపో
సిన ఆంధ్రపత్రికాధిపతులు, తమ పత్రికారాజమునందు ఒకపు
టను ప్రత్యేకముగ నుంచి “గ్రామపునర్నిర్మాణము” అను శీర్షి
కతో అందువిషయమై జరుగుచున్న పనియును జరుగవలసిన
కార్యక్రమమును వివరించి తెలుపుచుండ గోరుచున్నాడను.

నేకొక పల్లెటూరినాడను. నాకు రాజకీయము లంతగా
తెలియవు. అందుచే నాయకులకు నేను తెలుపదగిన యంత
ములుండవు. కాని పల్లెటూరిప్రజలు వాంఛించునదేమో నాకు
తోచినంతవఱకు ఈ పత్రికాముఖమున మీయొడుట పెట్టదల
చినాడను. ఇందేమైన సారముండిన మీయోచనలోనికి దెచ్చి
యోచింపు నని మనవిచేయుచున్నాడను. నేను పత్రికలలో
వ్యాసములు వ్రాయుట కలవాటుపడినవాడను గాను. కొలదిగ
వ్రాసిన నా అభిప్రాయము నంతయును తెలుపలేదేమో అని

భయము అధికముగ వ్రాసిన పత్రికాధిపతులు తావొసంగకే
అని భయము

పాఠశాలలు

అయిదువందలవంది ప్రజలుగల ప్రతిగ్రామమునందే
పాఠశాల యుండవలయునను విషయమే దొరతనమువా చందో
రించినదియేకదా! అట్టి ప్రతిగ్రామమునందును పాఠశాలలు వె
లొప్పబడినవా? లేకున్నచో కారణమేమి? అనువిషయములను
గూర్చి వెంటనే విచారణ నలుపబడవలయును అట్టి పాఠశాల
లు లేని గ్రామములకు ప్రచారకులను బంపి, ప్రజలను ప్రోత్స
హించియు, తాలూకాబోర్డు డిప్యూటీమేజిస్ట్రల్లలో ఉత్తర ప్ర
త్యుత్తరములను జరపియు తత్తుణిమి అట్టి గ్రామములలో పా
ఠశాలలు స్థాపింపబడునట్లు ప్రయత్నింపవలయును ఈకార్యము
నకు ద్రవ్యలోప మున్నయెడల, కాసనసభలములనుననే ముక్తి
సాధింపగలమను వారి ద్వారా దొరతనమువారితో పోరుచుంటిమి
ద్రవ్యమును సంపాదించవలయును ఈకార్యమును సాధించుటకు
ద్రవ్యలోపముండవలయును, కాని ఈకాలమున ఉపాధ్యాయు
లకు లోపముండదు. ప్రతి జిల్లాయందును, 500 జనసంఖ్యకు మించి
చిన గ్రామము లెన్నికలవో, అన్నిగ్రామములయందు పాఠశాల
లు కలవో, పాఠశాలలు లేని గ్రామములయందు వానిని స్థాపిం
చుట కెట్టి ప్రయత్నములు జరుపబడుచున్నవో, నెలకొనకొని
ఒకలెక్క ప్రకటింపబడవలయును. నాయకులీ విషయము వలెక
దృష్టి మరలించి ప్రయత్నించి తాలూకాకు ఒక్కొక్కనాయ
కుని నియమించినచో ఈ కార్యము త్వరలోనే పూర్తికాగలదని
నాయభిప్రాయము. తాలూకాబోర్డు డిప్యూటీమేజిస్ట్రల్లలో చేరి
యున్న స్వరాజ్యవాదు లిందునుగూర్చి యెక్కువగ శ్రద్ధనహించి
నచో నీపని జయముకావగలదు. ప్రతితాలూకాబోర్డు అధ్య
క్షుడును తనయధికారప్రదేశములందు 500 జనసంఖ్యకుమించి
యున్న గ్రామములసంఖ్య అం దిదివరకు పాఠశాలనున్న గ్రామ
ములసంఖ్య మిగిలినగ్రామములందు పాఠశాలస్థాపించినచో అం
దులకయ్యెడివ్యయము అందు ఆతాలూకాబోర్డు యెంతద్రవ్యము
ను భరింపగలిగియున్నది, అద్యుక్తమే నెక్కువ ఆతాలూకావైవిధిం
పబడియున్నదా ప్రజలేమయినవిద్యుక్త పన్నునువిధించుకొనుటకు
యిష్టపడుచున్నారా? మొదలగువివరములను ఆంధ్రపత్రికలో
ప్రకటింపవలయును. ఆంధ్రదేశ నాయకు లీవివరమును సంపాదిం
చి ప్రకటించినచో, ప్రజలు ఆలెక్కలను సంపూర్ణముగ తెలిసి
కొని, తమ యభిప్రాయమును ప్రకటింపగలరు. ద్రవ్యసహాయ
మును చేయగలరు. ఘంతులు, విషయమును చక్కగా తెలిసికొని
ద్రవ్యమునొసంగప్రయత్నింపగలరు. దేశనాయకులు జరుగవలసిన
నపనిని తెలిసికొని దానిని పూర్తిచేయుటకై తమకే శ్రమి, తాల
మును వినియోగింపగలరు.

విద్యార్థులు

పాఠశాలసంఖ్య యభివృద్ధిచందనంతమాత్రమున ప్రయో
జనములేదు. బాలకులు అయినవరకగతినరకును విదనసంపద విద్య
నభ్యసించునట్లు చూడవలయును. ఈనడుమ ప్రధానమంత్రి కావ
ననిర్యాసభలో చెప్పిన యంకెలనుబట్టిచూడ పాఠశాలబావ్వు
గ్రామములలోకూడ బాలలందఱును చదువుటలేదనియును పా
ఠశాలలో ప్రవేశ పెట్టబడినను అయిదువరకగతినరకును చదువక
మొదటితరగతిలోకో రెండవతరగతిలోకో మానివేయుచున్నా
రనియును స్పష్టమయినది. ఈచెడుగును తగ్గించుటకు దేశనాయ
కులు ప్రయత్నించవలసియున్నది. ఎట్లు? మొదటిది నిర్బంధప
దతి:— ఇది కాసనమువలనగాని సాధ్యముకాదు. కాసననిర్మా
ణమునకు ఇంతలో దొరతనమువారు రంగీకరింపరు. కొన్ని ప్రదేశ
ములలో అట్టినిర్బంధపదతిని ప్రవేశ పెట్టి చూచెదమని దొరతన
మువారు రనుచున్నారు. చూడనిండు. అట్టి పదతిని కాసనరూప
మున నిర్బంధించు ప్రదేశములలో, కా స న ము చ
క్కగా అమలు జరుగుటకును, దొరతనమువారు వ్యతిరేకాభి
ప్రాయమును ప్రకటింపవలసిన యగత్యము సంభవింపకుటకు
నట్లును నాయకులు ప్రజల సహ్యోధింపవలయును. ఈ విషయ
మున నింతయేనా చే మవలసినది, ఇంక ఏమయిన కలదా, ఈ
నిర్బంధ పదతిని అన్ని తావులకు క్రమక్రమముగా ప్రవేశపెట్టు
టకు తగిన మార్గముల నారయుట మనవిధియైయున్నది. గ్రామ
వాసులలో తమ పిల్లలను పదునాలుగేండ్లవరకును బదులముపంప
కుండుటకు గల కారణములు రెండు:— మొదటిది దాద్ర్య
దోషము. రెండవది ఉపేక్ష. దాద్ర్యదోషముతో చూడ వ
వారిని మనము ప్రస్తుతమున నిర్బంధింపజాలము. ఉపేక్షచేసి
మా ఆభ్యాసానికి చదువెందుకని యూహించువారిని నిర్బంధించి
నను తప్పలేదు. కొబట్టి అట్టివారి పిల్లలకు నిర్బంధ విద్యాపద
తి వ్యాపింపచేయవలయును. గ్రామ పంచాయతీ కాసనము నను
సరించి, ఇప్పుడు పంచాయతీ లేర్పడుచున్నవి. ఏ కుటుంబము
నందలి పిల్లలకు నిర్బంధ విద్యాపదతి వ్యాపింపచేయవచ్చునని
పంచాయతీ అభిప్రాయమిచ్చునో ఆ పిల్లలకు విద్య నిర్బంధము

పంచాయతీ శాసనము నందొక సెక్షన్ నునుచేర్చు
పంపలయును. పంచాయతీ తేర్పడని తావుల
మునసబు కరణములను టీకాలరిజ్మరులవలెనే
విద్యనభ్యసించిన బాలకుల రిజిస్టరులను తయారు
వారిని తప్పకుండా చదువునట్లు చేయవలయును.
ఈ పద్ధతులను శాసనములలోని కెక్కునట్లు నాయ
త్వించవలసియున్నది.
డెవది ప్రజాప్రబోధము. నాయకులు పర్వతనముచేయు
ద్యోగివృద్ధి విషయమున తాముగ ప్రజలను బోధిం
చుగోండ్లవలెను బాలకుల విద్యనభ్యసించేయునట్లు
పంపలయును.

మూడవరాష్ట్రపాఠశాలలు:—ఇవిఅచ్చటచ్చట కొలది
కు కలవు. ఉన్నవయినను నామమాత్రమేకాని సరిగా
నుటలేదు. నాయకు లీ విషయమున గట్టి శ్రద్ధ
వలయును. దొరతనముతో పోరాడియు ప్రజలవలన ధన
వసూలుచేసియు రాష్ట్రపాఠశాలలు నడపువారికి తగినంత
అవసరి ప్రోత్సహించవలయును.

విద్యావిధానము

ప్రస్తుతమున ప్రాథమిక పాఠశాలలలో నేర్వబడు విద్య
న సుతగా ఉపయోగము లేదని అందరు నంగీకరించిన విష
యము. కాని ఇదిమార్పులకు సాధ్యముకావున్నది. మార్పు దొర
తనమువారివలనగాని కాదు. వారుచేయరు. ప్రజలు మార్పుజేసి
కొనెదమనిన అట్టిపాఠశాలలకు వారు ధనమియ్యరు. ఇదియంత
ము విషమసంధిగా నున్నది. ప్రస్తుతమున గ్రామ పాఠశాల
లో అయిదవతరగతితో విద్య యంతమగుచున్నది. ఆంగ్లేయభా
షానభ్యసించి దలచెట్టివ యెకొందరకొకగాని మిగిలినవారి కీతీవి
తమున నంతియేగదావిద్య! అయిదవతరగతిలో నుత్తీర్ణుడైన పిల్ల
వానిని పరీక్షించియుండుదు. అత్యుత్తమ మెరుగని తండ్రిచెప్పిన
లెండు సంగతులను ఉత్తరము వ్రాయలేదు. కలిపి వ్రాతల
ఉత్తరమును చదువలేదు. పుట్టి ఏబదిరూపాయలవంతున డెబ్బ
దియెండు కుంచములకు సామ్యంత అని యడిగినపుడు పలకపుల్ల
తెచ్చి గంటకై నను లెక్కలేల్పలేదు. దాశరథీతకమున నొక
పద్యమునుచదివి అర్థమును చెప్పలేదు. పాలములో పనిచేయు
మూలీ పద్మవ్రాయలేదు. ఆరుసంవత్సరములు చదివిన చదువు
తొడుకు చూడుసంవత్సరము లగునాటికి నిశాని. ఈస్థితినిచూచి
ముచకు తల్లిదండ్రులు తమబాలకులకు చదువువలన నుపయోగము
లేదని స్థిరపర్చుకొనుచున్నారు. ఈపద్ధతిని మార్పుకై ప్రయ
త్నించుటదక్క నేరమార్గము గన్నట్లులేదు. దొరతనమువారి
పాఠశాలలను బహిష్కరించి జాతీయపాఠశాలలను నెలకొల్పు
టకు, ప్రస్తుతాపధునబట్టి యవకాశము గన్పించుటలేదు. ఆచ
రణ సాధ్యములైన నూచనలు నాప్యదయమునకు తోచలేదు.
చాయకులు బాగుగాయోచించి ఈ విషయమున నొకవిధానము
నేర్పరచుట అవశ్యకమై యున్నది.

అయిదవ సంవత్సరమున బాలుడు బడిలో ప్రవేశించిన
జో 11 వ సంవత్సరములో 5 వ తరగతి పూర్తియగును. ఆంగ్లే
యభాష చదివించుకొనుటకు దారుణ్యము లేకయో, ఇష్టములే
కయో అందు బాలురను తండ్రులు ప్రవేశపెట్టుటలేదు. వారిది
మహా కథ్యసింపినవిద్య ప్రపంచమున జీవితయాత్ర గడపుకొనుట
కు తనగిశాధనము కాజాలకున్నది. కావున నట్టివారికొరకు మ
రచి మూడుసంవత్సరములు ఒకబడి నేర్పరచి అందు విశేషవిద్య
కొనంగట అత్యవసరమై యున్నది.

ఈమూడుసంవత్సరముల లోపల బాలు రభ్యసించవలసిన
విజ్ఞానమును చక్కగా యోచించి ఏర్పరచవలసియున్నది.

భాషావిషయము

మొదటి సంవత్సరమున:— శతకములు, చిన్నప్రబంధ
ములు, చిన్ననవలలు 7, 8 తరగతుల పాఠపుస్తకములు.

రెండవ సంవత్సరమున:— భాగవతమున సప్తమస్కంధము
చూపింపందము, మధ్యమతరగతి ప్రబంధములు కొంచెము భావ
గాంభీర్యము గల నవలలు.

మూడవసంవత్సరమున:— మనుచరిత్ర, భారతము, ఉద్యోగ
పర్వము మొదలగునవి.

ఈ రీతిగనే ఆరోగ్యవిషయమున చారిత్రకవిషయము
వ తర్కతులవారిగా గ్రంథముల నేర్పరచవలయును. ఉత్తరము
య, అర్జును, ప్రామిసరినోట్లు, సామాన్యములగు అన్నివిధముల
యైన దస్తావేజులు, తుదకు పత్రికలలో చిన్నచిన్న వ్యాసములు
వ్రాయుటకు తగిన విద్య యీ మూడుసంవత్సరములలో నొ
పొగవలయును. స్వల్పనర్తకమునకును, భూమిగొల్లలకును చిత్ర
శిక్షణలు వ్రాసికొనుటకును అగత్యములగు లెక్కలను నేర్వవల
యును. ఈ విధములందు, వార్తాపత్రికాపతనము కూడ నొక
విషయముగా నుండవలయును.

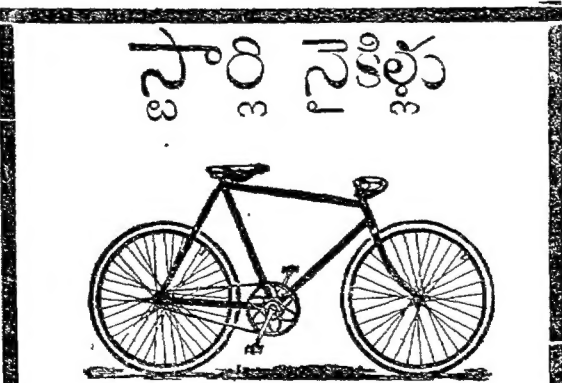
నూచనకొఱకు కొన్నివిషయములు నుదాహరించితిని.
ఈ మూడు సంవత్సరములలోపల నేర్వవలసిన విద్యావిధానమును
తయారుచేయుట ఈవ్యాసముయొక్క యుద్దేశము కాదు. అది
యల్పజ్ఞుడనగు నాచే నేర్పరచబడనగినదియును కాదు. అనుభ
వజ్ఞు లివిషయమున నొకవిధానమును తయారుచేసి ప్రకటించురు
గాక. 1892, 1893 సంవత్సరములలో నాల్గవపాఠపుస్తక మను
పేర అనంతాచార్యులనువా రొక పుస్తకమును ప్రకటించియు
న్నారు. అందలివిషయముల నన్నిటిని క్రమముగా ఈ బహు
యందు 12 సం॥రములలో నేర్వవలయును. దేశకాల పాత్రము
ల ననుసరించి ఈమూడుసంవత్సరముల లోపున వ్యవసాయము వడ్ర
ము కమర్సులను గూడ కొంతవఱకు నేర్పటావశ్యకము. అనకా
పల్లియం దీనడుమ స్థాపించబడిన బడియందలి విధాన మిట్టి
బహులలో నవలంబించబడ వలయును.

తాలూకాబోర్డుయొక్కయు, డిప్యూటీబోర్డుయొక్కయు
దొరతనమువారియొక్కయు సహాయమును సంపాదించి, ఈ
సంవత్సరమున ఒక తాలూకాకు పదిగ్రామములలో ఇట్టిబహు
లను స్థాపించుటకై నాయకులు ప్రయత్నింపవలసి యున్నది.
ఇట్టిబహులకు నాయకులు ప్రయత్నించినచో ప్రజలుకూడా
ధన మొసంగగలరు.

ఒక్కొక్కబడికి ముగ్గురు ఉపాధ్యాయులు ముప్పదిమూది
పిల్లలు ఉండినచో ఉపాధ్యాయుల జీతము సాలసనకు ఒకసేయి
రూపాయలు ఖర్చుఅగును బాలరవలన 250 రూపాయలు జీత
ము లభించినచో, ఇక 750 రూపాయలు, బోర్డు, ప్రజలు,
దొరతనమును ఎహింపవలసియుండురు. విశేషముగ కృషి సలిపి
నచో ఈ ద్రవ్యము సమకూరకపోదు. ఇట్టివి ఈ సంవత్సరమున
తాలూకాకు 10 గ్రామములలో స్థాపించ లేకపోయినచో విద్యా
సంబంధమున నిక సేమి యభివృద్ధిచేయుగలము?

గ్రామపునర్నిర్మాణసంబంధమున మరికొన్ని విషయము
లనుగూర్చి ఇంకనుకొన్ని వ్యాసముల వ్రాయునుజ్జేరించి ఇప్పుడిం
తతో విరమించుచున్నాడను. ఒక్కమనవి: తక్కినరాజకీయ
ములపట్ల యెట్టి విభేదమున్నను గ్రామపునర్నిర్మాణవిషయమున
మాత్రము ఆ సహాయపద్ధతి సహకారపద్ధతి యను భేదమునుగమ
నింపక, ఎల్లరునేకీభరించి యెవరిచేసెనంతవఱకు వారు సహాయ
మొనర్చు వ్రా రితులు. స్వరాజ్యము వచ్చినగాని గ్రామపునర్ని
ర్మాణము జరుగదని కొందఱు నాయకులనుచున్నారు. అందు
సత్యము లేకపోలేదు. కాని అట్లని యీ విషయమును ఉపేక్షిం
పజనదు. ఒక్కనిమిషము వ్యర్థ మైనను ఉపద్రవము సంభంధ
సితిలోనున్న యీవిషయమున నెపుడెంతచేసినను లాభదాయ
కము. గ్రామస్థితిని క్షేడించేసి, దొరతనమువారికి విప్పిచెప్పి ఒత్తిడి
కలుగచేసి వారి భాండాగారమునుండి సాధ్యమయినంత ద్రవ్య
మును కొనివచ్చి ఈకార్యమున కుపయోగించుటయే ప్రస్తుత
కర్తవ్యము.

చాగంటి శేషయ్య

పూర్తిగా బ్రిటిష్ స్టాల్లి భాగముల
తోను, బి. ఎస్. ఏ. స్ప్రీ గొలుసు, కో
వెన్ ట్రి గొలుసు, మిచిలిన్ కేబిల్ కార్డు
టైరులు, మొదలగువాటితో.

రు 65

2545

ఒకసారివచ్చి, చూడుడు. మీకు న
మరకము గలుగును.

Sole Distributors
R. PATEL & Co,
Madras.

మదరాసు మార్కెట్ రిపోర్టు

(23-5-27)

నీమజవుల్లి దినుసులు

ఇరువది గజములు పీస్ ధరలు రు. ఆ. పై.
కారికొమ్మలు—22 X 22 మంగిసమార్కు (బి) 8-5-0
" సరాసరిరకము 7-5-0
కారికొమ్మలు—22 X 22 "మోటారుపైకెలు" (బి) రు 7-14-0
" సరాసరిరకము (20 X 20) రు 6-14-0
కారికొమ్మలు—22 X 22 వేరురకములు (బి) రు 8-0-0
" సరాసరిరకములు రు 7-0-0
తెలుపు ముల్లు—1708 (సెట్) రు 12-2-0 గ్లాస్కో 9000
(సెట్) రు 12-4-0; 1702 రు 10-3-0 ఎఫ్. ఎఫ్.
78, 7-15-0 ఇ.సి. 78 రు 8-2-0; 88/888 రు 13-0-0.
8978 రు 7-14-0; 880 రు 8-2-0 Z. Z. రు 8; Z;
78 రు 10-4; జి. జి. 78 రు 7-8; 7668 రు 7-12;
78078 రు 7-14; జి. ఎ. 88 రు 6-14-0.
తెలుపు వర్టింగ్స్—H.K. 62 రు 16-4; C. 40000
రు 22-0; బి. బి. బి. రు 15-4-0.
ట్వీట్ స్పూ 100,000—గజము 1-కి రు 0-9-6;

నూలు

40 నెంబరు సీమ (5 పా కట్టులు)—టాక్రి రు 5-5-0
చలువ (కొంగ) రు 7-0-0; చలువ ("ఎనిటిక్యెట్") రు 6-8-0;
చలువ (నాగకన్యక) రు 6-9-0. చలువ (సుస్తి) రు 6-12-0; చలువ
(గడ్డజండా) పచ్చగుర్రము (ఎర్ర) రు 8-5; పడవ
(ఎర్ర) రు 7-6; నూలువ్యాపారి రు 7-0; పచ్చపాము రు 7-12.
40 జపాక్ (పదిపానులకట్టు) నక్షత్రము రు 10-8-6;
60 సీమ (5 పానులకట్టులు)—అడకత్తెర రు 15-6, సెమలి
రు 15-14; "డంబుల్ స్పూ" (ఎర్ర) 15-8-0 రాట్టుము (ఎర్ర) రు
15-0; కలసము (ఎర్ర) రు 12-8; తెలుపు (మధురపట్టుము)
రు 10-12; ఎరుదుకారము రు 8-3-0; గడ్డిబండి—రు 8-4-0 ఎద్దు
గడియారము రు 8-0-0; పెన్ సిల్ 7-14-0.
60 నెంబరు జపాక్ (10 పానులకట్టులు) నీలంచేప రు
15-14-0; లోహములు "బారువధరలు"—
ఇత్తడిరేసులు—(డిట్ మేక్) రు 234, 235; (కృసియర్)
రు 233; రాగిరేకు రు 255, 256.
సిమెంట్ పీచా వెల:—
గిల్ గో హేమ్ ("వెయ్యి") రు 11-4; జర్మన్ "సెన్" "
రు 9-10 వెల్ 9-12, జర్మన్ "రేడి" రు 9-4. వెల్ 9-6;
చక్రైర మూటయొక్క ధర—
జావా "రేడి" రు 31-4-0. జాక్ రు 31-4. జూలై
రు 31-2-0.
వేరు సెనగనూనె
"ఇంగ్లీ షు బారువధరలు"—గానుగ రు 129; "సెన్"
రు 125;
ఆముదము
(మిల్ డెలివరీ) రు 117.
పదును వేసినతోలు రతి 1-కి ధరలు
ఆవుతోలు (7½ టు 8) "అవ్ కంక్రీట్" రు 0-15-0; 0-15-6
" (8½ టు 9) " రు 0-14-0 టు 0-15-9
" (తేలిక) " రు 1-1-3 టు 1-1-9
" (8½ టు 9) బెంకుయ్య రు 0-15-0 టు 0-15-9
" (7 టు 7½) " రు 1-0-0 టు 1-0-6
" (తేలిక) " రు 1-1-9 టు 1-2-9
" (8 టు 8½) బెజవాడ్సు రు 0-14-9 టు 0-15-3
" (6¾ టు 7) " రు 0-15-6 టు 1-0-0
" (7 టు 7½) విజయనగరము రు 0-15-8 టు 1-0-0
" (6½ టు 6¾) " రు 1-0-6 టు 1-0-7
" (7 టు 7½) ఏలూరు రు 1-0-0 టు 1-0-8
" (6 టు 6½) " రు 1-0-9 టు 1-1-0
గోడతోలు రు 0-10-3 టు 0-10-9
గోడమూడతోలు రు 0-15-6 టు 1-0-0
ఆవుమూడతోలు రు 1-13-0 టు 1-15-9
పదునుచేసిన మేకది రు 2-9-0 టు 2-12-0
పదునుచేసిన గోరెది రు 2-10-0 టు 2-12-0

